普什图语教程

北京广播学院非通用语系列教材

上册

张　敏／车洪才　编著

北京广播学院出版社

总 监 制： 蔡　翔／闵惠泉
责任编辑： 蔡开松／杨歆颖
封面设计： 阿　东
制　　作： 张　倩

本书是为大学普什图语专业本科基础教学编写的，分两册，供一、二年级使用。其宗旨是使学生掌握普什图语的基本语音、基本语法和基本词汇，打下初步的语言基础。

全书的编排是：上册34课，前10课从字母、语音和书法规则讲起，后24课每课包含课文会话、词汇、注释、语法和练习。下册32课，每课包含课文、辅助阅读课文、词汇、注释、语法和练习。课文中出现少量超前语法，只作简单提示，暂不要求学生掌握。

本教程力求体裁和题材广泛，语言平易生动、地道实用。

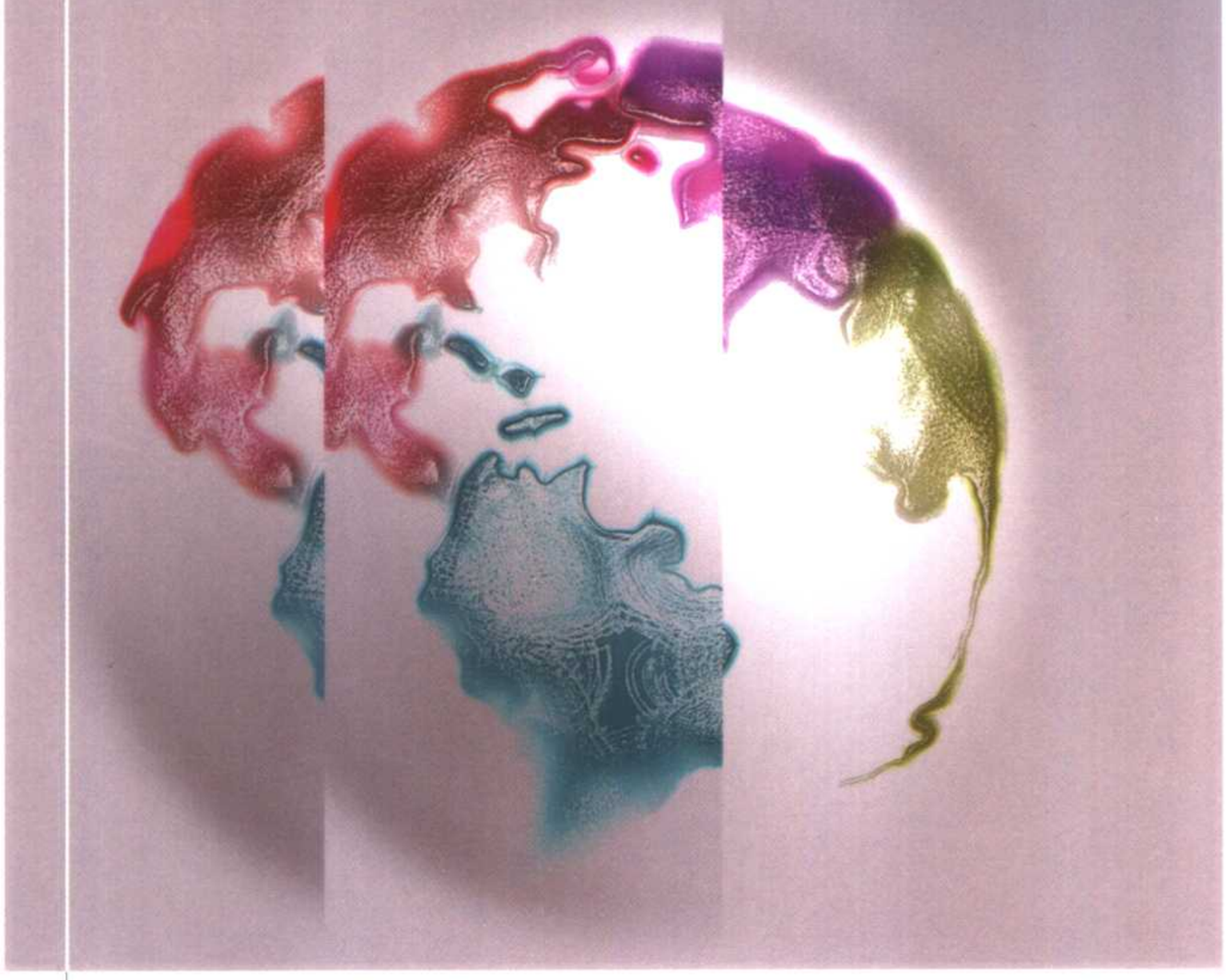

ISBN 7-81085-216-7/N.107　　定价（上、下册）：98.00元

ISBN 7-81085-216-7
9 787810 852166 >

北京广播学院非通用语系列教材

普什图语教程

پښتو ژبه

上册

张　敏／车洪才　编著

北京广播学院出版社

编　辑　委　员　会

主　任　蔡帼芬

委　员

按姓氏笔画为序

于　峰
车洪才
刘特平
刘爱好
杨秀文
闵惠泉
张　敏
陈元猛
徐琴媛
蔡帼芬
蔡　翔

序

北京广播学院国际传播学院首批“非通用语系列教材”:《普什图语教程》(上、下册)、《普什图语基础语法》,《孟加拉语教程》(上、下册)、《孟加拉语实用语法》,《尼泊尔语教程》(上、下册),《荷兰语教程》(上、下册)付梓面世了。在此,我表示由衷的喜悦,向所有为此付出努力与贡献的老师们表示诚挚的谢意。

我校自 1958 年起至 20 世纪 80 年代共开办过包括英语在内的 30 多种外语,是当时我国高等院校培养非通用语本科人才的三大基地之一。自 1990 年始,逐步恢复与开办的语种已达 23 种。其中非通用语,如普什图语(阿富汗)、孟加拉语、泰米尔语(印度、斯里兰卡)、荷兰语、世界语、阿萨姆语(印度)、祖鲁语(南非)等均为我校在我国独办的语种;另有一些语种,如斯瓦希里语(东非各国)、葡萄牙语、土耳其语、菲律宾语(原为他加禄语)、希腊语等,均为我国首办的语种。但令人遗憾的是,此前许多语种大多采用的是由中国教师与外籍专家现编现教的自编教材。现在,4 种语言共 10 册的首批“非通用语系列教材”的正式出版,无疑是一件可喜可贺的大事,也是一个良好的开局。这是各语种老师在语言参考资料极端匮乏、教学任务异常繁重的情况下,夜以继日,不怕寒暑,不怕疲劳,尽职尽责,辛苦劳作而结的丰硕成果。

人类已经迈入21世纪，信息等高新技术迅猛发展，日新月异，世界已经变成了一个“地球村”。世界各国人民之间包括文化在内的各种交流日益频繁，而作为一切交流的媒介载体——语言，越来越显示出其重要作用。特别是，随着我国国力的逐步增强，我国与世界各国和人民之间的交往与日俱增。为适应我国加入 WTO 和迎接北京奥运会的需要，培养外语非通用语人才的重任责无旁贷地落在了我们的身上，北京广播学院国际传播学院应义不容辞、继续作出自己的贡献。我寄希望于大家。

我热切地希望老师们再接再厉，开拓进取，为编纂出更多、更好、更精的非通用语教科书，为培养高素质、多语种、复合型、有创新能力的非通用语人才而殚精竭虑地工作，任重而道远。

高福安

2003 年 9 月 10 日

前 言

普什图语是阿富汗国语，与达里语（即阿富汗的波斯语）同为阿富汗官方语言。阿富汗历届政府的一切正式文件、法律、法令、条约、协议均以此两种语言为准。据20世纪80年代发生战乱之前的统计表明，阿富汗中央和地方有二十几种报刊杂志以普什图语为主，达里语为辅。还有近十种报纸和学术刊物完全用普什图语刊印。阿富汗已用普什图语出版过《阿富汗大百科全书》多卷。

普什图语是普什图族的民族语言。占阿富汗人口大多数的普什图民族较集中地生活在阿富汗的东部、中部和南部的广大地区。使用普什图语的人口覆盖面积约占阿富汗总面积的90%以上。此外，在巴基斯坦的西北边境省和俾路支省也居住着数以千万计的普什图人，操普什图语。

普什图语是一种古老的语言，属印欧语系伊朗语族，是波斯语的姊妹语。有的语言学家曾以历史比较法得出结论，认为古普什图语同琐罗亚斯德教经典《阿维斯陀》最早使用的语言相近，有三千多年的历史。普什图语曾引起国际语言学界的广泛关注，早在1975年联合国教科文组织就在阿首都喀布尔召开过普什图语国际研讨会。

现代普什图语含有50个基本音素，其中元音17个，辅音33个。书

写使用变体的阿拉伯语字母。较阿拉伯语多 14 个字母，较波斯语多 10 个，共 42 个字母。

普什图语在漫长的发展过程中形成了两大方言系统：西南方言系统或叫西部方言系统（pashto），主要包括坎大哈方言、卡卡尔方言、瓦吉尔方言和哈塔克方言等；东北方言系统或称东部方言系统（pakhto），主要有白沙瓦-姆曼德方言、阿富里基方言、优素福扎伊方言和吉尔扎伊方言等。两大方言系统的主要语音区别在于西南方言系统保留了古音 zh 和 sh，而东北方言系统相应地读成 gh 与 kh。两大方言系统在语法上没有大的区别。

阿富汗是我国的邻邦，两国人民在历史上一直有着友好的交往。阿富汗人民始终对中国人民怀着友好的感情。

20 世纪 50 年代末，我国按照周恩来总理的指示，开始有计划地培养某些非通用语种人才，普什图语是其中之一。20 世纪 60 年代初，我国在对阿富汗的外交工作中开始使用普什图语。1973 年 7 月 15 日中国国际广播电台增开了普什图语广播，30 年来，听众与年俱增。用普什图语对这一地区开展工作十分必要。有计划地培养我国的普什图语人才是当务之急。

本教程是为大学普什图语专业本科基础教学编写的，分两册，供一、二年级使用。其宗旨是使学生掌握普什图语的基本语音、基本语法和基本词汇（含 2 000 多个单词），打下初步语言基础。全书的编排是：上册 34

课，前 10 课从字母、语音和书法规则讲起，后 24 课每课包含课文、会话、词汇、注释、语法和练习。下册 32 课，每课包含课文、辅助阅读课文、词汇、注释、语法和练习。

本教程的资料选自阿富汗的小学高年级课本、中学课本、成人学习班读本、知名作家的作品及翻译文章。本教程力求体裁和题材广泛、语言平易生动、地道实用。语法部分主要参考阿富汗出版的《普什图语语法》，结合编者多年积累的材料写出，同课文、阅读及会话形成一个整体。课文中出现少量超前语法，只作简单提示，暂不要求学生掌握。

本教程在编写和出版方面一直得到北京广播学院国际传播学院院长蔡帼芬教授的关心和支持，在此表示感谢。虞铁根、董振邦两位同志为编写此教程提供过部分资料，在此一并表示感谢。

本教程是我国第一套普什图语专业教材，几无前鉴。虽然曾在北京广播学院 2000 级普什图语/英语班试用，并在教学中和出版前对其进行了反复修改，但错误与疏漏仍在所难免，欢迎读者批评指正。

编者

2003 年 8 月

目 录

第一课 لومړی لوست 1

注音符号

第二课 دوهم لوست 3

字母 ا ب پ ت ک

语音 书写规则

第三课 دریم لوست 6

字母 ل د چ ز س

语音 书写规则

第四课 څلورم لوست 9

字母 ژ ش ن م و

语音 书写规则

第五课 پنځم لوست 12

字母 گ ج ځ څ ی

语音 书写规则

第六课 شپږم لوست 16

字母 ډ ټ ړ ر ه

语音 书写规则

第七课 اوم لوست 21

字母 ڼ ږ ح ښ خ

语音 书写规则

第八课 اتم لوست 26

字母 ص ق ف ذ ث

语音 书写规则

第九课 نهم لوست 31

字母　ض ط ظ ع غ
语音　书写规则
第十课　لسم لوست.....36
字母发音总结
普什图语字母表
第十一课　يوولسم لوست.....40
课文　زما کور
语法　词类　名词的性
第十二课　دولسم لوست.....47
课文　زما کورنۍ
语法　名词的数
第十三课　دیارلسم لوست.....54
课文　زمونږ پوهنځۍ
语法　名词的格
第十四课　څوارلسم لوست.....62
课文　افغانستان
语法　代词
第十五课　پنځلسم لوست.....69
课文　بریالی نبه ځلمی دی
语法　动词
第十六课　شپاړسم لوست.....76
课文　نیالګی کښېنول
语法　形容词的性、数、格
第十七课　اولسم لوست.....84
课文　زه په پښتو پوهېږم
语法　数词
第十八课　اتلسم لوست.....92

课文　يو کال څلور فصله لري
语法　副词
形容词（副词）的比较级和最高级
第十九课　نولسم لوست.....101
课文　ننګرهار ته به ولاړ شو
语法　动词一般将来时
第二十课　شلم لوست.....110
课文　زما يوه ورځ
语法　指向代词、弱音代词
第二十一课　يوويشتم لوست.....119
课文　زه پخپله
语法　弱音代词（一）
第二十二课　دوه ويشتم لوست.....127
课文　آسمان لوړ دی
语法　被动语态
第二十三课　درويشتم لوست.....136
课文　عادت
语法　将来趋向时
第二十四课　څلیرویشتم لوست.....146
课文　بزګر او خزانه
语法　弱音代词（二）
第二十五课　پنځه ويشتم لوست.....154
课文　دوه ليکونه
语法　一般过去时（一）
第二十六课　شپږ ويشتم لوست.....163
课文　د پښتون پېژندګلوی
语法　一般过去时（二）

第二十七课 اوه ویشتم لوست 172
课文 د لېوه سترګې
语法 祈使句（动词命令式）
第二十八课 اته ویشتم لوست 179
课文 ابراهام لینکن
语法 过去进行时（一）
第二十九课 نه ویشتم لوست 187
课文 طوطی او پیل مرغ
语法 过去进行时（二）
第三十课 دېرشم لوست 194
课文 سپورټ
语法 现在完成时（一）
第三十一课 یودېرشم لوست 203
课文 د چرګ حُیرکی
语法 现在完成时（二）
第三十二课 دوه دېرشم لوست 211
课文 اندیوال ته لیک
语法 过去完成时（一）
第三十三课 دري دېرشم لوست 220
课文 ګرځُندویان او کاشفان
语法 过去完成时（二）
第三十四课 څلور دېرشم لوست 228
课文 کار او ژوند
语法 可能式
词汇表 لغتونه 238

第一课　لومړی لوست

普什图语使用的是拼音文字，见字母即可读音。但有四个短元音在单词中不被字母表现出来，初学时从字形上无法确定该读什么音。因此，有的辞书使用了一些元音符号，加在辅音字母的上边或下边，标注出其后面应发的元音，这类符号我们称之为动符（ حرکات ）。还有一些音节辅音字母不与元音拼读，表示这一状态也可在该辅音字母上加一个符号，即静符（ سکنات ）。在一般出版物和手书中都不加这些符号。为了便于初学，我们这里学五个注音符号：

动符

ـَ

这个符号叫（ زور ），打在字母的上边表示在该字母的后边有一个短元音[a]。如：　　پَل [pal]　　مَل [mal]。

ـِ

这个符号叫（ زیر ），打在字母的下边表示在该字母的后边有一个短元音[i]。如：　　پِت [pit]　　کِلي [ki'li:]。

ـُ

这个符号叫（ پیش ），打在字母的上边表示在该字母的后边有一个短元音[u]。如：　　گُل [gul]　　گُناه [gúnah]。

—

这个符号叫（زورکی），打在辅音字母的上边，表示在该字母的后边有一个短元音[ə]。如：سَتْ [səṭ] تَل [təl]。

静符

·

—

这个符号叫（غږوندی），打在辅音字母上边，表示该字母只发本身的音，而不与元音拼读。如：زمری（زْمری） [zma'rai] نګور（نْ گور） [ngor]。

练 习

1. 复习前言中关于普什图语的介绍。

2. 记熟本课所学的五个注音符号。

第二课　دوهم لوست

字母名称	[kaf]	[te]	[pe]	[be]	[a'lif]
字母	ک	ت	پ	ب	ا
在词首	کـ	تـ	پـ	بـ	ا
在词中	ـکـ	ـتـ	ـپـ	ـبـ	ا
在词尾	ـک	ـت	ـپ	ـب	ا

发音练习

آ	اُ	اِ	اَ
[a:]	[u]	[i]	[a]
بَ	بُ	بِ	بَ
[bə]	[bu]	[bi]	[ba]
پَ	پُ	پِ	پَ
[pə]	[pu]	[pi]	[pa]
تَ	تُ	تِ	تَ
[tə]	[tu]	[ti]	[ta]
کَ	کُ	کِ	کَ
[kə]	[ku]	[ki]	[ka]

پَت	تا	پا	با	ات	اپ	اب
[pat]	[ta:]	[pa:]	[ba:]	[at]	[ap]	[ab]
تُپ	تِپ	تُب	تِب	تَب	پُت	پِت
[tup]	[tip]	[tub]	[tib]	[tab]	[put]	[pit]

كَباب	كاكا	اكا	كُپ	كت	كَب	كا
[ka'ba: b]	[ka: 'ka:]	[a'ka:]	[kup]	[kit]	[kab]	[ka:]
كتاب	تبا	پتا	تبت	تاب	باب	بابا
[ki'ta: b]	[ta'ba:]	[pa'ta:]	[ti'bat]	[ta: b]	[ba: b]	[ba: 'ba]

单 词

كب	[kab]	(阳)	(كبان) 鱼
كباب	[ka'ba: b]	(阳)	羊肉串，烤肉
پاک	[pa: k]	(形)	干净的，清洁的；圣洁的
كتاب	[ki'ta: b]	(阳)	书，书籍

语 音

1. ا 是元音字母，在词中、词尾和重音节发长音[a:]，在词首轻音节时发短音 [a] 、 [i] 或[u]。也有为数不多的单词以 ا开头，在其上边带一个符号ـٓـ（ مد ），发长元音[a:]。以后在不断扩大词汇量时应注意掌握这些规律。

2. ب 和 پ 是双唇爆破音，ب 发浊辅音[b]， پ 发清辅音[p]。

3. ت 是舌尖齿龈爆破音发清辅音[t]。

4. ک 是舌后软颚爆破音，发清辅音[k]。

书写规则

1. 普什图语书写总是自右向左进行。

2. 字母 ا 只同其右边的字母连写，如:

ابا، تا، کاکا، کباب، کتاب

3. ب 、 پ 、 ت 和 ک 在同左边字母拼写时，失去左半部分。

练 习

1. 熟读本课所学的字母，注意其发音部位，发准每一个音。
2. 每个字母抄写两行。
3. 记住 ا 的四种发音。
4. 抄写单词十遍。
5. 将下列书法练习抄写五遍，注意 ا 的拼写规则及字母连时的变化。

با تا کا ابا اتا

بابا کاکا تاتا اب ات

بت ات اک ابات اتات

بت تب کتاب تبت کت

第三课　دریم لوست

字母名称	[lam]	[da: l]	[tʃe]	[ze]	[si: n]
字母	ل	د	چ	ز	س
在词首	لـ	دـ	چـ	زـ	سـ
在词中	ـلـ	ـدـ	ـچـ	ـزـ	ـسـ
在词尾	ـل	ـد	ـچ	ـز	ـس

发音练习

سَ	سِ	سُ	سَ
[sa]	[si]	[su]	[sə]
زَ	زِ	زُ	زَ
[za]	[zi]	[zu]	[zə]
چَ	چِ	چُ	چَ
[tʃa]	[tʃi]	[tʃu]	[tʃə]
دَ	دِ	دُ	دَ
[da]	[di]	[du]	[də]
لَ	لِ	لُ	لَ
[la]	[li]	[lu]	[lə]

آس	لَس	بَس	لاس	سَل	ستا
[a: s]	[las]	[bas]	[la: s]	[səl]	[sta:]
بَکس	زا	زابُل	زِبات	چا	چَپ
[baks]	[za:]	[za:ˊbul]	[ziˊba: t]	[tʃa:]	[tʃap]

ساز	كال	كَتَل	بَد	بَل	تَلَل
[sa: z]	[ka: l]	[ka'təl]	[bad]	[bəl]	[tə'ləl]

单词

دا	[da:]	(代) (间接格 دي)	这个
ستا	[sta:]	(代)	你的
آس	[a: s]	(阳)	马，马匹
لاس	[la: s]	(阳)	手
كال	[ka: l]	(阳)	年

词组

دا كب　　دا آس　　دا كتاب

دا كباب　　ستا آس　　ستا لاس　　ستا كتاب

书法练习

دا كب　　دا آس　　دا كتاب

دا كباب　　ستا آس　　ستا لاس　　ستا كتاب

语音

1. س 和 ز　是舌端齿龈摩擦音。　س　发清辅音[s]，ز 发浊辅音[z]。

2. ﺕ 是舌端齿龈破擦音，发清辅音[t]。

3. ﺩ 是舌尖齿龈爆破音，发浊辅音[d]。

4. ﻝ 是舌端齿龈舌边音，发[l]音。

书写规则

1. س 在词首和词中时，尾部消失，在词尾时，以完整字母出现。

2. ز 和 د 只同右边字母连写。

3. ج 在词首和词中时，下半部消失，在词尾时，以完整字母出现。

4. ل 在词首和词中时，尾部消失半截，在词尾时，以完整字母出现。

练 习

1. 朗读所学字母，体会各自的发音部位。
2. 抄写所学字母十遍。
3. 记熟本课的单词。
4. 将下列单词或词组抄写五遍。

دا　　آس　　لاس　　كب

ستا　　كتاب　　كباب　　كال

دا كب　　دا آس　　ستا لاس

دا كباب　　ستا كتاب　　دا كال

第四课　ئلورم‌لوشت

字母名称	[waw]	[nu:n]	[mi:m]	[ʃi:n]	[ʒe]
字母	و	ن	م	ش	ژ
在词首	و	نـ	مـ	شـ	ژ
在词中	و	ـنـ	ـمـ	ـشـ	ژ
在词尾	و	ـن	ـم	ـش	ژ

发音练习

ژَ	ژُ	ژِ	ژَ
[ʒa]	[ʒu]	[ʒi]	[ʒə]
شَ	شُ	شِ	شَ
[ʃa]	[ʃu]	[ʃi]	[ʃə]
مَ	مُ	مِ	مَ
[ma]	[mu]	[mi]	[mə]
نَ	نُ	نِ	نَ
[na]	[nu]	[ni]	[nə]
وَ	وُ	وِ	وَ
[wa]	[wu]	[wi]	[wə]

شَل	ژوَند	کوَل	مال	مَتَل
[ʃəl]	[ʒwand]	[kaẃəl]	[ma:l]	[maʹtal]
مُلا	مَبدَل	ناک	نبات	نَن
[muʹla:]	[mabʹdal]	[na:k]	[naʹba:t]	[nən]

وَم　واند　والا　وات　وبال

[wəm]　[wa: nd]　[wa:ʹla:]　[wa: t]　[wa′ba: l]

单词

زما	[zma:]	(代)	我的
لوست	[lwast]	(阳)	学习；功课，课程，课；阅读
نوم	[nu: m]	(阳)	名，名字；名称
مکتب	[makʹtab]	(阳)	学校　(多指中小学)
پنسل	[pinʹsal]	(阳)	铅笔
پنسل پاک	[pinsalʹpa: k]	(阳)	橡皮

词组

زما مکتب　ستا مکتب　زما نوم　ستا نوم　دا مکتب

دا لوست　زما لاس　ستا لاس　دا پنسل زما

دا کتاب ستا　دا پنسل ستا

书法练习

زما مکتب　ستا مکتب　زما نوم　ستا نوم

دا مکتب　دا لوست　زما لاس　ستا لاس

دا پنسل زما　دا کتاب ستا　دا پنسل ستا

语 音

1. و 是元音字母，有五种发音。在词首发半元音[w]音，在轻音节发[u]音，在重音节发[u:] 或[o]，在少数词中发双元音[au]音。如:

ولی　　ونزل　　لومړی　　تاسو　　پوښتنه

[wa'li]　　[win'zəl]　　[lu:m̀rai]　　['tasu]　　[pu:ḥ'təna]

تالو　　چاکو　　پښتو　　پیشو　　پلو

[ta:'lu:]　　[tʃa:'ku:]　　[paḥ'to]　　[pi'ʃo]　　[pa'lau]

2. م 是双唇鼻音，发[m]音， ن 是齿龈鼻音，发[n]音。

3. ش 和 ژ 是舌端齿龈后部摩擦音， ش 发清辅音[ʃ]， ژ 发浊辅音[ʒ]。

书写规则

1. ژ 只同右边字母连写。

2. م 在同左边字母连写时失去下半部分， ن 和 ش 在同左边字母连写时失去左半部分。

练 习

1. 认真发准所学字母的音，要反复朗读。
2. 将学过的字母抄三遍。
3. 将下列单词或词组抄写五遍。

نوم　زما نوم　ستا نوم　مکتب　زما مکتب

ستا مکتب　کتاب　زما کتاب　ستا کتاب

دا کتاب زما　دا کتاب ستا　دا پنسل زما

第五课　پنجُم لوست

字母名称	[ga:f]	[dʒi:m]	[dze]	[tse]	[ja-i:]
字母	گ	ج	ځ	څ	ى
在词首	گ	جـ	ځـ	څـ	يـ
在词中	ـگـ	ـجـ	ـځـ	ـڅـ	ـيـ
在词尾	ـگ	ـج	ـځ	ـڅ	ـى

发音练习

ئ	ې	ي	ې	ى
[əi]	[əi]	[i:]	[ei]	[ai]

څَ	څِ	څُ	څً
[tsa]	[tsi]	[tsu]	[tsə]

ځَ	ځِ	ځُ	ځً
[dza]	[dzi]	[dzu]	[dzə]

جَ	جِ	جُ	جً
[dʒa]	[dʒi]	[dʒu]	[dʒə]

گَ	گِ	گُ	گً
[ga]	[gi]	[gu]	[gə]

څپ	څپلی	څلی	څو	څوک
[tsap]	[tsap'ləi]	['tsəlai]	[tso]	[tsok]

ځای	ځان	ځپل	ځنګل	ځلمی	ځوان
[dzai]	[dza:n]	[dza'pəl]	[dzan'gəl]	[dzal'mai]	[dzə'wa:n]

جانب	جبران	جت	جدا	جشن	جلاب
[dʒa:ˊnib]	[dʒubˊran]	[dʒat]	[dʒúda:]	[ˊdʒaʃən]	[dʒuˊla:b]
جنگ	گاڅ	گپ شپ	گل	گمان	گوندي
[dʒang]	[ga:ts]	[gapˊʃap]	[gul]	[guma:n]	[ˊgu:ndei]

单词

د...	[də, da, di]	(前)	...的
نن	[nən]	(副)	今天，今日；如今，现在
چين	[tʃi:n]	(阳)	中国
ملی	[miˊli:]	(形)	民族的；国民的，国家的，民间的
جشن	[ˊdʒaʃən]	(阳)	节日，节庆日；节
دی	[dai]	(系)	(他，它)是

词组及句子

ملی جشن　　د چین ملی جشن　　دا زما مکتب دی.

دا کتاب ستا دی.　　دا آس د چا دی؟　　دا آس زما دی.

دا زما پنسل دی.　　نن د چین ملی جشن دی.

书法练习

ملي جشن　　د چين ملي جشن

دا کتاب زما دی.　　دا کتاب ستا دی.

دا آس زما دی.

دا د چا پنسل دی؟ دا زما پنسل دی.

.نن د چین ملي جشن دی.

语音

1. ی 是元音字母，有五种读音，即，发轻音[i]、响音[i:]、长音[ei]、重读双元音[əi]和软音双元音[ai]。如:

سړی	پاتی	باندی	دوستي	شین	منې
[saṛai]	[p̄a:ti]	[b̄an:ndi]	[dosti:]	[ʃi:n]	[maṇei]

شودې	خولی	نجلی	کارکوئ
[ʃódei]	[khwáləi]	[ndʒə́ləi]	[ka:r kaẃəi]

2. څ、ځ 和 ج 都是舌端齿龈破擦音。څ 发清辅音[ts]，ځ 发浊辅音[dz]，ج 发浊辅音[dʒ]。

书写规则

1. ی 有五种书写形式，即，

ی ـیـ ي ـيـ ۍ ـۍ ، ى ، ئ ـئـ

2. څ、ځ 和 ج 在同左边字母拼写时失去下半部，在词尾是以完整字母出现。

3. ک 在与左边字母拼写时，失去左半部，在词尾是完整字母。

语 法

1. 普什图语的基本句子结构是：主语+宾语+谓语。如：

زه	كار	كوم
我	工作	做
دى	كتاب	لولي
他	书	读

2. 普什图语的标点符号也与从右向左的书写方向一致，逗号（،）、分号（؛）朝上，问号（؟）从右向左写，句号（.）为一圆点。

3. چا 是变格（间接格），د چا 是由前置词 د 和 چا 构成的介词结构意为“谁的”。

练 习

1. 读熟所学字母的发音。
2. 抄写单词十遍。
3. 抄写词组和句子三遍。
4. 将下列句子译成普什图文：
   1) 这本书是谁的？这本书是我的。
   2) 这匹马是你的。
   3) 今天是中国国庆。

第六课　لوست شپږم

字母名称	[da: l]	[ṭe]	[ṛe]	[re]	[he]
字母	ډ	ټ	ړ	ر	ه
在词首	ډ	ټ	ړ	ر	ه
在词中	ډ	ټ	ړ	ر	ه
在词尾	ډ	ټ	ړ	ر	ه

发音练习

هَ	هِ	هُ	هَ
[ha]	[hi]	[hu]	[hə]
رَ	رِ	رُ	رَ
[ra]	[ri]	[ru]	[rə]
ړَ	ړِ	ړُ	ړَ
[ṛa]	[ṛi]	[ṛu]	[ṛə]
ټَ	ټِ	ټُ	ټَ
[ṭa]	[ṭi]	[ṭu]	[ṭə]
ډَ	ډِ	ډُ	ډَ
[ḍa]	[ḍi]	[ḍu]	[ḍə]

هار	هټ	هدایت	هر	هلته	هوسا
[ha: r]	[haṭ]	[hida:ʹjat]	[har]	[ʔhalta]	[hu:ʹsa:]

بَهَر	رهي	کَهال	که	زړه	ګُناه
[ba′har]	[ra′hi:]	[ka′ha:l]	[ka]	[zṛə]	[gúna:h]
راز	راتلونکی	رپ	ستَرګه	ژَبه	سهار
[ra:z]	[ra:t′lunkai]	[rap]	[s′tərga]	[′ʒəba]	[sa′ha:r]

لمر	ورځ	رسم	رنګ	راډيو	رمه	ګرم
[lmar]	[wraz]	[rasm]	[rang]	[ra′ḍijo]	[ra′ma]	[garm]
ړپ	ړوند	سړی	کړاو	کړکۍ	سور	ستړی
[ṛap]	[ṛu:nd]	[sa′ṛai]	[kṛau]	[kəṛ′kəi]	[sor]	[s′təṛai]
اړه	مړ	جګړه	څپړه	برستن	مور	ترڼ
[′a:ṛa]	[məṛ]	[dʒag′ṛa]	[tsap′ṛa]	[brəs′tən]	[moṛ]	[ta′ṛəl]

ټاپ	ټات	ټاټوب	ټاس	ټال	ټپال	ټینګ
[ṭa:p]	[ṭa:ṭ]	[ṭa′ṭob]	[ṭa:s]	[ṭa:l]	[ṭa′pa:l]	[ṭing]
چټ	چټک	څټ	کټمټ	ډاډ	ډاډه	ډال
[tʃaṭ]	[tʃa′ṭak]	[tsaṭ]	[kəṭ′məṭ]	[ḍaḍ]	[ḍa′ḍa]	[ḍa:l]
ډبره	ډز	ډک	ډوب	ډبر	چنډه	ګډوډ
[ḍa′bara]	[ḍaz]	[ḍak]	[ḍu:b]	[ḍeir]	[′tʃanḍa]	[gaḍ′waḍ]

单词

څه	[tsə]	(代)	什么
شی	[ʃai]	(شیان) (阳)	东西，物，物品， 物件

چېرته	[ˈtʃeirta]	(副) (چېری)	往哪里，向何处；在哪里
دلته	[ˈdəlta]	(副)	(在)这里，(在)这儿；到这里
هلته	[ˈhalta]	(副)	在那里，那儿；向那里
پر...باندی	[pər ˈba:ndi]	(前后置词)	在...上面
کتابچه	[kita:bˈtʃa]	(阴)	本子，笔记本，练习簿
ده	[da]	(系)	(她)是

句子

دا څه شی دی؟	دا کتاب دی.
کتاب چېرته دی؟	کتاب هلته دی.
دا څه شی دی؟	دا کتابچه ده.
کتابچه چېرته ده؟	کتابچه پر کتاب باندی ده.
زما پنسل چېرته دی؟	ستا پنسل دلته دی.
ستا نوم څه دی؟	زما نوم لی مین دی.

书法练习

دا څه شی دی؟ دا کتاب دی. کتاب چېرته دی؟

کتاب هلته دی. دا څه شی دی؟ دا کتابچه ده.

کتابچه چېرته ده؟ کتابچه دلته ده.

زما پنسل چېرته دی؟ ستا پنسل دلته دی.

ستا نوم څه دی؟ زما نوم لیو ون دی.

语音

1. ه 有三种读音，在词首及在与其它元音字母拼读时，发辅音[h]，是声门轻擦音，在词尾发元音[a]或词尾重音节发元音[ə:]。如：

پسه	زړه	سترګه	ژبه	هلته	هر
[p′sə]	[zṛə]	[s′tərga]	[′ʒəba]	[′halta]	[har]

2. ړ 舌前颤音，发[r]音。 ږ 是卷舌上颚摩擦颤音，发[r]音。

3. ټ 和 ډ 是舌尖上颚爆破音。ټ 发清辅音[t]，ډ 发浊辅音[d]。

书写规则

1. ه 在词首是一种字形，在词尾，一种写法是与在词首时同形，另一种写法有些变化，而在词尾则完全不同。即：

词首	词中	词尾
ه	ه	ه

2. ا、د、ړ和 و 只与右边字母拼写。 ښ 在和左边字母拼写时，失去其左边尾部。

练习

1. 记住 ه 的三个读音，对以后掌握单词有益。

2. 发好每一个字母的音。

3. 高声朗读发音练习，要读准每一个词，日后学到时就容易记住。

4. 抄写短句三遍，反复朗读这些句子，达到运用自如。

5. 将下列句子译成普什图文:

1) 这是什么东西？这是笔记本。

2) 笔记本在哪儿？笔记本在那里。

3) 你叫什么名字？我叫刘文。

第七课　　اوم لوست

字母名称	[nu: n]	[ge]	[he]	[hi: n]	[khe]
字母	ڼ	ږ	ح	ښ	خ
在词首	ڼ	ږ	حـ	ښـ	خـ
在词中	ـڼـ	ـږـ	ـحـ	ـښـ	ـخـ
在词尾	ـڼ	ـږ	ـح	ـښ	ـخ

发音练习

خَ [kha]	خِ [khi]	خُ [khu]	خَ [khə]
بښَ [ha]	بښِ [hi]	بښُ [hu]	بښَ [hə]
حَ [ha]	حِ [hi]	حُ [hu]	حَ [hə]
ږَ [ga]	ږِ [gi]	ږُ [gu]	ږَ [gə]
نَ [na]	نِ [ni]	نُ [nu]	نَ [nə]

خاپ	خار	خارج	خبر	خلک
[kha: p]	[kha: r]	[kha: ˊridʒ]	[khaˆbar]	[khalk]
خپور	خپل	ختمار	اختیار	آخر
[khpor]	[khpəl]	[khaṭˊma: r]	[ikhtiˊja: r]	[a: ˆkhir]

بناخ	بنادی	بنحُه	بنکلی	بنبه
[hạ: kh]	[hạ:ˊdi:]	[ˊhədza]	[hˊkulai]	[hə]
پوښ	بالښت	پښتو	پښه	بربښ
[poh]	[ba:ˊliht]	[pahˊto]	[pha]	[breh]
حد	حالت	حس	حساب	محلي
[had]	[ha:ˊlat]	[his]	[hiˊsa:b]	[mahaˊli:]
حتم	حجت	تشریح	حکومت	محاوره
[hatm]	[húʤat]	[taʃrih]	[hukuˊ:mat]	[muha:wiˊra]
مونږ	ږمنځ	ږلی	ږیره	سپوږمی
[mu:ng]	[gmənz]	[gaˊləi]	[ˊgi:ra]	[spogˊməi]
ګنډل	ګڼ	کړه	وړه	لړ
[gaˊnəl]	[gaṇ]	[kaˊga]	[waˊga]	[ləg]
باڼ	بانس	چوڼ	نون	پرڼ
[ba:ṇ]	[ba:ṇs]	[tʃu:ṇ]	[ṇun]	[prəṇ]

单词

څوک	[tsok]	(代)	谁,什么人; 某人有的
زه	[zə]	(代)	我
ته	[tə]	(代)	你
دی	[dai]	(代)	他

دا	[da:]	(代)	她
مونږ	[mu:ng]	(代)	我们
يم	[jəm]	(系)	(我)是
يې	[jei]	(系)	(你)是
يو	[ju:]	(系)	(我们)是
ښوونکی	[ho'wu:nkai]	(阳)	教师，教员，老师
زده کوونکی	[zdaka'wu:nkai]	(阳)	学生
زده کوونکې	[zdaka'wu:nkei]	(阴)	女学生
زده کوونکي	[zdaka'wu:nki:]	(复)	学生们
هو	[ho]	(小品)	是，是的，对，对了
هم	[ham]	(副)	同样，也
نه	[na]	(小品)	不，不是，没有

句子

ته څوک يې؟	زه زده کوونکی يم.
ته څوک يې؟	زه هم زده کوونکی يم.
دی ښوونکی دی.	دی څوک دی؟
دا زده کوونکې ده؟	هو، دا زده کوونکې ده.
دی ښوونکی دی؟	نه، دی ښوونکی نه دی.
دی زده کوونکی دی.	مونږ زده کوونکي يو.

书法练习

ته څوک يې ؟ زه زده کوونکی يم .

ته څوک يې ؟ زه هم زده کوونکی يم .

دی څوک دی ؟ دی ښوونکی دی .

دا زده کوونکې ده ؟ هو ، دا زده کوونکې ده .

دی ښوونکی دی ؟ نه ، دی ښوونکی نه دی .

دی زده کوونکی دی . مونږ زده کوونکي يو .

语 音

1. خ 是声门小舌轻擦音，发清辅音[kh]。 ښ 是声门舌面轻擦音，发清辅音[h]。 ح 是声门轻擦音，发清辅音[h]。

2. ږ 是舌根软颚爆破音，发浊辅音[g]。

3. ڼ 舌尖上颚鼻音，发[n]音。

书写规则

1. ږ 只和右边字母拼写。

2. خ 和 ح 在与左边字母拼写时，失去下半部，在词尾大写。

3. ښ 和 ڼ 在同左边字母拼写时，失去其左边尾部。

语 法

1. 普什图语疑问句与英语不同，疑问代词无须提前。

2. 普什图语陈述句和疑问句由语调确定。

3. 否定小品词在否定句中既用于句首，表示否定，也同动词连用构成动词否定式。

练 习

1. 认真读准每一个字母发音。

2. 高声朗读发音练习并体会每个字母的发音部位。

3. 用已学过单词和语法知识造句。

4. 抄写本课字母三遍。

5. 读熟本课的问答句，并与同学互相问答。

6. 将下列句子译成普什图文:

   1) 你是谁？我是学生。

   2) 你叫什么名字？我叫李敏。

   3) 他是教师吗？不，他不是教师，他是学生。

   4) 她也是学生吗？ 是的，她也是学生。

第八课　اتم لوست

字母名称	[sa: d]	[ḳa: f]	[fei]	[za:l]	[se]
字母	ص	ق	ف	ذ	ث
在词首	صـ	قـ	فـ	ذ	ثـ
在词中	ـصـ	ـقـ	ـفـ	ـذ	ـثـ
在词尾	ـص	ـق	ـف	ـذ	ـث

发音练习

ثَ	ثِ	ثُ	ثَ
[sa]	[si]	[su]	[sə]
ذَ	ذِ	ذُ	ذَ
[za]	[zi]	[zu]	[zə]
فَ	فِ	فُ	فَ
[fa]	[fi]	[fu]	[fə]
قَ	قِ	قُ	قَ
[ḳa]	[ḳi]	[ḳu]	[ḳə]
صَ	صِ	صُ	صَ
[sa]	[si]	[su]	[sə]

ثابت	ثانيه	ثبوت	ثقافت
[sa:ˊbit]	[sa: niˊa]	[suˊ bu: t]	[saḳa:ˊfat]
اثار	حيث	اثر	بحت
[aˊsa: r]	[hais]	[aˊsar]	[bahs]

ذات	ذخیره	استاذ	ذکر
[za: t]	[zakhi:ˊra]	[usˊta: z]	[ˊzikər]
کذاب	گذار	مذ هب	مذکر
[kaˊza: b]	[guˊza: r]	[mazˊhab]	[muzaˆkar]
فاتح	فارسی	فرق	فلا حت
[faːˊtih]	[fa: rˊsi:]	[farḳ]	[fala:ˆhat]
تفاوت	حروف	دفتر	رفیق
[tafa:ˊwut]	[huˊru: f]	[dafˇtar]	[raˊfi:ḳ]
قادر	قانون	قدر	قرن
[ḳa:ˊdir]	[ḳa:ˊnu: n]	[ḳadr]	[ḳarn]
ملاقات	ترقی	برق	قلم
[mula:ˊḳa: t]	[taraˆḳi:]	[barḳ]	[ḳaˊlam]

单词

قلم	[ḳaˊlam]	(阳)	钢笔
په... کښی	[pə kẖei]	(前后置)	在...里（面），在...内
میز	[meiz]	(阳)	桌子，书桌
استاذ	[usˊta: z]	(阳)	老师；教授；师傅
تولگی	[tolˊgai]	(阳)	班级
شته	[ʃta]	(只用第三人称)	有，在

ژبه	[ˈʒəba]	(阴)	语言；舌头
چینایی	[tʃi: na:ˈji:]	(阳)	中国人；中国话
زمونږ	[zmu: ŋ]	(代)	我们的
او	[au]	(连)	和，与，及；以及；并且

句子

زما پر مېز باندی څه شی شته؟

ستا پر مېز باندی کتاب، کتابچه، قلم او پنسل شته.

زمونږ په ټولګی کښی استاذ او زده کوونکي شته دي.

زه چینایی یم. زمونږ ملی ژبه چینایی ده.

书法练习

زما پر مېز باندی څه شی شته ؟

ستا پر مېز باندی کتاب، کتاچه، قلم او پنسل شته .

زمونږ په ټولګی کښی استاذ او زده کوونکي شته دي.

زه چینایي یم . زمونږ ملي ژبه چینایي ده.

语 音

1. ث 和 ذ 是阿拉伯语字母，都是舌尖齿背摩擦音， ث 发清辅音[s]， ذ 发浊辅音[z]。

2. ف 和 ق 也是阿拉伯语字母， ف 是唇齿摩擦音，发轻辅音[f]，ق是声门舌根爆破音，发浊辅音[ḳ]。

3. ص 和下一课的 ض 都是阿拉伯语字母，舌端齿龈摩擦音。 ص 发清辅音[s]， ض 发浊辅音[z]。

拼写规则

1. ذ 只跟右边的字母连写。

2. ث、ف 、 ق 、 ص 和 ض 在同左边字母连写时都失去左半部，在词尾以整体字母出现。

语 法

1. 在普什图语句子中，介词一般处在物主代词的后边，譬如：

كتاب په د ده مېز کښې دی 一般不说 كتاب د ده په مېز کښې دی

2. شته 可以单用，也可以同系动词第三人称连用。

练 习

1. 发准每一个字母的音。

2. 将发音练习中的所有单词抄写一遍。

3. 把本课中的句子抄一遍。

4. 将下列句子译成普什图文:

1) 我的书、笔记本和钢笔在什么地方?

你的书、笔记本和钢笔在你的书桌里。

2) 我们班里有谁?

我们班里有学生 (们) 和老师。

3) 谁在我们班里?

老师在我们班里。

第九课　نهم　لوست

字母名称	[ghain]	[a̲in]	[zui]	[tui]	[za:d]
字母	غ	ع	ظ	ط	ض
在词首	غـ	عـ	ظـ	طـ	ضـ
在词中	ـغـ	ـعـ	ـظـ	ـطـ	ـضـ
在词尾	ـغ	ـع	ـظ	ـط	ـض

发音练习

ضَ　ضُ　ضِ　ضَ

[zə]　[zu]　[zi]　[za]

طَ　طُ　طِ　طَ

[tə]　[tu]　[ti]　[ta]

ظَ　ظُ　ظِ　ظَ

[zə]　[zu]　[zi]　[za]

ع　ع　ع

[u̲]　[i̲]　[a̲]

غَ　غُ　غِ　غَ

[ghə]　[ghu]　[ghi]　[gha]

ضَبط　ضِد　ضَمانَت　ضِمن

[zabt]　[zíd]　[zama:́nat]　[zimn]

راضی　رضا　غَضَب　قاضی

[ra:́zi]　[ríza:]　[gházab]　[ka:́zi:]

طاقَت	طِبي	طِلا	طور
[ta:ˊkạt]	[tibˊbi:]	[tiˊla:]	[taur]
مُطلَق	مَنطِق	شرط	اطلاق
[mutˊlaḳ]	[manˊtik]	[ʃart]	[itˊla:ḳ]
ظاهر	ظُلم	ظَلوم	ظريف
[za:ʱir]	[zulm]	[zaˊlu:m]	[zaˊri:f]
اظهار	حفظ	لفظ	مظلوم
[izˊha:r]	[hifz]	[lafz]	[mazˊlu:m]
عاج	عبارت	عذر	عصب
[a:dʒ]	[ibaːˊrat]	[uzr]	[aˊsab]
اطلاع	اعلان	بدعا	موضوع
[itti'la:]	[iˊla:n]	[baduˊa:]	[mawˊzo]
غَتِ	غاړه	غَرب	غَږ
[ghaṭ]	[ˊgha:ṛa]	[gharb]	[ghag]
افغانستان	مُرغ	مُرغی	باغ
[afgha:nisˊta:n]	[murgh]	[mur'g həi]	[ba:gh]

单词

تاسی	['ta:si]	(代) （ تاسو ） 你们
تول	[ṭol]	(代) 都，所有，全部
هغه	['hagha]	(代) 那，那个

افغانستان	[afgha:nis'ta:n]	(阳)	阿富汗
افغان	[af'gha:n]	(阳)	阿富汗人
پښتو	[paḫ'to]	(阴)	普什图语
يو	[jau]	(数)	一个
يو	[jou]	(系)	(我们)是
يئ	[jəi]	(系)	(你们)是

句子

زه زده کوونکی يم، ته زده کوونکی يې، د ی زده کوونکی دی،

دا زده کوونکې ده، مونږ ټول زده کوونکي يو.

مونږ چينايی زده کوونکي يو، زمونږ استاذ افغان دی. پښتو د افغانستان ملی ژبه ده، د چين ملی ژبه چينايی ده.

书法练习

زه زده کوونکی يم، ته زده کوونکی يې،

دی زده کوونکی دی، دا زده کوونکې ده،

مونږ ټول زده کوونکي يو.

مونږ چينايي زده کوونکي يو، زمونږ استاذ افغان دی.

پښتو د افغانستان ملي ژبه ده، د چين ملي ژبه چينايي ده.

语音

1. ط 和 ظ 是阿拉伯语字母。 ط 是舌尖齿龈爆破音，发清辅音[t]，ظ 是舌尖齿龈破擦音，发浊辅音[z]。 غ 是舌根小舌摩擦音，发[gh]音。

2. ع这个阿拉伯语辅音字母有形无音，在与元音拼读时，不影响与之拼读的元音，因此，在词首可能发[i̲]、[u̲]、[a̲]音。在词尾有时发[o̲]或[u̲]音。在词中和词尾不与元音拼读频度时，要屏一下气。如:

موضوع	عذر	عبارت	عاج
[mauźo̲]	[o̲zr]	[i̲ba:ˊrat]	[a̲:dʒ]

书写规则

1. ض 在和左边字母连写时失去左半部，在词尾时，大写。

2. ط 和 ظ 无论在词的什么部位出现，都原形不变。

3. ع 和 غ 两个字母在词首时，失去下半部，在词尾时，全形；但在词中却变形为 ـعـ 和 ـغـ 。

语法

1. يو 是基数词，发音是[jao]，同样字形的 يو 是系动词复数第一人称，发[ju:]音。

2. 系词“是”的复数第二人称是 يئ 或 ياست 。

3. 代词 تاسى 用来表示单数第二人称，是尊敬的意思，意为“您”。

练习

1. 练好每个字母的发音。

2. 高声朗读本课发音练习，并认真抄写一遍。

3. 朗读本课的句子，注意声调。

4. 翻译下列句子：

   1) 我们是学生，您是老师。

   2) 我们的一位老师是阿富汗人。

   3) 普什图语是阿富汗的国语。

第十课　لسم لست

普什图语四十个字母已全部学完了，其中有八个是纯阿拉伯语字母，它们出现在外来的阿拉伯单词中。这八个字母是：

ث ح ع ص ض ط ظ ق

除阿拉伯语词汇外，普什图语还吸收了相当数量的波斯语、英语、法语及俄语词汇。但是，普什图语有自己的基本词汇和十个特有的字母，这十个字母是：

ټ ډ ړ ځ څ ږ ښ ڼ ې ئ (ی)

普什图语字母表

字母	名称	字母	名称	字母	名称
ا	الف	ر	رې	ق	قاف
ب	بې	ړ	ړې	ک	کاف
پ	پې	ز	زې	ګ	ګاف
ت	تې	ژ	ژې	ل	لام
ټ	ټې	ږ	ږې	م	میم
ث	ثې	س	سین	ن	نون
ج	جیم	ش	شین	ڼ	ڼون
چ	چې	ښ	ښین	و	واو
ځ	ځې	ص	صاد	ه	هې
څ	څې	ض	ضاد	ی	نرمه ی
ح	حې	ط	طوی	ې	اوږده ی
خ	خې	ظ	ظوی	ي	څرګنده ی
د	دال	ع	عین	ئ (ی)	درنده ی
ډ	ډال	غ	غین		
ذ	ذال	ف	فې		

普什图语辅音字母发音可分为爆破音、破擦音、摩擦音、轻擦音、颤舌音、舌边音和鼻音。按具体发音部位可做如下归类:

爆破音: پ 和ب为双唇爆破音, ټ、د 和ط是舌尖齿龈爆破音, ټ 和ډ是舌端上颚爆破音, ک 和 ګ 是舌后软颚爆破音, ق 为声门舌根爆破音, ړ 是舌根软颚爆破音, ټ 和 ذ 是舌尖齿背爆破音。

破擦音: ج、ځ、څ 和 څ 是舌端齿龈破擦音, ظ 是舌尖齿龈破擦音。

摩擦音: ز、س、ص 和 ض 是舌端齿龈摩擦音, ژ 和ش 是舌面摩擦音, ف 为唇齿摩擦音, غ 为舌根小舌摩擦音。

轻擦音: خ 是声门小舌轻擦音, ښ 是声门舌面轻擦音, ه 和 ح 是声门轻擦音。

颤舌音: ړ 是舌前颤音, ږ 是卷舌上颚颤音。

鼻音: م 为双唇鼻音, ن 是齿龈鼻音, ڼ 是舌尖上颚鼻音。

舌边音: ل 是舌端上颚舌边音。

普什图语的元音由字母 ا、ی、و、ه 和四个主要注音符号来表示。普什图语元音分单元音、双元音和半元音。

单元音:

a - 由字母الف (如: استول، امر، اره) 、ثرگند ه (如: پیاله، چوغکه، پوزه) 和 注音符号زور (ـَ) (如: وَر، غَږ، غَر) 表示。

a:- 是字母 الف 加مد (如：آب、آله、آخر) 及 الف 在词中、词尾为重音时。

i- 字母الف在词首轻读时 (如：انسان、احسان、افتخار)，نرمه‌ی 在词首轻读时 (如：كتاب、عالِم、گل)。

i:- ثرگنده‌ی (ي) (如：حُير、شين、دوستي)。

ei - اوږده ی (ې) (如：يخني、شودې、مني)。

u- 字母الف在词首，轻读 (如：استاذ、الفت、اردو)，نرم واو 在轻音节首 (如：پوښتنه、تاسو、لومړی) 及注音符号 (ـُ) (如：تَصَرُف、گُمرُک、مُخالِف)。

u:- ثرگند و 在重音节 (如：چاکو、کچالو、تالو)。

o -是 او 在词首时 (如：اورمښې、اوری、اور)。

ə-زورکی (ـَ) (如：تّل、سّل、مّړ)。

ə: - ه پټ‌او کوچنی 在词尾 (如：اوړه、نیکه、پسه)。

双元音：

ai - نرمه ی (如：سړی، اوړی، سیل)。

a:i- ای (如：سرای، پای، چای)。

au - نرم‌واو 和 او 在词首 (如：اوباز، اوج، پلو)。

a:u -او 在词尾 الف 重读 (如：لگاو، کړاو، چپاو)。

iu - یو (如：سیوری، تریو، ډیوډی)。

eu – يو (如: دیو، لیو، سیو)。

ui– وی (如: بوی، ژارندوی، دوی)。

ei– وی (如: توی، سوی، خوی)。

əi– ی والا زورکی 在词尾为重音时 (如: هگێ، خولێ، نجلێ)。

半元音:

w – 当و在词首时 (如: ورځ، واوره،ورور)。

第十一课　　يوولسم لوست

زما کور

دا زما کور دی. دا زما د کور لاره ده. دا زما د کور دروازه ده. دا زما د کور انګړ دی. دا زما د کور خونې دي. زما د کور لاره اوږده ده. زما د کور دروازه لویه ده. زما د کور انګړ کوچنی دی. زما کور څلور دېوالونه لري. زما کور څلور خونې لري. یوه د مېلمه خونه ده. دلته مېلمه راځي. یوه د خوب خونه ده. دلته خوب کوم. یوه د خوراک خونه ده. دلته خوراک کېږي. یوه د پخلي خونه ده. دلته پخلی کېږی. زما د کور په مخ کښی یو بڼ دی. په بڼ کښی ګلونه دي. دا زما خپل کور دی.

لغتونه

کور	[kor]	(阳)	房子，房屋；住宅；家庭
لاره	['la: ra]	(阴)	路，道，道路
دروازه	[darwa: 'za]	(阴)	门，大门
انګړ	[an'gaṛ]	(阳)	院子，庭院；院墙
خونه	['khu: na]	(阴)	屋子，房间，房屋
اوږد	[u: gḍ]	(形)	长的；长期的，大的，巨大的
لوی	[loi 或 lui]	(形)	
کوچنی	[ku: tʃ 'nai]	(形)	小的，很小的
څلور	[tsa'lor]	(数)	四
دېوال	[de'wa: l]	(阳)	墙，墙壁；城墙
لرل	[la'rəl]	(及)	有，具有，拥有

مېلمه	[mel′ma]	(阳)	客人，宾客，来客
			(مېلمنه، مېلمانه، مېلمني)
راتلل	[rat′ləl]	(不及)	走来，来到，达到
			(راځي، راغی، را به شي، راځه یا راشه)
خوب	[khob]	(阳)	睡，睡觉，睡眠
کول	[ka′wəl]	(及)	作，做，干
			(کوي، کاوه یی، و یی کړ)
خوراک	[khwa′ra:k 或 kho′rak]	(阳)	食物，饭食，饮食；吃饭
کېدل	[kei′dəl]	(不及)	发生；进行；成为，是
پخلی	[pakh′lai]	(阳)	煮；备餐
مخ	[məkh]	(阳)	脸，面；方面
بڼ	[baṇ]	(阳)	花园，庭院
گل	[gul]	(阳)	花，鲜花，花朵
خپل	[khpəl]	(形)	自己的

دیالوګ

۱- السلام علیکم !	علیکم السلام!
۲- هغه دروازه ده که دېوال؟	هغه دروازه ده دېوال نه دی.
۳- دا دروازه لویه ده که هغه ؟	دا دروازه لویه نه ده، هغه لویه ده.
٤- دا لاره اوږده ده که هغه ؟	دا لاره اوږده ده، هغه نه ده.
٥- ملالی ځوک ده ؟	ملالی د غاټول لور ده.
٦- دا هلک دی ؟	نه، دا هلک نه دی، نجلی ده.
۷- هغه ستا لور ده که د غاټول؟	هغه زما لور نه ده، د غاټول لور ده.

٨- هغه بله نجلۍ څوک ده؟ هغه هم د غاټول لور ده.

لغتونه

السلام علیکم	[as-sa'la:m a'leikum]		你好!
علیکم السلام	[a'laikumassa'lam]		你好!
که	[ka, kə]	(连)	或，或者，或是，还是；如果，要是
لور	[lu: r]	(阴) (لونې)	女儿
هلک	[ha'lək]	(阳)	男孩子，小伙子，少年
نجلۍ	[ndʒə'ləi]	(阴) (نجونې)	女孩子，姑娘，少女
بل	[bəl]	(代)	另一，别的
هغه	[ha'gha]	(代)	她

注释

1. 课文中的 د 是前置词，用在名词（或代词）之前，二者构成前置词短语，表示‘...的’。

(表示所属关系) دا زما د کور خونې دي.

(起形容词作用) یوه د خوب خونه ده.

2. 本课对话中的 هغه (ha'gha, 他, 她) 和 هغه ('hagha, 那个)，是两个常见的单词。虽然它们的写法完全一样，但其重音一个在前一个在后，词意也不相同，应注意加以区分。

(重音在前) هغه دروازه ده، دېوال نه دی.

(那个是门，不是墙。)

هغه زما لور ده ، د غاتول لور نه ده. (重音在后)

(她是我的女儿，不是加吐尔的女儿)

3. غاتول (gha:'tol 加吐尔)和 ملالی (mala:'ləi 马拉莱)是女人的名字。

4. السلام علیکم 和 علیکم السلام 是阿拉伯语，用时一前一后，一问一答，次序不可颠倒。

5. 本课对话中单词 لور ，虽然其结尾是辅音（即阳性名词的结尾形式），但属阴性名词。这类阴性名词还有مور（母亲）、خور（姐妹）等。

语 法

一. 词类

普什图语的单词按其意义和在句子中的作用分为十大类。十大词类表:

词 类	例 词	说 明	主要句法作用
名 词	مېلمه، کور، چین	表示人、物、抽象概念的名称	主语，表语以及动词或介词的宾语
代 词	زه ، ستا ، هغوی	代替名词	同上
形容词	لوی، اوږد	表示人或事物的特征或性质等	定语 (修饰名词)
数 词	یو، څلور، دوولسم	表示数目或顺序	定语
介 词	د ...، ...ته، په ... کښی	与名词代词连用，表示该名、代词与别的词之间的关系	介词短语在句中作状语、定语或表语
动 词	کول ، کېدل ، یم	表示人或事物的动作或状态	谓语

状语（修饰动词、形容词或其它副词）	表示时间、地点、方法、程度、特性等	كله، دلته، لا	副 词
仅起连接作用，不充当句子成分	连接词与词、短语与短语、句与句	او، خو، كه	连接词
	表示肯定、否定、禁止、疑问等	هو، نه، مه	小品词
不充当句子成分	表示说话的喜、怒、哀、乐等感情	اى، اوه، واه	感叹词

二. 名词的性

普什图语名词有阳性、阴性之分。一个名词属于阳性或阴性，由它的结尾字母加以区别。

1. 阳性名词大体上有六种结尾形式:

词尾字母	举 例	例 外
辅音字母	كور، خوب،خوراک	ورځ، مياشت، مور
نرمه ى (音 ai)	پخلى، سړى، سپى	
كوچنى ه (音 ə:)	زړه، نيكه، مېړه	خوله ، اوبه، تياره
څرگنده و (音 u:)	چاكو، تالو ، هندو	
نرمه و (音 au)	لو، پلو، چلو	
څرگنده ى (音 i:) (表示身份和职业)	والي، قاضي ، غازي	

2. 阴性名词一般有六种结尾形式:

词尾字母	举 例	例 外
ا (音 a:)	سبا ، وينا، سينما	بابا، كاكا، پاچا، بورا،
څرگنده ه (音 a)	خونه، دروازه، حُمكه	مېلمه
څرگنده ى (音 i:) 抽象名词	خوشحالي ، پېژندگلوي ، حُيركي	
درنده ى (音 i)	څوكى،ډوډى، سپوږمى	
اوږده ى (音 ei)	ملگرې ، ناوې	
اوږد و (音 o)	لامبو،پښتو، پيشو	

练 习

1. 用单词 ځوک، د خوب، هلک، هم، لور ، دروازه، لويه 给下列句子填空:

۱-دا هلک دی، هغه هم --- دی.

۲-زما د کور لاره اوږده ده، ستا دکور لار ---اوږده ده .

۳-دا د خوب خونه ده، هغه هم --- خونه ده.

٤-دا نجلۍ د غاټول لور ده ، هغه بله نجلۍ هم د غاټول ... ده.

۵-دا د کور دېوال دی، هغه د کور--- ده.

۶- دا نجلۍ --- ده ؟ دا نجلۍ زده کوونکې ده.

۷- د خوب خونه لويه ده او د پخلي خونه هم --- ده.

2. 回答下列问题:

۱-دا ستا کور دی ؟

۲-هغه نجلۍ ستا لور ده ؟

۳-دا هلک دی که نجلۍ ؟

۴-دا د خوب خونه ده که د خوراک ؟

۵-دا کور لوی دی که کوچنی ؟

۶-دلته مېلمه راځي که هلک ؟

۷-دا ستا خپل کور دی که نه دی ؟

۸-ستا د کور لاره اوږده ده ؟

3. 改正下列错句:

۱-هغه د کور دروازه دی.

۲- زما خونه لوی ده.

۳-د غاټول لور په کور کښې دی.

۴- دا هلک څوک ده ؟

۵- هغه نجلۍ څوک دی ؟

۶-دا هلک دی هغه نجلۍ دی.

۷-دا نجلۍ ده، هلک نه ده.

۸-دلته څلور دېوالونه ده.

دوولسم لوست　第十二课

زما کورنۍ

زما نوم لی مینګ دی. زه د هانګجو یم. اوس په بېجینګ کښې اوسېږم. د بېجنګ په راډیو نشراتی پوهنځۍ کښې پښتو زده کوم. زما کورنۍ په هانګجو کښې ده. زما پلار په یوه پوهنتون کښې استاذ دی. زما مور د یوې شفاخانې ډاکتره ده. زما نیکه او انا لا ژوندي دي او زما د پلار او موړې سره یو ځای اوسېږي. دوی دواړه د فابریکې کارګران وو، اوس زاړه دي. زما ورور هم زده کوونکی دی او منځنۍ مکتب لولي. هغه یو شوخ هلک دی، خو په درسونو کښې ډېر کوښښ کوي. زمونږ د کورنۍ ټول غړي یو پر بل باندی ګران دي. دا یوه نیکمرغه کورنۍ ده.

لغتونه

کورنۍ	[koránəi]	(阴)	家庭
اوس	[os, u: s]	(副)	目前，现在，现实，此刻
اوسېدل	(اوسېږي یا اوسي، واوسېد)		
	[oseídəl]	(不及)	活，过活，生活，过日子
راډیو	[ra: ḍío]	(阴)	收音机；广播电台
نشراتي	[naʃra: ́ti:]	(形)	出版的；发行的；广播的
خو	[kho, khu:]	(连)	但是，可是，不过，然而

درس	[dars]	(阳)	课，功课
کوښښ	[koʹʃəʃ]	(阳)	努力，勤劳，勤奋
کوښښ کول	[koʹʃəʃ kaẃəl]		努力，勤劳，勤奋
غړی	[ghəʹrai]	(阳)	成员；肢体
گران	[gra:n]	(形)	亲爱的；艰难的，困难的；贵的，贵重的
نېکمرغه	[neikʹmərgha]	(形)	幸福的，幸运的
ډېر	[ḍer]	(副)	很，甚

ديالوګ

۱-ستا کتاب پر مېز باندی دی؟

نه، زما کتاب پر مېز باندی نه دی.

۲-ستا کتابچه ترمېز لاندی ده؟

نه زما کتابچه تر مېز لاندی نه ده.

۳-ستا کتاب پر مېز باندی دی که تر مېز لاندی؟

زما کتاب پر مېز باندی دی، تر مېز لاندی نه دی.

۴-زما قلم په بکس کښی دی که په مېز کښی؟

ستا قلم په بکس کښی دی، په مېز کښی نه دی.

۵-دا کمیس کوچنی دی؟

هو، دا کمیس کوچنی دی.

۶-دا بکسونه کوچني دي؟

هو ، دا بکسونه کوچني دي.

۷-دا څوکۍ کوچنۍ ده؟

نه دا څوکۍ کوچنۍ نه ده.

۸-دا کورتۍ لنډه ده؟

دا کورتۍ لنډه ده، اوږده نه ده.

لغتونه

تر...لاندی	[tər...'la:ndi]	(前后置)	在...下 (面)
بکس	[baks]	(阳)	包; 箱子, 小箱子
کمیس	[ka'mi:s]	(阳)	衬衫
څوکۍ	[tsau'kəi]	(阴)	椅子
کورتۍ (کورته)	[ku:r'təi, ku:r'ta]	(阴)	上衣
لنډ	[land]	(形)	短的, 简短的

注 释

1. زه د هانگجو یم (我是杭州人)这是前置词 ‘ د ‘ 与专有地名连用的一个固定表达方式。

2. یو ځای 由两个独立的单词 یو (一个)和 ځای (地方)组合而成，是副词，中文意思是 ‘一块儿，一起’。它经常和前后置词 د..سره 连用，表示 ‘和...一起’。

3. 课文中 زما ورور منځنی مکتب لولی. 意为 ‘我的弟弟在读中学’。(直译 ‘读中学’)是一种习惯用法。

4. یو پر بل باندی ګران دی. 意为 ‘相亲相爱’。

پر ... (باندی) ګران دی. 是一个固定表达方式。如:

پلار پر ما باندی ګران دی. (我爱父亲)。

5. دوی دواړه د فابریکې کارګران وو. 句中的 وو 是连系动词 ‘是’ 的复数第三人称过去时，表明 ‘他们俩过去都是工厂的工人’。

语 法

一、名词的数

普什图语名词有单数和复数两种形式。单数名词通过词尾的变化构成复数。

阳性名词复数的构成方法:

单数词尾	复数词尾	例 词
辅音字母	无生命的名词加‘ونه’有生的命名词加‘ان’	كور- كورونه دېوال-دېوالونه ليكوال- ليكوالان
نرمه ی(音 ai)	څرګنده ی(:i) 为变换	سړی-سړي کلی- کلي سپی - سپي
کوچنی ه(音 ə:)	ان 或 ونه 为变换	زړه- زړونه مېړه - مړونه لېوه - لېوان
څرګنده و(音 u:)	ګان 加	چاکو - چاکوګان باړخو-باړرخوګان کاهو - کاهوګان
نرمه و(音 au)	ونه 加	لو - لوونه کنډو - کنډوونه
څرګنده ی(音 i:)	ان 加	قاضي - قاضيان والي- واليان ولي- وليان

阴性名词复数的构成法:

单数词尾	复数词尾	例 词
ا(音 a:)	وي 或 ګاني 加	غوا - غواګانی، غواوی سينما-سينماګانی ، سينماوی وينا - ويناګاني- ويناوي
څرګنده ه(音 a)	اوږده ی(e) 为变换	ونه-ونې خونه- خونې دروازه-دروازې

څرګنده ی (音 i:)	一般无复数形式	خوشحالي دستي وروري
درنده ی (音 i)	一般无复数形式（有生命物名词加ني或 ګاني）	څوکۍ - څوکۍ ډوډۍ – ډوډۍ بوډۍ - بوډۍ ګاني
اوږده ی (音 e)	变换为څرګنده ی (i:)	زده کوونکي - زده کوونکي ملګري – ملګري ناوړ- ناوي
اوږده و (音 o)	加ګانی	زانګو - زانګوګانی بیزو - بیزو ګاني پیشو – پیشوګاني

练习

1. 写出下列名词的复数形式:

نوم، پوهنځی، پوهنتون، استاذ ، کارګر

مکتب، هلک، غړی، کور، نیکه

کونښښ ، درس، خوراک، مخ، دېوال

ګل، خوب، بکس، کمیس، خونه

شفاخانه، فابریکه ، انا ، رادیو، دروازه

2. 回答下列问题:

۱-دا فابریکه لویه ده که هغه ؟

۲-هغه خونه لویه ده که کوچنۍ ؟

۳-هغه په هانګجو کښې اوسېږی که په بېجینګ کښې ؟

۴-ستا کور یوه خونه لري که څلور خونې ؟

۵-دا هلکان ستاسو د ټولګی زده کوونکي دي ؟

۶-ستا کتابونه او کتابچې چېرته دي ؟

۷-د هغه په بکس کښې څه شی دی ؟

۸-د لی مینګ کورنۍ نیکمرغه ده ؟

3. 为下列句子设提问的句子 :

۱-هو، د لی مینګ مور د یوې شفاخانې ډاکتره ده.

۲-نه، دوی زمونږ سره یو ځای نه اوسېږي.

۳-هو، دوی د پوهنتون استاذان دي.

۴-نه، زما پلار دلته نه راځي.

۵-دا هلکان ټول زده کوونکي دي.

۶-دا قلم لنډ دی اوږد نه دی.

۷-هغه څوکۍ په خونه کښې ده، په بڼ کښې نه ده.

۸-نه، زما پلار کارګر نه دی، هغه ښوونکی دی.

第十三课　دیارلسم لوست

زمونږ پوهنځی

زمونږ پوهنځی د بېجینګ ښار په ختیځه برخه کښی پروت دی او د ښار له مرکز نه لرې دی. دا یو ډېر ښه ځای دی. په دې پوهنځی کښی لس زره زده کوونکي درس وایي. د درس وخت د سهار له اتو بجو څخه د مازدیګر تر پنځو بجو پوری دی. زمونږ په پښتو ټولګی کښی پنځه ویشت تنه زده کوونکي دي. مونږ دري پښتو ښوونکي لرو، دوه چینایان دي او یو پښتون. زمونږ درسونه ډېر ګران نه دي. دا پوهنځی یو لوی باغ لري. په دې باغ کښی د لوبو میدانونه شته. په ټولو کښی لوی میدان د فوټبال میدان دی. زه هره ورځ د درس نه وروسته له خپلو ملګرو سره دی باغ ته راځم او لوبې کوم. دا پوهنځی زمونږ خوښ دی.

لغتونه

ښار	[ḥa: r]	(阳)	城，城市
ختیځ	[kha'ti: z]	(形、阳)	东，东方（的），东郊（的）
برخه	['barkha]	(阴)	部分；份额
پروت	[prot]	(形)	（پرته، پراته، پرتی） 躺卧的，防置的；住于…的
له ...(د) څخه (نه)	[lə ...tsa'kha]	(前后置)	从，由，自
مرکز	[mar'kaz]	(阳)	中心，中央；中心地带

لري (یا لیری)	['ləri:]	(形)	远的，遥远的
ښه	[hə:]	(形)	好的
ځای	dzai]	(阳)	地方，地点，地区，处 (所)
زر	[zər]	(数)	千
درس ویل	[dars wa'jəl]		读书，念书
وخت	[wakht]	(阳)	时间，时候，时，工夫
سهار	[sa'ha: r]	(阳)	早晨
اته	[a'tə:]	(数)	八
بجه	[ba'dʒa]	(阴)	...点 (钟) ...时
مازدیگر	[ma: zdi: 'gar]	(阳)	傍晚
تر...پوری	[tər...'pori,'puri]	(前后置)	到，至
پنځه ویشت	[pindsə'wiʃt]	(数)	二十五
تن	[tan]	(阳) (تنه)	身体；人，位
دوه	[dwa] (دوې، دوو)	(数)	二
درې	[dre]	(数)	三
لس	[las]	(数)	十
پښتون	[paḥtu: n]	(阳) (پښتانه)	普什图人；阿富汗人
باغ	[ba: gh]	(阳)	公园，花园
لوبه	['loba]	(阴)	玩 (耍)，游戏；运动；比赛
میدان	[mai'dan]	(阳)	广场，场
فوټبال	[fu: ṭ'ba: l]	(阳)	足球
هر	[har]	(代)	每，各，每一，每一个
وروسته	[w'rursta]	(副)	以后，后来
ملګری	[mal'gərai]	(阳)	朋友，同志

快乐的，愉快的；喜欢的，愿意的，合乎愿望的	(形)	[khwaḥ]	خوښ
天，日	(阴)	[wradz]	ورځ

ديالوګ

۱-دغه ميدان لوی دی که هغه ؟

هغه ميدان لوی دی دغه نه دی.

۲-زما فوټبال چېرې پروت دی ؟

ستا فوټبال پر مېز باندی پروت دی.

۳-څوک په کوټه کښی ناست دی ؟

زمرک په کوټه کښی بی کاره ناست دی.

۴-ګلالی اوتورپيکی چېرې ناستې دي ؟

په دغه کوته کښی ناستې دي.

۵-ستا ښی خوا ته څه شی پروت دی؟

زما ښی خوا ته څوکی پرته ده.

۶-ښوونکی چېرې ولاړ دی ؟

ښوونکی د کوټې په منځ کښی ولاړ دی.

۷-چا ته ولاړ يې ؟

توریالي ته ولاړ یم.

۸-تا ته مخامخ څوک ولاړ دی؟

ما ته مخامخ بریالی ولاړ دی.

۹-دغه ولاړه ښځه څوک ده؟

دغه ولاړه ښځه د زمرک لور ده.

لغتونه

کوټه	[ko'ṭa]	(阴)	房间,屋子
ناست	[na:st]	(形)	坐着的
ښی	[ḫai]	(形)	右方的,右边的,
خوا	[khwa:]	(阴)	方面
ته	[ta]	(后置)	向,朝,往,上,进;在...那边,在周围
ولاړ	[wa'la:ṛ]	(形)	站着的;期待的
منځ	[mandz]	(阳)	中间,中心,中部,内部,里边
چا	[tʃa:]	(代)	谁 (خوک 的间接格)
مخامخ	[məkha'məkh]	(副)	在对面,在前面,面对面;照直,一直
		(形)	对面的;一直的
ښځه	[ḫədza]	(阴)	女人,妇女

注 释

1. په ټولو کښی لوی میدان د فوټبال میدان دی. ټول 句中 (所有,全部)是确定

代词，代表的是前一句中提到的 ميدانونه ， 全句的意思是‘所有这些场地里足球场最大。’ټول 的其它用法有 ټول‌ښار (全市)、 ټوله‌نړۍ (全世界)、 د کورنۍ ټول غړي (全家成员)等。

2. 在 په‌دې‌باغ‌کښې 这个介词短语中， دې 是代词 دا (这，这个)的变格 (或间接格)。短语的意思是‘在这个花园 (有树木花草的庭院)里’。

3. دا پوهنځۍ زمونږ خوښ دی (我们喜欢这个学院)句中的 خوښ 是形容词。该句的语序不符合语法规则，但都习惯于这么应用。另一种表达方法 زمونږ دا پوهنځۍ خوښ دی 也是正确的。

4. 本课对话中， ؟چا ته ولاړ یې 意思是‘你 (站在哪儿)在等谁？’

5. ګلالی (古拉莱)、 تورپیکی (吐尔佩凯)是女人名， زمرک (兹马拉克)、توریالی (吐里亚莱)是男人名。

6. 名词 تن 的复数形式是 تنه，而不是 تنونه 。

语法

名词的格。普什图语名词因其在句中所处的位置和起的语法作用不同，而产生格的变化，主要有两个，即原格 (或称直接格)和变格 (或称间接格)。除此之外，还有一个呼格，其使用范围很窄。

名词的变格 (或间接格)在两种情况下出现：

在及物动词过去时句中作主语。

同介词 (前置词、后置词、前后置词)连用，表示所属、时间、地点、方式等，在句中作定语或状语。

阳性名词格的变化表

复 数		单 数	
变 格	原格词尾	变 格	原格词尾
كورونو، خوراكونو	كورونه،خوراكونه	不变化	辅音字母 كور، خوراك
پخلو، سړو	پخلي، سړي	څرګنده ی (i:) پخلي، سړي	نرمه ی (ai) پخلی ، سړی
زړونو، نيكونو	زړونه، نيكونه	不变化	كوچنی ه (ə:) زړه، نيكه
چاكوګانو، تالوګانو	چاكوګان، تالوګان	不变化	څرګند و (u:) چاكو، تالو
لوونو، پلوونو	لوونه، پلوونه	不变化	نرم و (au) لو، پلو
والیانو، قاضیانو	والیان، قاضیان	不变化	څرګنده ی (i:) والي، قاضي

阴性名词格的变化表

复 数		单 数	
变 格	原格词尾	变格	原格词尾
غواګانو، غواوو سينماګانو، سيماوو	غواګاني، غواوې سينماګانی، سينما وې	不变化	ا (a:) غوا، سينما
ونو، دروازو	ونې، دروازې	اوږده ی (e) ونې، دروازې	څرګند ه (a) ونه، دروازه
	无复数形式	درنده ی (əi) خوشحالی ، دوستی	څرګنده ی (i:) خوشحالي، دوستي
څوکیو، بوډی ګانو	څوکی، بوډی ګانې	不变化	درنده ی (əi) څوکی، بوډی

اوږده ی (ei) زده کوونکې، ناوې	څرګنده ی (i:) زده کوونکي، ناوي	زده کوونکي، ناوي	زده کوونکو، ناوو
اوږد و (o) زانګو، پیشو	不变化	زانګوګاني، پیشو ګاني	زانګوګانو، پیشوګانو

练习

1. 回答下列问题:

۱-زما قلم ستا سره دی؟

۲-زما کتابونه له دوی سره دي ؟

۳- ستاسی کور چېرته دی؟

۴-دا هلک د چا ورور دی ؟

۵-د دوی کتابچی له چا سره دي ؟

۶-تاسی د لوبو په میدانونو کښی څه کوئ ؟

۷-تاسی په خپلو درسونو کښی ډېر کوښښ کوئ ؟

۸-زده کوونکي چېرته د فوټبال لوبې کوي ؟

۹-زمونږ پر مېزونو باندی څه شی دی ؟

۱۰-زده کوونکي د درس نه وروسته څه کوي ؟

2. 改正下列错句:

۱-زما کور په ببجینګ کښی ده.

۲-مونږ له دوه ښوونکی سره پښتو درس وایو.

۳-دوه کتابچه له ما سره دی.

۴-دا ښځې څوک ده ؟

۵-ببجینګ د چین مرکز ده.

۶-د بیجینګ په ښار کښی ډېره شفاخانه شته.

۷-د چین په لوی ښارونه کښی پوهنتونونه شته.

۸-هغه کور څلور دېوال لري.

3. 将下列句子译成中文:

۱-د توریالي په ښی لاس کښی یو کتاب دی؟

د توریالي په ښی لاس کښی یو کتاب دی.

۲-ستاسی په پوهنځی کښی باغ شته؟

هو ، زمونږ په پوهنځی کښی باغ شته.

۳-د توریالي د پلار نوم څه دی؟

د توریالي د پلار نوم زمرک دی.

۴-ته څه شی زده کوې؟

زه پښتو زده کوم.

۵-دغه مخامخ کور د چا دی؟

دغه مخامخ کور د زمرک دی.

第十四课　څوارلسم لوست

افغانستان

افغانستان يو غرنی هيواد دی چې د آسيا په زړه کی پروت دی. دا يو تاريخی ملک دی او ډېر روښانه مدنيتونه لري. د افغانستان پايتخت کابل دی. افغانستان شپږ ګاوندي هيوادونه لري. د هغه شمال ختيځُ خوا ته د چين ولسی جمهوريت دی. لويديځُ خوا ته يی ايران دی. ختيځُ او جنوبي خوا ته يی پاکستان او شمالي خوا ته يی تاجکستان ، ازبکستان او ترکمنستان پراته دي.

افغانستان ډېر غرونه او سيندونه لري او اقليمونه يی هم مختلف دی. حُينی حُايونه ډېر ګرم او حُينی حُايونه ډېر ساړه دي. طبيعی ښکلی منظرې يی هم په زړه پوری دي. په افغانستان کښی راز راز مېوی ، غلې او کانونه شته.

لغتونه

غرنی	[ghar'nai]	(形)	山的，多山的
هيواد	[hi'wa:d, he'wa:d]	(阳)	国，国家；祖国
چه	[tʃi, tʃə, tʃei]	(连)	起连接两个句子的作用
آسيا	[a:si'ja]	(阴)	亚洲
زړه	[zṛə]	(阳) (زړونه)	心，心脏
تاريخی	[ta:'ri:khi:]	(形)	历史的
ملک	[mulk]	(阳)	国家

很多的	(形)	[deir]	دېر
很，甚	(副)		
光亮的，明亮的；光辉的；文明的，进步的	(形)	[ro'ha:na]	روښانه
文明	(阳)	[madani:'jat]	مدنيت
首都，京城	(阳)	[pai'takht]	پايتخت
喀布尔	(阳)	[ka:'bul]	کابل
邻居，邻国	(阳)	[ga:wən'dai]	ګاونډی
邻家的，与...接邻的	(形)		
六	(数)	[ʃpag]	شپږ
北，北方	(阳)	[ʃi'ma:l]	شمال
北方的，北部的	(形)	[ʃima:'li:]	شمالی
人民的，民间的	(形)	[wulə'si:]	ولسی
共和国	(阳)	[dʒumhuri:'jat]	جمهوريت
西，西方	(阳)	[lwei'di:z]	لوېديځ
西方的，西部的	(形)		
他（他们，它）的	(代)	[jei]	يې
伊朗	(阳)	[i:'ra:n]	ايران
南，南方	(阳)	[dʒa'nu:b]	جنوب
南方的	(形)	[dʒanu:'bi]	جنوبی
巴基斯坦	(阳)	[pa:kis'ta:n]	پاکستان
塔吉克斯坦	(阳)	[ta:dʒikis'ta:n]	تاجکستان
乌兹别克斯坦	(阳)	[uzbakista:n]	ازبکستان
土库曼斯坦	(阳)	[turkmanis'ta:n]	ترکمنستان
山	(阳)	[ghar]	غر
河，河流，江；海	(阳)	[si:nd]	سيند
气候	(阳)	[ikˌli:m]	اقليم
不同的，各种的	(形)	[mukhta'lif]	مختلف

حُینی	['dzi:ni]	(代)	某（些）
گرم	[garm]	(形)	暖的，暖和的；热的，热烈的
سوړ	[soṛ]	(形) (سړه، ساړه، سړی)	冷的，寒冷的，凉快的
طبیعی	[tabi'i:]	(形)	自然的，天然的；明白的，明显的
ښکلی	[ḫ'kulai]	(形)	美丽的，漂亮的，好看的
منظره	[manza'ra]	(阴) (منظری یا مناظر)	风景，景色
په زړه پوری	[pə zṛə: pu:ri, pori]	(形)	快乐的，有趣的；动人的
راز	[ra:z]	(阳)	种，类，方式
میوه	[mei'wa]	(阴)	水果
غله	[gha'la]	(阴)	谷物，粮食
کان	[ka:n]	(阳)	矿，矿石，矿山

دیالوګ

۱-ته ترکوم حُایه پوری حُې ؟
زه تر باغ پوری حُم.

۲-هلته څه کوی ؟
هلته څه کار لرم.

۳-ته څه وخت کور ته حُې ؟
زه اوس کور ته حُم.

۴-ښه ، زه هم له تا سره حُم. اوس ستا په کور کښی څوک شته ؟
نه ، اوس زما په کور کښی هیڅوک نشته.

۵-ته اوبه څښې که چای ؟

زما چای خوښ دی.

۶-ته په کوم ګیلاس کښی چای څښې؟
زه په هغه کوچنی ګیلاس کښی چای څښم.

۷-ولی ولاړ یې؟ راشه دلته کښینه!
زه په دغه څوکۍ کښینم.

لغتونه

کوم	[ku: m, kom]	(代)	什么，哪（一个），哪（一种）；如果，要是
تلل	[tləl]	(不及)	（ځي، ولاړ به شی، ځه یا ولاړ شه） 去，走，到，来，行走
څه	[tsə]	(副)	一点儿，不多
کار	[ka: r]	(阳)	事，事情；工作，职业
هیڅوک	[hi:ˊtsok]	(否定代)	（هیڅا） 谁也，谁都，任何人也，什么人也
اوبه	[obə, u: bə]	(阴复)	水
څښل	[tsˊḥəl]	(及)	（ وېی څښل ） 喝，饮
چای	[tʃa: i]	(阳)	茶，茶叶
ګیلاس	[gi:ˊla: s]	(阳)	杯子，水杯
ولی	[ˊwali]	(副)	为什么，为何，何以
کښېناستل	[kḥeina: sˊtəl]	(یا کښېنستل)	(کښېنی، کښېناست) 坐，坐下

这，这（个），此；这个（人、物）　　(代)　　[ʹdagha]　　دغه

注释

1. جنوب 和شمال 是名词，ختیځ 和 لوېدیځ 既是名词又是形容词。它们合成的单词 جنوب لوېدیځ، شمال ختیځ، شمال لوېدیځ 也具有名词和形容词两种词性。

2. 课文中چه 连接的是两个并列句，后面的句子不依存于后面的句子：افغانستان یو غرنی هیواد دی چه د آسیا په زړه کښی پروت دی.

3. لوېدیځې خوا ته یی ایران دی. 句中的 یی 叫弱音代词。 یی 的用处是替代物主代词，在句中作宾语意思相当于 د ده، د هغه، د هغی، د دوی، د هغوی 出现在名词的后边，发弱音。课文中 یی 几次出现，都是替代د افغانستان。

4. 名词 راز (种、类、方式)的重叠使用（ رازراز ），具有形容词性质，用于名词之前，意思是“各种各类（的），各式各样（的）”。

5. راشه 是动词 راتلل 的命令式变位；کښېنه 是动词 کښېناستل 的命令式变位。

语法

人称代词。表示“我、你、他、她、它；我们、你们、他（她、它）们”等的词称人称代词。普什图语的人称代词有人称、性、数和格的变化：

复 数			单 数			数 格 人称	
所有格	变格	原格	所有格	变格	原格		
زمونږ	مونږ	مونږ	زما	ما	زه	第一人称	
ستاسی ستاسو	تاسی تاسو	تاسی تاسو	ستا	تا	ته	第二人称	
د دوی د هغوی	دوی هغوی	دوی هغوی	د ده د هغه	ده هغه	دی هغه	阳性	第三人称
			ددې دهغې	دې هغې	دا هغه	阴性	

系动词“是”。它在句子中起连接主语和表语的作用，位置总是在句尾，有人称变化：

复 数	单 数	数 人称	
مونږ یو	زه یم	第一人称	
تاسی (تاسو) یئ (یاست)	ته یې	第二人称	
دوی (هغوی) دي	دی (هغه) دی	阳性	第三人称
	دا (هغه) ده	阴性	

介词。普什图语的介词包括前置词、后置词和前后置词，同名词、代词一起来表示方向、对象等。如：

从、自、往、朝、在、当（方向、处所或时间）；

把、对、为（对象或目的）；

以、按照（方式）；

比、跟（比较）；

被、叫、让（被动）。

名词或代词在与介词连用时，本身要发生格的变化，即以变格（或叫

间接格)形式出现，如前面课文里的：

د کور خونې　　د يوې شفاخانې ډاکتره　　په درسونو کښې

دپلار او مورې سره　　پر مېز باندی　　تر مېز لاندی

له مرکز څخه لری　　تر پنځو بجو پوری

练习

1. 用正确的人称代词填空：

۱-زه کارگر يم. (زما ، دده) نوم توريالی دی.

۲-گلالی او تورپيکی په يوه خونه کښې اوسېږي. دا (د هغې ، د دوی) خونه ده.

۳- (ستاسی، تاسی) پوهنځی ډېر لوی دی.

۴-زه او زمرک همصنفيان يو. (زمونږ، د هغه) استاذ راباندی گران دی.

۵-د توريالی نيکه ژوندی دی او (د هغه ، د هغې) انا هم ژوندی ده.

2. 改正下列错句：

۱-زما ته مخامخ توريالی ناست دی.

۲-هغه هم له زمونږ سره يو ځای ځي.

۳-په ځينی ځايونه ښی لوی باغونه شته.

۴-افغانستان له آسيايی هيوادونه څخه دی.

۵-مونږ ټول د فابريکه کارگران يو.

3. 汉译普：

1) 我们很喜欢我们的学校。

2) 那位老师是你的父亲吗？

3) 你和土里亚莱是同班同学吗？

4) 他们的书在哪里？

5) 土里亚莱的衬衣长。

第十五课　پنځُلسم لوست

بریالی ښه ځُلمی دی

بریالی ښه ځُلمی دی. هغه لوړ همت او ټینګه اراده لري. هغه هیڅکله بی کاره نه ګرځي. هغه خپل کارونه په خپل وخت خلاصوي او د نن کار سبا ته نه ځنډوي. هغه هره ورځ خپل لوستونه په خورا مینه وایي، خپل لوستونه ښه پر مخ بیایي. هغه ډېر ځیرک د ی او په خپل لوست ژر پوهېږي.

بریالی زما دوست دی. مونږ همزولي یو. مونږ همصنفان یو. مونږ یو ځای درس وایو. مونږ یو ځای لوبې کوو. مونږ یو د بل سره مرسته کوو. بریالی د هر چا سره سم چلېږي. هغه په هر چا ګران دی.

لغتونه

بریالی	[barija'lai]	(形)	胜利的，成绩显著的，成功的
		(阳)	(男人名)巴里亚莱
ځُلمی (یا زلمی)	[dzal'mai]	(阳)	青年人，小伙子
لوړ	[lwaṛ]	(形)	高的，崇高的
همت	[him'mat]	(阳)	英勇，勤奋；坚忍不拔
لوړ همت			奋发向上，雄心壮志
ټینګ	[ṭi:ng]	(形)	硬的，坚硬的，坚固的；坚强的
اراده	[ira:'da]	(阴)	意志；心愿，意向

هيڅكله [ˈheitskəla] (副) 任何时候也（不），永远也，从来

بې كاره [beiˈkaːra] (副、形) 无事可做的（地）；冷漠的（地）

گرځېدل [gərdzeiˈdəl] (يا گرزېدل) (گرزي، وگرزېد) (不及) 周转，旋转；散步，闲逛；游历，旅行

خلاصول [khlaːsaˈwəl] (خلاصوي، خلاص يې كړ) (及) 解放，释放；开，打开；打发掉

سبا [saˈbaː] (副、阳) 明天，明日

ځندول [dzandaˈwəl] (ځندوي، و يې ځنډاوه) (及) 阻止；拖延，延缓

خورا [khwaˈraː] (副) 很，甚，非常

مينه [ˈmiːna] (阴) 爱情；爱好；愿望

پرمخ [pərˈməkh] (副) 往前，向前

بيول [biːˈwəl] (يا بوتلل) (بيايي، بيوه يې) (及) 引领，带领

حېرک [dziːˈrak] (يا زيرک) (形) 机智的，机敏的

ژر [ʒər] (副) 快，迅速；不久，很快

دوست [dost] (阳) 朋友，好朋友

همزولی [hamˈzolai] (阳) 同龄人，同年人

سم [sam] (形) (副) 直的（地，正直的（地），直率的（地）；正确的（地）

چلېدل [tʃaleiˈdəl] (چلېږي، وچلېده) (不及) 行动，动作；开动，移动

همصنف [hamˈsinf] 同学，同班同学

پوهېدل [puheˈdəl] 懂得，明白；知道

دیالوګ

۱-ستړی مشئ ، په خیر راغلئ !

په خیر اوسئ !

۲-هغه هلکان څه شی خوري ؟

هغه هلکان مېوه خوري.

۳-ته سهار د چای سره ډوډۍ خوړې ؟

هو ، زه سهار د چای سره ډوډۍ خورم.

۴-ښوروا خوري که وربجې ؟

زه وربجې خورم.

۵-ته نوره ډوډۍ خوري ؟

نه ، زه مور یم ، نوره ډوډۍ نه خورم.

۶-په دې ښوروا کښې مالګه ډېره ده ؟

دا ښوروا مالګه نه لري.

۷-ستا منه خوښه ده که انګور ؟

زما منه خوښه ده. (یا دواړه مې خوښ دي.)

٨-ته څه وخت ډوډۍ خورې؟

زه په دوولس بجې ډوډۍ خورم.

لغتونه

ستړی	[s'təṛai]	(形)	疲倦的，劳累的，疲乏的
خیر	[khair]	(阳)	善行，善良；平安，顺利
مه	[mə:]	(小品)	不能，不要，别，不得，不准
خوړل	[khwaʹṛəl]	(及) (خوري، وی خوړ)	吃，吃（东西），吃饭
ډوډۍ	[ḍoʹḍəi]	(阴)	饼，烤饼，面包，馕；饭，饮食
ښوروا	[ḫorʹwa:]	(阴)	汤
وریجې (یا وریژې)	[wʹri:dʒi]	(阴，复)	大米；大米饭
نور	[nor]	(形)	别的，其他（它）的，另外的
مړ	[moṛ]	(形) (مړه، مارړه، مړې)	(吃得)饱饱的；富裕的
مالګه	['ma:lga]	(阴)	盐，食盐
مڼه	[maʹṇa]	(阴)	苹果
انګور	[anʹgu:r]	(阳、复)	葡萄

注释

1. بې کاره ګرځېدل 无所事事；闲逛。

2. په خپل وخت 是介词短语，在句中相当于副词，意思是“按时地，及时地”。

3. په خورا مینه 或 په ډېره مینه 是介词短语，意思是“非常投入地，专心致志地”（从事某项工作）。

4. پرمخ بیول 是介词结构 پرمخ 和动词 بیول 的搭配，表示“胜利地开展（某项事业），有成效地实行（某项工作）。

5. ستړی مشئ！（ستړی مه شئ！）这是祈使句，表达说话人的命令请求等语气，是表示禁止语气的小品词。该句是口语里的问候话：“你好!”含对人表示欢迎之意。同样，په خیر راغلې！也是对来者表示欢迎。 راغلې 是动词 تلل 的第二人称过去时。

语 法

动词一般现在时的变位方法。

原形动词有五种结尾形式。在句子中进行人称变位时，各种结尾形式都有不同的规则。

词性 / 词尾	及物	不及物
ل	وهل ، ساتل ، راوړل	تلل ، ځغستل
ول	غورځول ، کښېنول ، تېرول	———
ېدل	———	اوسېدل ، پوهېدل ، ګرځېدل
کول	زده کول ، خوب کول	———
کېدل	———	زده کېدل ، لو کېدل

1. 以 ول 和 كول 为结尾的及物动词的变位规则是去掉词尾的 ل, 换上人称词尾（ م، ې، ي، و، ئ، ي ）:

复 数			单 数			数 人称 例词
第三人称	第二人称	第一人称	第三人称	第二人称	第一人称	
تېروي	تېروئ	تېروو	تېروي	تېروې	تېروم	تېرول
كوي	كوئ	كوو	كوي	كوې	كوم	كول

2. 以 پدل 和 كېدل 为结尾的不及物动词的变位规则是将词尾的 دل 转换成 ږ ，再加上人称词尾:

复 数			单 数			数 人称 例词
第三人称	第二人称	第一人称	第三人称	第二人称	第一人称	
پوهېږي	پوهېږئ	پوهېږو	پوهېږي	پوهېږې	پوهېږم	پوهېدل
كېږي	كېږئ	كېږو	كېږي	كېږې	كېږم	كېدل

3. 以ل为结尾的及物动词的变位，一般是将结尾的 ل 去掉，换上人称词尾。也有的是不规则变位，如 لوستل 的变位（第三人称）是 لولي ，其他如: غوستل （ ويني ） ليدل （ وايي） ويل （ ګوري） كتل （ راوستل （ اخلي ） اخيستل （باسي） ايستل （خيژي ） ختل （غواري） پېژندل （نيسي ） نيول （ راولي） پېژني ）等等，都是常用词。

4. 以ل 为结尾的不及物动词 پرېوتل، راوستل، راتلل، تلل 等的变位，先将词尾 تل （或 تلل ）转换成 حُ ，再加上人称词尾。如:

تلل （ حُي ）， پرېوتل （ پرېوزي ）。

练 习

1. 用下列动词作现在时人称变位练习：

١-لرل ، خوړل ٢- کول ، خلاصول ، خُندول

٣-تلل ، راتلل ٤- کېدل ، چلېدل

٥-ویل ، بیول

2. 普译汉：

١- توریالی څه کوي ؟ توریالی دروازه خلاصوي

٢-ته څو کتابونه لرې ؟ زه څلور کتابونه لرم.

٣-ته د چا سره کور ته خُې ؟ زه د خپل ورور سره کور ته خُم.

٤-ستا پلار څه کار کوي ؟ زما پلار په مکتب کښی ښوونکی دی.

٥-ستا پلار اوس څه کار کوي؟ زما پلار اوس هیڅ کار نه کوي.

٦- ته زما په خبره پوهېږې ؟ هو ، زه ستا په خبره پوهېږم.

٧-تاسی نورې اوبه څښئ ؟ نه ، مونږ نورې اوبه نه څښو.

٨-دغه زړې ښځې چېرته خُې ؟ دغه زړې ښځې ښار ته خُي.

3. 汉译普：

1) 他在一家医院工作。 (کارکول)

2) 我们每天到自己的班级来。 (..ته راتلل)

3) 你把土里亚菜带到哪里去？ (چېرته بیول)

4) 你饭后吃水果吗？ (خوړل)

5) 他们全都住在北京。 (اوسېدل)

6) 他懂普什图语，普什图语讲得很好。 (په ... پوهېدل ، ویل)

第十六课　شپاړسم

نیالګی کښېنول

هر څوک په پسرلی کښی نیالګي کښېنوي. دا نیالګي اوس کوچني دي،
خو ژر ژر لویېږي او څو کاله وروسته وني کېږي. وني د سیند غاړې ته شني کېږي.
وني په اوارو حُمکو کښی شني کېږي. وني په غرو او غونډیو کښی شني کېږي.
وني ښه سیوری لري. مونږ په تودو ورځو کښی د وني سیوري ته استراحت کوو.
حُینی وني مېوه نیسي. مونږ د هغو مېوه پلاس ټولوو. که وني ډېرې وي، نو د
باد او دورې مخه نیسي. د ونو ګټه ډېره ده.

زمونږ پلرونو دا وني کښېنولي دي او نن ورځ مونږ د هغو څخه ګټه اخلو.
اوس زمونږ اوستاسو وار دی. راشئ مونږ هر یو هم څو داني نیالګي کښېنوو.

لغتونه

نیالګی	[nia: l'gai]	(阴)	树苗，幼树
کښېنول	[kẖeinaẃəl]	(کښېنوي، وې کښېناوه)	(植物) 使坐下，让坐下；栽种
لویېدل	[lojéḋəl]	(لویېږي، لوی شو)	(不及) 增大，扩大；长大，成长
ونه	[ẃəna]	(阴)	树，树木

غاړه	['gha:ṛa]	(阴)	脖颈；岸，岸边；边缘
شين کېدل	[ʃi:n kei'dəl]	(不及)	长大，成长；发芽，发绿
اوار (يا هوار)	[a'wa:r]	(形)	平坦的，平的，平整的
ځمکه	[dz'məka]	(阴)	土地；田地
غونډی	[ghu:n'dəi]	(阴)	小丘，山丘，丘陵
سیوری	['siorai]	(阳)	影子；荫
استراحت	[istira:'hat]	(阳)	休息；安静
مېوه نیول	[mei'wa ni:'wəl]		(果树)结果，挂果
تولول	[tola'wəl]	(及)	(تولوي، تول يې کړ) 收集，采集；收获
نو	[no]	(连)	这样 (地)，如此；那就，那么，于是，所以
باد	[ba:d]	(阳)	风
دوړه	['du:ṛa]	(阴)	灰尘，尘土，尘埃
مخه نیول	['məkha ni:'wəl]		阻止，制止；防止
گټه اخیستل	['gaṭa akhi:s'təl]		得到利益，收益于
گټه	['gaṭa]	(阴)	利益，好处，效益
وار	[wa:r]	(阳)	回，次；次序，轮 (班)
څو	[tso]	(数)	多少，若干，几 (个)，一些
دانه	['da:na]	(阴)	个，只；(谷)粒
پسرلی	[psar'lai]	(阳)	春，春天

دیالوگ

۱-السلام علکیم ، څه حال دې دی ؟

وعلیکم ، شکر دی ! ستا څه حال دی ؟

۲-د خیره سره چېرې حُې ؟

خیر دې (په) نصیب شه ، پوستې ته حُم.

۳-خیر خو دی ؟

هو ، خیر دی. ورور ته مې یو خط لېږم.

۴-ورور دې چېرې دی ؟

ورور مې په ګوانګجوکښی دی.

۵-هلته څه کوي ؟

اوس سوداګری کوي.

۶-هغه په سوداګری کښی ښه ګټه کوي که نه ؟

هغه دومره لوی سوداګر نه دی ، ډېره ګټه نه کوي.

۷-د پوستې دفتر په څو بجو خلاصېږي ؟

پر اتو بجو خلاصېږي.

۸-نور خو خیریت دی ؟

شکر دی ، روغ اوسې .

۹-حُه نو په مخه دې ښه .

لغتونه

حال	[ha: l]	(حالونه یا احوال) (阳)	情况；形势；状况
شکر	['ʃukər]	(阳)	感激，感谢
نصیب	[na'si: b]	(阳)	命运，运气，遭遇；幸运福气
د چا په نصیب کېدل			得到（好运），取得，获得；落到
پوسته	[pos'ta]	(阴)	邮政局
خط	[khat]		信（阳）
لېږل		(及) (لېږي، و یی لېږه)	派，派遣；发送，寄送
سوداګري	[sawda: ga'ri:]	(阴)	商业，贸易，生意，买卖
دومره	['du: mra', domra]	(副)	这样多，那么些； 如此，这样，这么
سوداګر	[sawda: 'gar]	(阳)	商人，买卖人
ګټه کول	[gata ka'wəl]		赚钱，获利
دفتر	[daf'tar]	(阳)	册，簿；办公室

注释

1. که وني ډېرې وي （如果树木很多的话）句中的 وي 是系词现在时第三人称的不变形式。用 که...وي 句型表示推测、预想等。

2. زمونږ پلرونو دا وني کښېنولی دي （这些树是我们父辈栽种的。）句子是现在

完成时。 پلرونو 是 پلار 的复数变格形式，在句中充当主语。وني 是宾语。

3. زمونږ اوستاسو واردی. 句中 اوس زمونږ اوستاسو 并列出现，是习惯用法，意思是“我们大家的”。同样用法还有 زه او ته (我们两人)， مونږ او تاسی (我们大家)。

4. څه حال دي دی؟ (你身体怎样？)句中的 دي 是替代 ستا 的弱音代词。其基本句型是 ستا څه حال دی 。

5. راځئ ... کښېنوو. (来吧，我们每个人也来栽几棵树。) خیر دي (په) نصیب شه! (或 خیر ستاپه نصیب شه!) (愿你平安顺利)两者都是祈使句。前一句的原形动词是 راتلل ，后一句的是 کېدل。

语 法

形容词在句中要同它们修饰的名词的性、数、格相一致。

1. 形容词性、数、格的构成形式。

阴性		阳性		性 / 数 / 原形词尾
复数	单数	复数	单数	
تورې، بدې،تینګې (音 ei)	توره، بده ، تینګه (音 a)	同单数	تور، بد، تینګ	辅音
څرګنده ی (音 i:)	کوچنۍ ، نبۍ، ګړندۍ (音 əi)	څرګنده ی (音 i:)	کوچنی، نبی، ګړندی	نرمه ی (ai) 带重音
څرګنده ی (音 i:)	نوې ، نبکلې، تړې (音 ei)	څرګنده ی (音 i:)	نوی ، نبکلی، تړی	نرمه ی (ai) 不带重音

كوچنى ه (音 ə:)	نبه ، تيره ، ويده	同单数	نبه ، تيره ، ويده (音 a)	نبې ، تيرې ، ويدې (音 ei)
څرګند ه (音 a)	نښايسته، نښکاره، سوچه	不变化	不变化	不变化
څرګنده ى (音 i:)	تاريخي، جنوبي اقتصادي	不变化	不变化	不变化
ا (音 a:)	جلا ، وړيا	不变化	不变化	不变化
اوږده ى (音 ei)	لرې، نژدې، پاتې	نژدیو 不变化	不变化	نژدیو 不变化
څرګنده و (音 u:)	چمتو ، ورو	不变化	不变化	不变化

2. 形容词变格的形式。

1) 阳性单数形容词的变格，其词形与该阳性形容词的复数原格词形相同。如：

阳性复数的原格	阳性单数的变格
زړه ور هلکان	د زړه ور هلک سره
ګړندی موټر ونه	په ګړندی موټر کښی
لوی میزونه	پر لوی میز باندی
نبه کتابونه	له نبه کتاب څخه

2) 阴性单数形容词的变格，其词形与该阴性形容词的复数原格词形相同。如：

阴性复数的原格	阴性单数的变格
توري تختې	پر توري تختې باندی
کوچني نجونې	دکوچنۍ نجلۍ سره
لويې خونې	له لويې خونې څخه
تېرې توري	په تېرې توري سره

3) 形容词的复数（阳性或阴性），在变格时，基本上是在阳性原格词尾后加 و خرگنده （音 u:）。如:

پر تورو تختو باندی	د زړه ورو هلکانو سره
د کوچنیو نجونو سره	په ګړندیو موټرونو کښی
له لویو خونو څخه	پر لویو میزونو باندی
په تیزو تورو سره	له ښو کتابونو څخه

练习

1. 改正下列错句:

۱-چین یو لوی هیواد دی او اقلیم یی مختلف ده.

۲-افغانستان د چین ګاونډی هیوادونه څخه دی.

۳-زمونږ په باغ کښی د منې یو لوی ونه ولاړ دی.

۴-ملالی له تورپیکی څخه یو ځای مکتب ته ځي.

۵-دوی هر ورځ د مازدیګر په څلورو بجو کښی په دفتر کښی کار کوي.

2. 普译中:

۱-مازدیګر څه کوې؟ مازدیګر کور ته ځم، په کور کښی لږې اوبه څښم، وروسته په باغ کښی ګرځم.

۲-که مازدیګر څه کار نه‌لرې ، نو زمونږ کور ته راشه.

زه نن ډېر کار لرم. زما کار ډېر دی او ستا کار لږ دی.

۳- د دې باغ ګلونه ټول ښکلی دی. ښکلی شی د هر چا خوښ دی.

۴-د هغه ورور د څو کالو دی؟ د هغه ورور اوس د څلورو کالو دی.

۵-منه ډېره ښه مېوه ده. په شمال ختیځُ چین کښی د منو باغونه ډېر دي. په دغو باغونو کښی د منې ونې ډېرې دي.

3. 汉译普:

1) 中国有许多高山大河。

2) 他在那边坐在椅子上，桌子上放着书。 (پر ...باندی ، په ... کښی)

3) 阿富汗的河流中阿姆河 (آمو سیند) 最长。

4) 你用谁的杯子喝水?

5) 土里亚莱的书在我这里。 (د چا سره)

6) 学校在我家的对面。 (ته مخامخ...)

第十七课　اوه لسم لوست

زه په پښتو پوهېږم

زه اوس پښتو زده کوم. هره ورځ پښتو لولم، پښتو لیکم او له خپلو همصنفانو سره په پښتو خبرې کوم. زه په پښتو پوهېږم. مونږ ټول په پښتو پوهېږو. زما ورور پښتو نه زده کوي. هغه په پښتو ژبه نه پوهېږي. هغه انګلیسی زده کوي. هره ورځ انګلیسی لولي، انګلیسی لیکي او له خپل ښوونکی سره په انګلیسی ژبه خبرې کوي. پښتو د افغانستان ملی او رسمی ژبه ده. د دې ژبې زده کول ډېر ګران کار نه دی. مونږ د پښتو په لوست کښی زیار باسو. ښوونکی صاحب له مونږ سره هم مرسته کوي. مونږ ټول کامیابېږو. زمونږ د ټولو پښتو ډېر خوښېږي.

لغتونه

په	[pə]	(前置)	使用，以；在，于
پوهېدل	[pohei´dəl]	(و پوهېده، پوه شو) (不及)	懂得；了解，明白
ورځ	[wradz]	(阴)	天，日，日子
لیکل	[li:´kəl]	(لیکي، ویی لیکه، و یی لیکل) (及)	写，写字
همصنف	[ham´sanf]	(阳)	同班同学
خبرې کول	[kha´bəri ka´wəl]		谈话，说话
انګلیسی	[ingli:´si:]	(阴)	英语，英文

رسمی [ras'mi:] (形) 官方的，正式的

زیار [zi'a:r] (阳) زیار ایستل 努力，勤奋

ایستل [is'təl] (及) باسي، و یی ایست

抛出，抛弃，推出;抽出，拔出

صاحب [sa:'hib] (阳) 先生

مرسته [m'rasta] (阴) مرسته کول 帮助；援助

کامیابېدل [ka:miabei'dəl] (不及) (کامیابېږي، کامیاب شو)

获得胜利，取得成绩，大有成绩

خوښېدل [khwaḥei'dəl] (不及) (خوښېږي ، خوښ شو) 喜欢，爱

ديالوګ

۱-ته څه شی شمېرې ؟

زه خپل کتابونه شمېرم .

۲-ته څو کتابونه لرې ؟

زه پنځه کتابونه لرم.

۳-ته څه شمېرې ؟

زه ددې لوست لغتونه شمېرم .

۴-څومره لغتونه دي ؟

شل لغتونه دي.

٥-ته په خپل ښوونځی کښی څووم نمبر يې؟

زه په خپل ښوونځی کښی څلورم نمبر يم.

٦-اکتوبر د کال څوومه مياشت ده؟

لسمه مياشت ده.

٧-نن د مياشتې څوومه ورځ ده؟

نن د مياشتې درويشتمه ده.

لغتونه

شمېرل	[ʃmei′rəl]	(شمېرې، وې يې شمېره)		算，算计；数数
پنځه	[pinʤ′zə]	(数)		五
لغت	[lu′ghat]	(لغتونه، لغات)	(阳)	(阿) 单词，字
څومره	[′tsomra,′tsu:mra]	(副、数)		多少，若干，几何；多么
ښوونځی	[howən′ʤai]		(阳)	学校
څوم	[tso′wəm]		(代)	哪；第几
نمبر	[nam′bar]	(نمبر)	(阳)	号，号码，(顺序)号码
څلورم	[tsalo′rəm]		(数)	第四

لسم	[la′səm]	(数)	第十
درويشتم	[dərwi:ʃ′təm]	(数)	第二十三

注 释

1. 动词 **لوستل** 的基本意义是“阅，读，念”。

لوستل (**انګليسی**) **پښتو** 是习惯用法，可解释为“读普什图语（英语）书”或“上普什图语（英语）课”。

2. 短语 **د دې ژبې زده کول** 在句子中是主语。在普什图语的句子中，原形动词都可以当阳性复数名词。

3. **خوښېدل** (喜欢)是不及物动词，意义基本上与 **خوښ** 加系动词的表达方法相同。两者的微小差别在于：前者带有“喜欢上”的含义，后者意为“是喜欢的”。

4. **څومره** 作为疑问代词，既可用于可数名词（如 **څومره لغتونه**)也可用于不可数名词（如 **څومره وخت** ）。

5. 对话中的 **خوومنمبر** 可译成“第几名，第几位”。

6. 及物动词 **لوستل** 和 **ايستل** 的现在时变位都是不规则的，其变位形式应该掌握。

语 法

数词。表示数目多少和事物次序的词叫数词。

基数词在句子中的用法相当于名词或形容词。基数词除个别例外，没有性的变化。两个例外是：

阳性	阴性
يو	يوه
دوه	دوې

1. 基数词同名词和形容词一样，在句中要进行变格。如：

原格	变格
يو کور	د يوه کور
يوه خونه	د يوې خونې
دوه کورونه	د دوو کورونو
دوې خونې	د دوو خونو

2. 顺序数词的构成，除 لومړی（第一）之外，都是在基数词后边加 م。顺序数词的性、数、格规律同形容词。

数词表

第一	لومړی	一	يو	١
第二	دوهم（دويم）	二	دوه	٢
第三	دريم	三	درې	٣
第四	څلورم	四	څلور	٤
第五	پنځم	五	پنځه	٥
第六	شپږم	六	شپږ	٦
第七	اوم	七	اوه	٧
第八	اتم	八	اته	٨

٩	نه	九	نهم	第九
١٠	لس	十	لسم	第十
١١	يوولس	十一	يوولسم	第十一
١٢	دولس	十二	دولسم	第十二
١٣	ديارلس	十三	ديارلسم	第十三
١٤	ثوارلس	十四	ثوارلسم	第十四
١٥	پنحُلس	十五	پنحُلسم	第十五
١٦	شپارس	十六	شپارسم	第十六
١٧	اوه‌لس	十七	اوه‌لسم	第十七
١٨	اتلس	十八	اتلسم	第十八
١٩	نونس	十九	نونسم	第十九
٢٠	شل	二十	شلم	第二十
٢١	يوويشت	二十一	يوويشتم	第二十一
٢٢	دوه‌ويشت	二十二	دوه‌ويشتم	第二十二
٢٣	درويشت	二十三	درويشتم	第二十三
٢٤	ثليرويشت	二十四	ثليرويشتم	第二十四
٢٥	پنحُه‌ويشت	二十五	پنحُه‌ويشتم	第二十五
٢٦	شپږ ويشت	二十六	شپږ ويشتم	第二十六
٢٧	اوه‌ ويشت	二十七	اوه‌ ويشتم	第二十七
٢٨	اته‌ ويشت	二十八	اته‌ ويشتم	第二十八
٢٩	نه‌ ويشت	二十九	نه‌ ويشتم	第二十九

第三十	دېرشم	三十	دېرش	۳۰
第四十	څلويښتم	四十	څلويښت	۴۰
第五十	پنځوسم	五十	پنځوس	۵۰
第六十	شپږتم	六十	شپږته	۶۰
第七十	اویاوم (اویایم)	七十	اویا	۷۰
第八十	اتیاوم (اتیایم)	八十	اتیا	۸۰
第九十	نوی یم (نویم)	九十	نوی	۹۰
第一百	سلم	一百	سل	۱۰۰
第二百	دوه سوه یم	二百	دوه سوه	۲۰۰
第一千	زرم	一千	زر	۱۰۰۰
第十万	لکم	十万	لک	۱۰۰۰۰۰
第一百万	ملیونم	一百万	میلیون	۱۰۰۰۰۰۰

练习

1. 熟读下列短语和句子:

:۱

۱- ۱۰۳ ورځې (یو سلو درې ورځې)

۵۲۰ ورځې (پنځه سوه و شل ورځې)

۲- ۱۰۲۰ کاله (یو زر و شل کاله)

۴۶۰۰ کاله (څلور زره او شپږ سوه کاله)

۳- ۱۸۰۰۰۰ تنه (یو لکو اتیا زره تنه)

۲۳۰۰۰۰ تنه (دوه لکه او دپرش زره تنه)

٤ - ۱۰۰۰۰۰۰ یوانه (یو ملیون یوانه) ([juan], 阳, 元)

۳۵۰۰۰۰۰ یوانه (دري ملیونه او پنځه لکه یوانه)

ب:

۱-شلمه پېړۍ ([peɻəi], 阴, 世纪)

۱۹۹۹ کال (نونس سوه و نه نوی یم کال)

۲-یو ویشتمه پېړۍ

د یو ویشتمی پېړۍ په لومړیو کالونو کښی

۲۰۰۰ کال (دوه زرم کال)

ج:

۱-دوه او دوه څو کېږي ؟

دوه او دوه څلور کېږي .

۲-د چین نفوس څومره دی ؟

د چین نفوس یو زر دوه سوه و پنځوس ملیونه دی.

۳-ځمکه په څو ورځو کښی یو وار په لمر راګرځي ؟

ځمکه په دري سوه و پنځه شپیتو ورځو کښی یو وار په لمر را ګرځي .

第十八课　اته لسم لوست

يو کال څلور فصله دی

يو کال څلور فصله لري. پسرلی ، دوبی (اوړی) ، منی او ژمی. پسرلی د کال يو نبه فصل دی. په پسرلی کښی باران ډېر اوري. ونې شنې کېږي. هر ځای نبه نبه ګلان غوړېږي. په پسرلی پسی اوړی راځي. په اوړی کښی ورځې ډېرې اوږدې او شپې لنډې وي. په اوړی کسښی مېوې پخېږي. د بېجينګ اوړی ډېر تود وي. د کال دريم فصل منی دی. په منی کښی هوا معتدله وي. آسمان شين دی، اوبه رنې دي. خلک د هوا خوری دپاره دباندی راوزي. د ژمی هوا ډېره سره وي. په ژمی کښی ډېره واوره اوري. سيندونه يخ نيسي. ونې وچې وي او په پسرلی کښی بيا شنې کېږي.

يو کال دوولس مياشتی دي. د عيسوی کال د مياشتو نومونه دا دي:

جنوری ، فبروری ، مارچ ، اپريل ، می ، جون ،

جولای ، اګست ، سپتامبر ، اکتوبر ، نوامبر او دسامبر.

لغتونه

فصل	[fasl]	(阳)	季，季节
پسرلی	[psar'lai]	(阳)	春，春天
دوبی	['dobai]	(阳)	夏，夏天
اوړی	['oṛai]	(阳)	夏，夏天
منی	['mənai]	(阳)	秋，秋天

ژمی	['ʒəmai]	(阳)	冬，冬天
باران	[ba:'ra:n]	(阳)	雨
اوربدل	[orei'dəl] (اوري، واوربده)	(不及)	降，下（雨、雪等）
شين	[ʃi:n]	(形)	(شنه ، شنه ، شنی) 绿色的；青色的；蓝色的
غورېدل	[ghwaṛei'dəl]	(不及)	(غورېږي، غورېدل) 开，打开；弥漫
په...پسی	[pə ...psi]	(前后置)	跟，随，在 ...之后
شپه	[ʃpa]	(阴)	夜，夜间
وي	[wi:]	(系)	(第三人称单、复数) 常是，常有，常在
پخېدل	[pakhei'dəl]	(不及)	(پخېږي ، پوخ شو) 成熟；煮（熟）
تود	[tod]	(形)	(توده ، تاوده ، تودې) 热的，炎热的
دريم	[dre'jəm]	(数)	第三
هوا	[ha'wa:]	(阴)	空气，气，大气；天气，气候
معتدل	[muạta'dil]	(形)	温和的，适中的
رونړ	[ru:ṇ]	(形)	(رنه ، رانه، رنې) 明净的，透明的，清澈的
خلک	[khalk]	(阳)	人民；人，人们
هوا خوري	[hawa:khu:'ri:]	(阳)	散步，游玩
د...دپاره	[də ...də'pa:ra]	(前后置)	为了，为，替，给
دباندی	[də'ba:ndi]	(副)	向外，往外；在外
راوتل	[ra:wa'təl]	(不及)	(راوزي،راووت) 走出来，出来

雪，雪花	(阴)	['wa:wra]	واوره
冰	(阳)	[jakh]	يخ
结冰			يخ نيول
干的	(形)	[wətʃ]	وچ
再，再一次，又	(副)	[bia:, bi'ja:]	بيا
十二	(数)	[d'wolas]	دوولس
耶稣教的，基督教的	(形)	[i:sa'wi:]	عيسوی

ديالوگ

۱-د هفتې د ورځو نومونه کوم کوم دي ؟

د هفتې د ورځو نومونه دا دي:

شنبه ، يک شنبه ، دوشنبه ، سه شنبه ، چهار شنبه ، پنج شنبه ، جمعه

۲-نن د څه شی ورځ ده ؟

نن د شنبه ورځ ده .

۳-سبا د څه شی ورځ ده ؟

سبا د يک شنبه ورځ ده .

۴-يوه مياشت څو ورځې ده ؟

يوه مياشت دېرش ورځې ده .

۵-څو ورځې يوه هفته کېږي ؟

اوه ورځې يوه هفته کېږي .

۶-ته په‌دې میاشت کښې کور ته حُې؟

نه ، زه په‌دې میاشت کښې کور ته نه‌حُم.

۷-ستا د کمپیوتر کورس په‌کومه کومه ورځُ دی؟

زما د کمپوتر کورس د یک شنبه ، شنبه، او پنج شنبه په‌ورځُ دی.

لغتونه

هفته	[haf'ta]	(阴)	星期,周
شنبه	[ʃanm'ba]	(阴)	星期六,周六
یک شنبه	[jak ʃam'ba]	(阴)	星期天, 星期日, 周日
دوو شنبه	[du: ʃam'ba]	(阴)	星期一,周一
سه شنبه	[se ʃam'ba]	(阴)	星期二,周二
چهارشنبه	[tʃaha:r ʃam'ba]	(阴)	星期三,周三
پنج شنبه	[pandʒ ʃam'ba]	(阴)	星期四,周四
جمعه	[dʒu'ma]	(阴)	星期五,周五
میاشت	[mia:ʃt]	(阴)	月; 月球, 月亮; 新月, 月牙儿

注释

1. هر حُای بنه‌بنه‌گلان غورېږي.

1) هرحُای 在句子中起副词作用，意为“到处”，同 په‌هر حُای‌کښې 。

2) بنه بنه : 形容词在形容数量众多的对象物时常常重叠使用，不仅

加强词意，整个句子也显得生动。

2. ورځُي اوږدي او شپي لنډی وي. 系词 وي 的形式是固定的，只用于现在时第三人称，也没有性、数变化，意为“总是”。如：

دی تل په خپل قول ولاړ وي. 他总是信守诺言。

3. یخ نیول （结冰）由 یخ 和 نیول 两个各自独立的单词合成。在 سیندونه یخ نیسی. 这个句子中，名词 یخ 实际上是处于动词 نیول 的宾语地位。

4. د هفتي د ورځُو نومونه کوم کوم دی： 疑问代词 重叠使用时，要求对所提问的事物一一作答。后边出现的 کومه کومه ورځُ 也是一样。

5. یوه میاشت څو ورځُي ده؟ ：句子中系词 ده 与主语 میاشت 的性、数一致，而不随表语 ورځُي 变化。同样 یو کال څلور فصله دی. 中的系词 دی 也与主语 کال 的性和数相一致。

语 法

一、副词

副词是修饰或限制动词和形容词的词。

1. 副词的主要分类表

例 词	句中作用	作用 / 分类
نن، اوس، تل، هر کله، پخوا، دمخه، وروسته	表示什么时候、经常与否或时间关系	时间副词
دلته، هلته، لرې، نژدې، دننه، دباندی، کښته	表示地点或位置关系	地点副词

方式副词	回答“怎样地？”这类问题	ژر ، ورو ، ناڅاپه ، په‌منډه داسی ، په‌بیړه
程度副词	表示事物变化达到的状况	ډیر ، لږ ، زښت ، نبایسته خورا ، دومره ، لا ، هم
疑问副词	用来引起一个特殊的问题	کله ، چېرته ، څنګه ، څومره، ولی ، څله ، څه

注：有些以辅音为结尾的程度副词有性、数的变化。如：

دا کوټه ډېره لویه ده.

په اوړی کښی ورځې ډېرې اوږدې وي.

2. 副词在句子中的位置

1) 副词一般放在主语和动词之间。如：

دا سړی ولی ژر ژر نه ځي؟

مونږ به څو ورځې هلته تېرې کړو؟

خلک دباندی راوزي.

但一些时间副词、疑问副词也经常放在句首。如：؟ ولی ورو ورو ځي

2) 方式副词一般直接位于动词之前。如：

بریالی په‌خپل لوست ژر پوهېږي.

3) 程度副词一般都直接放在它所形容的词（形容词或动词）之前。如：

لږ څه‌ورو ځه!

هغه ډېر ځیرک دی.

4) 当一个句子中同时出现时间副词和地点副词时，时间副词放在前边。

二. 形容词和副词的比较级和最高级

1. 形容词（副词）的比较级借助于介词 (نه) څخه ... له 和 تر 构成。如：

بریالی تر توریالي مشر دی.

بریالی له توریالي نه وروسته راغي.

此外，介词结构 نسبت...ته 和副词 د...په نسبت 也有“比较”的意义。

如：

نسبت پخوا ته نن د خلکوژوند ډېر ښه دی.

د بېجینګ په نسبت شانګهای لوی ښار دی.

دا خونه لا کوچنی ده.

2. 形容词（副词）的最高级借助于（نه）ځخه 和代词 په ...کښی ،تر ، له... 等构成。如：

هر څوک ،(ګرد، درست، واړه) ټول

دا موټر له ټولو نه ډېر ګړندی ګرځي.

دا کتاب تر ټولو ښه دی.

په ټولو کښی لوی میدان د فوټبال میدان دی.

هغه له درستو (واړو، ګردو) ځخه تکړه دی.

هغه له هر چا نه غښتلی دی.

هغه په پښتو تر هر چا ښه غږېږي.

练习

1. 回答下列问题：

۱-ستا د کال کوم فصل خوښ دی؟ ولی؟

۲-د چین د ولسی جمهوریت ملی جشن د اکتوبر څوومه ورځ ده؟

۳- ستا موټر ولاړ (停开) دی که چلېږي؟

۴-ته د ورځې څو واره ډوډۍ خوري؟

۵-ته بنار ته له چا سره حُې ؟

۶-ته دا هلک چېرته بیایې ؟

2. 选择正确答案:

۱-ته چېرته بنوونکی یې ؟ زه ... بنوونکی یم.

(هلته، دلته ، هیڅېرې)

۲-توریالی چا ته کتاب لېږي ؟ توریالی ... ته کتاب لېږي.

(خپل پوهنحُی ، خپل بنوونکی، ایران)

۳-د بریالی ورور څوک دی ؟ د توریالی ورور ... دی.

(توریالی ، ډاکتر ، زده کوونکی)

۴-دغه هلک په پښتو پوهېږي ؟ ولی نه پوهېږي ، دی خو ډېره ښه پښتو ...

(اوري، وایی ، زده کوي)

۵-بریالی په خپله خبره ټینګ ولاړ دی او.... له خپلې خبرې نه ګرزي.

(هر کله ، څه وخت، هیڅکله)

3. 普译汉:

۱-کارګران په دوبی کښی په اتو بجو او په ژمی کښی په نهو بجو خپلو کارو ته حُې او مازدیګر رخصتېږي.

۲-مازدیګر کوم وخت ته وایې ؟

د مازدیګر وخت د څلور نیمو او پنحُه نیمو بجو ترمنحُ دی.

۳- او س څه وخت دی ؟

اوس مازدیګر دی.

۴-ته د شپې هم کار کوې ؟

هو ! کله چه کار ډېر وي، نو د شپې یی هم کوم.

۵- ته په کوټه کښې یوازی (单独的) یې که بل څوک هم در سره شته ؟

نه ، یوازی یم . بل څوک را سره نشته .

۶-ملالی لا خورا کوچنۍ ده ، خو شمېر یی تر شلو پوری زده ده .

۷-د کابل پوهنتون ډېر لوی دی او د پوهنځیو شمېر یی ۱۴ ته رسېږي .

第十九课　　نونسم لوست

ننگرهار ته به ولاړ شو

د نوی کال رخصتی را نژدې ده. توریالی نیت کړی دی چه ننگرهار ته ولاړ شی. ننگرهار طبیعی ښکلی منظرې او پخوانی ځایونه لري. د کابل سیند پکنبی تېرېږي. په ژمی کنبی ونې او وابنه شنه دي، خو ډېره ګرمی هم نشته. لوړلوړ غرونه په واوره پټ دي. رښتیا هم ښه ځای دی. زړه مې هم کېږي چه کوم ځای ته ولاړ شم او څو ورځې هلته تېرې کړم، ځکه چه په ژمی کنبی د کابل هوا ډېره سړه ده. نو ما توریالی ته وویل: راځه دواړه به سره ولاړ شو او ساعت به مو سره تېر شي.

لاره اوږده ده. مونږ پلی نه ځو او په الوتکه کنبی هم نه ځو. مونږ به په موټر کنبی ولاړ شو. سهار به روان شو او وروسته له غرمې به ورسېږو.

هلته به دري شپې تېرې کړو. په سیند کنبی به کبان ونیسو، لامبو به ووهو، غره ته به وخېژو او مېله به وکړو. د رخصتی په آخره ورځ به بېرته راروان شو او خپلو درسونو ته به ادامه ورکړو.

لغتونه

نوی	['nəwai]	(形)	新的，新鲜的
نوی کال	['nwai ka:l]		新年
رخصتی	[rukhsa'ti:]	(阴)	休假，假期；工余，课余
را	[ra:]		指向代词第一人称

نژدې	[nəʒ′dei]	(形)	近的，附近的；亲密的
نیت	[ni′jat]	(阳)	目的，目标，意图，心愿
			想，要，打算，企图
پخوانی	[pəkhwa:′nai]	(形)	以前的，从前的，旧时的；古代的
پخوانی ځای			古迹，历史遗迹
پکښې	[′pəkẖei]	(副)	在其中， 在里面
تېرېدل	[teirei′dəl]	(不及)	
			通过，经过，穿过； (时间)过去，逝去
وابنه	[wa:′hə:]	(阳、复)	(青)草
ګرمی	[gar′mi:]	(阴)	热，炎热，暑气；暖和
پټ	[pəṭ]	(形)	隐藏的，藏匿的
ریښتیا	[reh′tia:]	(阴)	真理，真情； (插语)真的
زړه کېدل			想，要，打算
ځکه چه	[′dzə ka tʃi]	(连)	因为
سره	[sa′ra]	(副)	一块儿， 一同；彼此，相互间
ساعت تېرېدل			消遣，散心
پلی	[′pəlai]	(副、阳)	步行者，徒步者；徒步（地）
			步行，徒步行走，步行去
الوتکه	[alu′təka]	(阴)	飞机
موټر	[mo′ṭar]	(阳)	汽车
روانېدل	[rawa:nei′dəl]	(不及)	动身，上路
دري	[drei]	(数)	三

كب نيول			钓鱼，捕鱼
نيول	[ni:'wəl]	(及)	拿，取；抓住；捉
لامبو	[la:m'bo]	(阴)	游泳
مېله	[mei'la]	(阴)	野餐
آخر	[a:'khir]	(形)	最后的，最终的
ادامه	[ida:'ma]	(阴)	延长，继续
ادامه ورکول			延长，继续
ورکول	[warka'wəl]	(及)	给（与），交给

دیالوګ

۱-څنګه یې، جوړ یې، په خیر یې؟

شکر دی، نبه یم.

۲- ته به کله راشې؟

زه به مازدیګر په پنځو بجو درشم.

۳-هغه به څه وخت راشي؟

مانبام به راشي.

۴-نن مانښام تاسی ټول زما کور ته راشئ.

ډېره ښه ده، در به شو. خو بریالی وایي زه نه ورځم، په کور کښې څه کار لرم.

۵-سبا به‌بریالی وویني؟

هو ، و به‌یی وینم.

۶-ور ته‌ووایه‌یو حُل زما کور ته‌راشي.

نبه‌دی، ور ته‌به‌ووایم.

۷-ستا پلار به‌څه وخت‌له‌ننگرهار څخه راشي؟

سبا ته‌به‌راشي.

۸-تا چېرې نیت کړی دی؟

زما خو نیت‌دی چه ننگرهار ته‌ولاړ شم.

لغتونه

څنګه	['tsənga]	(代)	什么样的，怎样的，如何
جوړ	[dʒoṛ]	(形)	健康的，健壮的，完整无恙的；安顿好的
لیدل	[li:'dəl]	(及)	看见，遇见，看到；会见，见面
ویل	[wa'jəl]	(及)	说，说话；念（书）；唱（歌）
کله	['kəla]	(副)	什么时候，何时
در	[dar]		指向代词第二人称

ور	[war]		指向代词第三人称
خو	[kho, khu:]	(小品)	要知道，须知；其实

注释

1. د نوی کال رخصتی را نژدې ده 句中的 را 是指向代词第一人称。该句的意思是“新年假期（向我们）临近了。”

2. توریالی نیت کړی دی. 句中的 نیت کول 是 نیت 的现在完成时。

3. رښتیا هم ښه ځای دی 副词 هم 的意思是“正是，就是”。该句可译成“（楠格哈尔）确实（就）是个好地方。”

4. ووېل 是动词 ویل（说话）的过去时。

5. هلته به درې شپې تېرې کړو. （我们将在那里待三天。）习惯上一般都用 شپې 来表示，用 ورځې 也可以。

6. 小品词 خو 在口语中起增强和调和语气的作用，轻读。如：

داخو هغه شی دی چه زه یی لټوم

这（可）是我正在找的那个东西。

څه خبره ده؟ خبره خو داده چه...

怎么回事？ 事情（吗）是这样的...

ما خو ورته ویلی و.

我可是跟他说过了呀。

یو قلم خو راکړه.

给我只钢笔吧。

语 法

一般将来时。一般将来时表示将来发生动作或存在的情况。一般将来时人称变位的构成大体上有两种:

1. 以 ل 、ول 和 بدل 为结尾的单一动词在其现在时变位形式的前面加前缀 و 和小品词 به 。如:

زه خورم → زه به وخورم

زه رسېږم → زه به ورسېږم

2. 以 ول、كول 、بدل 和 كېدل 为结尾的合成动词，需将 كول （ول）的人称变位转换成现在假定时（即趋向时）词根 كړ 的人称变位（如: كوم → كړم كوي → كړي ...），将 كېدل （ بدل ）的人称变位转换成按现在假定时词根 شول 的人称变位进行。（如 كېږم → شم ， كېږي → شي...）。然后再看，如果该动词的词根是形容词，则在其变位形式的前面加 به 。如:

زه زده كوم → زه به زده كړم

گيلاس پاكېږي → گيلاس به پاك شي

如果该动词的词根是名词，则在其变位形式之前加 و 和 به 。如:

د ده زړه كېږي→د ده زړه به وشي

دى كوښښ كوي→ دى به كوښښ وكړي

此类动词不多。

一般将来时变位表

一般将来时变位（第三人称）	现在时变位（第三人称）	例词	变位 / 动词结尾		
و به خوري و به ليکي	خوري ليکي	خورڵ ليکل	ل	单一动词	及物
وبه رسوي و به غزوي	رسوي غزوي	رسول غزول	ول		
پاک به کړي تېر به کړي	پاکوي تېروي	پاکول تېرول	ول	合成动词	
زده به کړي کوښښ به وکړي	زده کوي کوښښ کوي	زده کول کوښښ کول	کول		
و به وزي و به خېژي	وزي خېژي	وتل ختل	ل	单一动词	不及物
و به رسېږي و به غزېږي پاک به شي تېر به شي	رسېږي غزېږي پاکېږي تېرېږي	رسېدل غزېدل پاکېدل تېرېدل	پدل		
زده به شي کوښښ به وشي	زده کېږي کوښښ کېږي	زده کېدل	کېدل	合成动词	

注：1)带有前缀 را، در، ور، پری ، ننه، کښی، پا 等的动词，一般将来时变位，前面不加 و 如：ورکول → ور به کړی ，پا خېدل →پا به څي ，پری به مینځي → پربمینځل 。

2) 以 ا (a:) 为开头的动词，一般将来时变位时，将 ا 和前缀 و 连在一起，读音为 وا (wa:)。如：اغوستل → وابه　　اخيستل → وابه‌خلي غوندي 。此类动词数量很少。

练 习

1. 回答下列问题：

۱-په پسرلی کښی ورځُې اوږدې وي که لنډې ؟

۲-واوره په کوم فصل کښی اوري ؟

۳- ته به څه وخت زمونږ کور ته راشې ؟

۴-زما کار به نن خلاص شي ؟

۵-ستا کور لرې دی که نژدې ؟

۶-ته ژمی چېرې تېروې ؟

2. 选择正确答案：

۱-ته مکتب ... ولی نه ځُې ؟ (پوری ، ته، څخه)

لاړ به شم ، لږ څه کار لرم.

۲-تاسی ... زمونږ په کور کښی ډوډۍ وخورئ ؟ (به ، ته، نو)

هو ، و به ... خورم. (ډوډۍ ، هغه ، یی)

۳-ته به څه وخت له کوره... ؟ (راووځُې ، راوځُې ، راشې)

زه به یو ساعت ... له کوره راووځُم او بیا به بازار ته سره ولاړ شو. (په مینځُ کښی ، وروسته ، دمخه)

۴-توریالی ... به کله خط ولیکې؟ (ور ته ، دپاره ، ته)

سبا به... ولیکم. (یی ، هغه ، خط)

سبا یی ... لیکه ، اوس یی لیکه. (نه، مه ، و نه)

بنه دی ، اوس به یی ... (لیکم ، و لیکم ، ونه لیکم)

۵-بریالیه ، دلته څه کوې؟... ته ناست یې؟ (څوک ، چا ، کوم)

بریالی ته ناست... (دی ، یم ، یې)

ته به تر کله... دلته ناست یې؟ (دمخه ، لاندی ، پوری)

یو ساعت نور هم ... ته کښېنم (را ، ور ، در)

3. 普译汉:

ننګرهار د افغانستان له ولایتونو څخه یو ولایت دی او مرکز یی د جلال اباد بنار دی. جلال اباد د افغانستان له لویو بنارونو څخه دی. دا بنار پخوا نی حُایونه او لوی باغونه لري. د ننګرهار پوهنتون هم د جلال اباد په بنار کښی پروت دی. په اوړی کښی د جلال اباد هوا ډېره توده وي، خو په ژمی کښی یی هوا معتدله وي، نو ځکه په ژمی کښی د کابل خلک دغه بنار ته ځي او هلته شپې او ورځې تېروي.

(ځکه 此因) (ولایت 省)

第二十课　　شلم لوست

زما يوه ورځ

زه سهار تر لمر ختو دمخه له خوبه کښېنم. ژر تر ژره لاسونه او مخ ښه پاک پرې مينځُم. بيا نو نيم ساعت له کوره د باندی حُم او په تازه او آزاده هوا کښی ورزش کوم. چه لمر را وخېژي، نو خپلې کوټې ته راشم، لږ څه مطالعه وکړم. بيا سبا ناری وکړم. وروسته خپل غاښونه په برس پاکوم. بيا دريشی اغوندم او خپل ټولګي ته روانېږم. چه ټولګی ته ورسېږم، هلته خپلو ملګرو سره روغبړ کوم. بيا ښاغلی ښوونکی راشي او د پښتو لوست را ته وايي.

چه لوست پای ته ورسېږي بيا نو حُم د غرمې ډوډۍ خورم. په يوه بجه بېرته خپل ټولګي ته راحُم. د مانبام ډوډۍ په شپږو بجو خورم. د ډوډۍ نه وروسته يوه شېبه د ملګرو سره خبرې اترې کوم، د راډيو او تېلويزيون خبرونه او سندرې اورم. د شپې په لسو بجو ويدېږم او سهار وختی پاڅېږم. پر ما وخت تر هر څه ګران دی او خپله يوه دقيقه هم بی حُايه نه تېروم.

لغتونه

لمر	[lmar]	(阳)	太阳
ختل	[kha'təl]	(خېژي، وخوت)	(不及) 走上，登上，升起，上升
دمخه	[də'məkha]	(副)	在前面，前面；向前
تر...د مخه			在...以前，在...之前

پربمینحُل [preimi:n'dzəl] (及) (پربمینحُي، پرې میتحُه)

洗，洗涤，清洗

نیم 一半的，半 (形) [ni:m]

آزاد 自由的；露天的 (形) [a:'za:d]

ورزش 体育运动，体育锻炼 (阳) [war'ziʃ]

چه 当…的时候 (连) [tʃi, tʃə, tʃei] = کله چه

مطالعه 阅读；研究；观察 (阴) [muta:li'a]

سبا ناری 早餐，早饭 吃早饭 (阳) [saba: na:'rai] کول

لږ څه 一点，不多，少许 [ləg'tsə:]

غابنې 牙，牙齿 (阳) [gha:ḥ]

برس 刷子 (阳) [burs]

پاکول [pa:ka'wəl] (及) (پاکوي، پاک یی کړ)

清除，擦净，刷

درېشی 衣服，服装 (阴) [drei'ʃi:]

اغوستل [aghu:s'təl] (及) (اغوندي، وا یی غوست)

穿（上），戴（上），盖（被）

رسېدل 到达，走到 (不及) [rasei'dəl]

روغبړ 互致问候 (阳) [rogh'bar]

بناغلی 先生 (阳) 尊重的，可敬的 (形) [ha:'ghəlai]

لوست ویل (…ته) 教，教授

پای ته رسېدل 结束，完结 (不及)

غرمه 中午，正午 (阴) [ghar'ma]

ببرته	['beirta]	(副)	往后，向后，往回
مانبام	[ma:'ḥa:m]	(阳)	傍晚（مازدیگر 之后的一段时间）
شېبه	[ʃei'ba]	(阴)	瞬间，顷刻；时候
خبرى اترى	[kha'bəri-a'təri]	(阴、复)	谈判，会谈，商谈；谈话，讲话
تېلويزيون	[teilewi:zi'on]	(阳)	电视机；电视台
خبرونه	[khaba'runa]	(阳，复)	新闻，消息
سندره	[san'dəra]	(阴)	歌，歌曲
اورېدل	[awrei'dəl]	(及) (اوري، واورېدل)	听，听见
وېدېدل	[wi:dei'dəl]	(不及) (وېدېږي، وېده شو)	睡，睡觉
پاڅېدل	[pa:tsei'dəl]	(不及) (پاڅېږي، پاڅي، پاڅېد)	起来，站起来
دقيقه	[daki:'ka]	(阴)	分，分钟
بى حُايه	[beiˊza:ja]	(形、副)	白白，徒然；
تېرول	[teira'wəl]	(不及) (تېروي، تېر يى كړ)	度过（时光）；引（带）...过去

ديالوګ

۱-ته سهار پر څو بجو چای څښې؟

زه سهار پر اوو بجو چای څښم.

۲-ستاسی پوهنځی په څو بجو شروع کېږي ؟
زمونږ پوهنځی په اتو بجو شروع کېږي.

۳-ستاسی لومړی ساعت پر څو بجو شروع کېږي ؟
زمونږ لومړی ساعت پر اتو بجو شروع کېږي.

۴-ستاسی لوست پر څو بجو خلاصېږي ؟
زمونږ لوست پر یوه بجه خلاصېږي.

۵-ته څه وخت کور ته ځُي ؟
زه یو ساعت وروسته کور ته ځُم.

۶-بیا کله راځُي ؟
بیا په څلورو بجو.

۷-ته دلته څه کوې ؟
زه یو ساعت کتاب لولم.

۸-که زما سره ځُي نو زه به در ته ودرېږم.
اوس کار لرم ، بیا د خیره سره وگورو .

لغتونه

اوه	[u: ′wə: , o′wə:]	(数)	七
شروع	[ʃu′ru:]	(阴)	开始，开头，起初；发起 （只用第三人称）
اته	[a′tə:]	(数)	八
لومړی	[lom̦′r̦ai]	(数)	第一，第一个
ساعت	[sa: ′a̲t]	(阳)	小时，钟头；时间，时候；钟，表
خلاصېدل	[khla: sei′dəl]	(不及) (خلاصبري، خلاص شو)	解放，释放；开；完（毕），了结
دربېدل	[darei′dəl]	(不及) (دربړي ، ودرېد)	停止，停住；起来，站起来；等，等待，等候
کتل	[ka′təl]	(及) (ګوري ، و یی کوت)	看，瞧，望；相见，会见，见面；翻阅，读，看

注释

1. له خوبه کښېناستل 起床。له خوبه 即 له خوب څخه 的简略写法。后边的 له کوره 即 له کور څخه 。

2. چه لمر راخېژي 连接词 چه 在本课出现三次，它引出的都是时间副词，意为“当...的时候”。

3. د سبا ناری 是早点，早饭。午饭是 د غرمې ناری ，晚饭是 د مابنام ناری 。吃早（午、晚）饭用动词 کول ，不用 خوړل 。

4. ته لوست ویل ... 意为“教书，教授，授课” لوست ویل 意为“读书、念书、上课”。

5. چای خښل 原意是“喝茶”，这里是指吃早点。

6. زه به درته ودریږم （我将等你一和你一起走）。短语 چاته دریدل 是“等候（某人）”的意思。

7. د خیره 是口语中的习惯用法，表示善意和祝愿。如：

你这是到那儿去呀？ ؟ د خیره چېرې ځې

语 法

一、指向代词

指向代词是人称代词的一个分类，共有三个：را، در، ور 。

它们在句中独立存在，其应用范围是：(1) 同介词连用，组成介词短语，知识动作的方向。(2) 作动词前缀，指示动作的方向，同时赋予某些动词新的意义。

指向代词的用法

作动词前缀	与介词连用	用法举例 / 指向代词 / 人称	
تلل（走） راتلل（来） كول（做） راكول（我们）给我	را ته- ما （مونږ）ته را باندی- ما （مونږ）باندی	را	第一人称
تلل（走） درتلل（你处）去 كول（做） دركول（你们）给你	در ته -تا （تاسی）ته در باندی-تا （تاسی）باندی	در	第二人称

第三人称	ور	ور ته - ده (دی، هغه، هغی،دوی،هغوی) ته وربانډی - ده (دی، هغه، هغی، دوی، هغوی) بانډی	تلل (走) ورتلل (他处) 去 کول (做) ورکول (她/他们) 他 给

二、 弱音代词

弱音代词是人称代词和物主代词的替代词，在句中不能独立存在，发弱音，它们是 مې، دی، یی، مو، مو، یی 。

弱音代词的用法

替代物主代词	替代人称代词 ①作及物动词现在时和将来时宾语 ②作及物动词过去时主语	弱音代词	数	人称	用法举例
	مې - ما ۱-ته مې چېرې بیایې ؟ ته به مې چېرې بوځې؟ ۲-کتاب مې ولوست .	مې	単数	第一人称	مې - زما کتاب مې چېرې دی ؟
	مو - مونږ ۱-دی مو چېری بیایی ؟ دی به مو چېری بوځی ؟ ۲-کتاب مو ولوست .	مو	复数		مو - زمونږ کتابونه مو چېرې دي ؟

第二人称	单数	دې	دې - تا ۱-زه دې کور ته بیایم دی به دې چېرې بوځي ؟ ۲-کتاب دې ولوست.	دی -ستا کتاب دې چېرې دی ؟
	复数	مو	مو - تاسی ۱-زه مو کور ته بیایم. دی به مو چېرې بوځي ؟ ۲-کتاب مو ولوست.	مو - ستاسی کتابونه مو چېرې دي ؟
第三人称	单数	یی	یی - ده، دې، هغه ، هغې ۱-زه یی کور ته بیایم زه به یی کور ته بوځم. ۲-کتاب یی ولوست.	یی - دده، ددې، د هغه ، د هغې کتابونه یی چېرې دي ؟
	复数	یی	یی - دوی ، هغوی ۱-زه یی کور ته بیایم زه به یی کور ته بوځم. ۲-کتاب یی ولوست.	یی - د دوی، د هغوی کتابونه یی چېرې دي ؟

练习

1. 回答下列问题:

۱-ته له ما سره څه کار لرې ؟

۲-ستا کور چېرې دی ؟

۳-ته پر څو بجو وبدبرې او پر څو بجو پاځېږې ؟

۴-ستاسی لومړی ساعت په څو بجو شروع کېږي ؟

۵- ته ژمی چېرې تېروې ؟

۶-اوس په څو بجو مانښام کېږي ؟

۷-ما سره به مرسته وکړې ؟

۸-په دې میزونو کښی کوم میز لوی دی ؟

2. 为下列句中原形动词变位:

۱-دوی د ملی لوبو سره مینه لرل .

۲-مونږ هره ورځ یو د بل سره لیدل .

۳-زه تر بلې هفتې پورې کتاب درلېږل .

۴-تاسی به کله ډوډۍ خوړل ؟

۵- ډېر ژر به گلونه غوړېدل .

۶-دا ونه به دوه کاله وروسته مېوه نیول .

۷- زده کوونکی به د ژمی د رخصتۍ نه وروسته خپلو درسونو ته ادامه ورکول .

۸- زما په خبره به نبه پوهېدل .

3. 汉译普:

1) 喀布尔是座古老的城市。

2) 我们爱自己的国家。

3) 土里亚菜听懂我的话，巴里亚菜听不懂。

4) 你把土里亚菜带到哪里去？我带他回家。

5) 我们的工作很多，没有休息的时间。

第二十一课　　يوويشتم لوست

زه پخپله

د هډوکو او غوښو څخه جوړ شوی يم. د متانو او ورنو هډوکي مې غټ او قوی دي. د سر هډوکی مې لکه کاسه داسی دی. زړه او سږی مې په تتر کښی دي. زړه ټول وجود ته صافه وينه رسوي. لاسونه مې د شيانو د نيولو، پورته کولو او وړلو دپاره په کار دي. په گوتو ليک کوم، په سترگو وينم، په غوږو اورم، په پزه شيان بويوم، په ژبه شيان څکم، په لاس کلکوالی، پوستوالی، تودوالی او سوړوالی معلوموم، بدن مې په پوستکی پټ دی. دليدلو، اورېدلو، بويولو، څکلو او مسح کولو په واسطه له دنيا څخه خبر يم. دې هر يوه ته حاسه او ټولو ته پنځه حواس وايي. که په سږی کښی ددې پنځو څخه يوه حاسه خرابه وي، نو دغه سړي ته معيوب وايي.

لغتونه

هډوکی	[ha'ḍu:kai]	(阳)	骨头
پخپله	[pəkh'pəla]	(副)	自己，亲自，本人；甘愿地
غوښه	['ghwaha]	(阴)	肉，鲜肉；肉类
جوړېدل	[dʒoṛei'dəl]	(不及)	建筑（起来），建造

دځخه جوړېدل...			用……（原料）做成
مټ	[məṭ]	(متيان، متونه) (阳)	手臂
ورون	[w'ru: n]	(ورنونه) (阳)	大腿
مې	[mei]	(代)	我的
غټ	[ghaṭ]	(形)	大的，很大的，巨大的
قوی	[ka'wi:]	(形)	有力量的；强壮的；强大的
سر	[sar]	(阳)	头，脑袋；首脑
لکه	['ləka]	(副)	像，如，和……一样
کاسه	[ka: 'sa]	(阴)	大碗；钵
داسی	['da: si]	(代、副)	这样（的），这种（的），如此
سږی	['səg̣ai]	(阳)	肺
ټټر	[ṭa'ṭar]	(阳)	胸，胸膛
وجود	[wu'dʒu: d]	(阳)	存在；身体
صاف	[sa: f]	(形)	干净的，清洁的；清楚的，明白的
وینه	['wi: na]	(阴)	血，血液；血统
رسول	[rasa'wəl]	(及) (ویی رساوه)	把……送到（运到）；引，带
پورته کول	['porta ka'wəl]	(及)	举起，抬起，拿起；提高
وړل	[wṛəl]	(及) (وړي، یوبه سی، یو یی وړ)	拿去，带，带走
ګوته	['gu: ta, 'gwəta]	(阴)	指头，手指，脚趾

信，书信，写字	(阳)	[li:k]	ليک
眼（睛），目	(阴)	[s'tərga]	سترګه
耳，耳朵	(阴)	[ghwagฺ]	غوږ
鼻，鼻子	(阴)	['paza]	پزه
闻，嗅	(及)	[buja'wəl] (بوی یی کړ)	بویول
尝；尝试	(及)	[tsa'kəl]	څکل
硬，坚硬；坚固性，硬度	(阳)	[klak'wa:lai]	کلکوالی
软，柔和， 柔软性	(阳)	[post'wa:lai]	پوستوالی
热，炎热；热度	(阳)	[tod'wa:lai]	تودوالی
冷，寒冷；清凉	(阳)	[soṛ'wa:lai]	سوړوالی
查明，揭示	(及)	[maalu:ma'wəl]	معلومول
身体，体	(阳)	[ba'dan]	بدن
皮，皮肤；兽皮	(阳)	[pos'təkai]	پوستکی
抚摩，触，动，触动；擦	(及)	[mashka'wəl]	مسح کول
工具，手段； 原因，理由	(阴)	[wa:si'ta]	واسطه
用……借助于			د ... په واسطه ...
世界；人间	(阴)	[duni'a:]	دنیا
知道的，晓得的，消息灵通的	(形)	[kha'bar]	خبر
消息，新闻；通知	(阳)		
感觉，知觉	(阴)	(ha'wa:s حواس) [ha:'sa]	حاسه
人；男人	(阳)	[sa'ṛai]	سړی
坏的，不好的；破的	(形)	[kha'ra:b]	خراب

有缺点的，有缺陷的； 残废的，残缺不全的	(形)	[ma′ju:b]	معيوب
残疾人，残废者	(阳)	[maju:′bi:n]	معيوبين

ديالوگ

۱- ددې هلک رنگ ولی ژبړ دی؟

ناجوړه دی.

۲- ستا ورور اوس څنگه دی، جوړ دی که نه تاجوړه؟

اوس ښه دی، جوړ دی.

۳- ته په خپله څنگه يې، ناجوړه خو نه يې ؟

زه هم لږ ناجوړه يم. ټول ځان مې خوږږي.

۴- نو ډاکتر ته ولی نه حُې ؟

زړه مې دی چه نن ډاکتر ته ولاړ شم.

۵- ستا لاس اوس ښه شوی دی؟

هو! ښه شوی دی.

۶- ستا کوچنی لور څنګه ده؟

هغه تبې نیولی ده.

۷- څو ورځې کېږي ؟

نن یې دریمه ورځ ده.

لغتونه

رنګ	[rang]	(阳)	色，颜色；颜料，染料
لږ	[ləg]	(形)	少的，很少的，不多的
ولی	['wali]	(副)	为什么，何故，何以
ژیړ	[ʒeiṛ]	(形)	黄的，黄色的；苍白的，
ناجوړه	[na:'dʒoṛa]	(形)	有病的，生病的
ځان	[dza:n]	(阳)	身体；自身
خوږېدل	[khu:gei'dəl]	(不及) (خوږ شو)	受伤，被打伤
تبه	['təba]	(阴)	发烧，高温

注 释

1. د ...دپاره په کار دی 这是一个固定的表达方法，意思是“对于……是需要的，有用的”。还有 ... ته په کار دی 直接表示“需要”、“必须”的意思。

如: ما ته یو ښه قلم په کار دی.

(我需要一只好钢笔。)

2. ... له څخه خبر یم 也是固定的表达方法，意思是“了解到来自……的

消息，知道……的事情”。

3. پنځه حواس是指前面提到的视觉、听觉、嗅觉、味觉和触觉。

4. نو دغه سړي ته معيوب وايي 句子中的主语没有出现，主语（人们）省略了。这类省略主语的句子还有 …وايی چه（据说）等。

5. …زړه مې دی چه 同第十九课的 ..زړه مې کېږي چه 一样，都是“想要，打算”的意思。

6. نن يې دريمه ورځ ده. “今天是（她发烧的）第三天”。句中的代词 يې 是指“发烧”这件事情。

语 法

弱音代词（一）

弱音代词是人称代词和物主代词的替代词。它们在句中不能独立存在，发弱音。

替代物主代词的弱音代词如下表：

第三人称		第二人称		第一人称		人称
复数	单数	复数	单数	复数	单数	数
يې	يې	مو	دی	مو	مې	弱音代词
د دوی د هغوی	د ده ، د دې د هغه ، د هغې	ستاسی	ستا	زمونږ	زما	被替代词

用法举例：

کتابونه مو چېرې دی ؟

我们（或你们）的书在哪里？

دا هلک مې ورور دی.

这个男孩是我的兄弟。

په کار دي يم

你用得着 (需要) 我吗?

قلم دي مې په کار دی ؟

你用我的钢笔吗?

باغونه يې بنه ګلان لري

他 (们) 的花园里有好花。

پرون مې ملګری له قندهاره راغی

昨天我的朋友从坎大哈来了。

注: 从例句中可以看出, مو 和 يې 的确切所指, 有时需从文章或说话的上下文来判定。

练 习

1. 用所给动词填下列句中空白 (کول، لرل، لیکل، اوربدل، ویل، ورکول، تلل) :

۱ - ته چا ته خط ... ؟ زه خپل ورور ته خط ...

۲ - دی تا ته څه ... ؟ دی ما ته ... چه دا قلم زما دی.

۳- ته کله کور ته ... ؟ زه یو ساعت وروسته کور ته ...

۴- ته ده ته خپل قلم ... ؟ هو، زه خپل قلم ده ته ...

۵- ته له ما سره څه کار...؟ زه له تا سره هیڅ کار نه ...

۶- ته له چا سره خبرې... ؟ زه له زده کوونکو سره خبرې ...

۷- ته زما خبرې ... ؟ هو، زه ستا خبرې ....

2. 回答下列问题:

۱- ته هره ورځ په څو بجو خوب کوې؟

۲-ته ولی د درس نه وروسته کور ته نه حُې؟

۳-توریالی په څه شی خط لیکي؟

۴-دا نجلی چېرې روانه ده ؟

۵-افغانستان د چین کومې خوا ته پروت دی ؟

۶-د تیان ان من میدان د بېجینګ په کومه برخه کښی پروت دی؟

۷-ستا ورور به کله د شانګهای څخه بېجینګ ته راورسېږي؟

3. 汉译普（注意 **خپل** 和 **په خپله** 的使用）：

1) 我们热爱祖国。
2) 他自己的事自己干。
3) 他坐在自己的房间里。
4) 他们读书很用功。
5) 你自己去学校吗？

دوه ویشتم لوست　　第二十二课

آسمان لوړ دی

آسمان ډېر لوړ دی. نن آسمان شین دی. د لمر رڼا ډېره ده. په دې ورځو کښې لمر د سهار په شپږو بجو راخېژي او بیا د مابنام په شپږو بجو پرېوزي. په دې کوټه کښې د ورځې رڼا ډېره وي. سهار چه لمر راوخېژي، نو وړانګې یې ترکړکۍ رالوبږي او په هغه بله کوټه کښې چه کړکۍ نه لري تیاره وي. په تیاره کښې هیڅ شی نه لیدل کېږي او په رڼا کښې هر شی لیدل کېږي. د لمر وړانګې چه په ګلانو پرېوزي، ګلان تازه کېږي.

وړمه شپه سپوږمۍ وه او رڼا ډېره وه. د سپوږمۍ په رڼا کښې اوبه سپینې ځلېږي. مګر څوک د سپوږمۍ په رڼا کښې کتاب نښه نه لولي. نن شپه سپوږمۍ نه را خېژي، توره تیاره ده او هیڅ شی نه لیدل کېږي. د شپې په آسمان کښې ستوري ډېر وي. مابنام د سپوږمۍ په خوا کښې ستوري لیدل کېږي.

لغتونه

آسمان	[a: s′ma: n]	(阳)	天，天空
رڼا	[ra′ṇa:]	(阴)	光线，光亮
پرېوتل	[preiwa′tə l] (پريوزي، پريووت)	(不及)	落，降；躺，卧
وړانگه	[w′ṛa: nga]	(阴)	光线，光
کړکۍ	[kə ṛ′kəi]	(阴)	窗子，窗户
لوېدل	[lwei′d əl] (ولوېد)	(不及)	落下，坠落，降
تياره	[tia:′rə]	(阴)	黑暗，昏暗
هيڅ	[heits]	(否定代词)	什么也（不，没有）；
هيڅ شی	[heits ʃai]	(形)	任何的（也不）
			任何东西也（不）
وړم	[′wə ṛə m]	(形)	前一次的，上一次的
سپوږمی	[spog ′məi]	(阴)	月，月亮；月光
سپين	[spi: n]	(形)	白的，白色的；光亮的，光明的
حُلېدل	[dzalei′d əl] (وحُلېده)	(不及)	闪耀；发光，发亮
مگر	[′magar]	(连)	可是，但是
تور	[tor]	(形)	黑的，黑色的；黑暗的
ستوری	[s′torai]	(阳)	星；行星

دیالوګ

۱- ته پاتی یی که له مونږ سره حُې؟
زه دلته پاتی نه یم ، له تا سره حُم.

۲- څومره وخت هلته پاتی کېږې؟
هلته پنځه هفتې پاتی کېږم.

۳- هغه حُای له دې حُای نه څومره لرې دی ؟
ډېر لرې دی.

۴- سړی په څو ساعته کښی ور رسېږي ؟
په موټر کښی په دوه ساعته کښی وررسېږي.

۵- ستا ساعت څنګه دی ؟
دا خو ډېر ښه ساعت دی. ډېر ښه ګرزي.

۶- د ده ساعت څنګه دی ؟
د ده ساعت دومره ښه نه دی ، کله ګړندی ګرزي او کله ورو ګرزي.

۷- ډېر وخت تېر شو ، اوس به څو بجې وي ؟
زما په ساعت کښی یوه نیمه بجه ده.

۸- ستا په ساعت کښی څو بجې دي ؟
یوې نیمې بجې ته لس دقیقې پاتی دي.

لغتونه

پاتی(یا پاته)	['pa: tei]	(形)	留下的，留在原处的
			剩下的，其余的；落在后边的
ګړندی	[gṛan'dai]	(形)	快的，迅速的，很快的
ورو	[wro]	(副、形)	慢的，慢慢地；缓慢的
لس	[las]	(数)	十

注 释

1. په دې نژدیو ورځو کښې 或 په دی ورځو کسی 意为“近日，这几天”。

2. د ورځې له خوا 是 د ورځې ړنا ډېره وي 的简略用法，意为“在白天”，不同于 د لمر ړنا ډېره ده 句。同样，د شپې په آسمان کښې ستوري ډېر وي 句中的 د شپی له خوا 是د شپی 的简略用法，不能理解为“在夜间的天空上”。

3. د سپوږمی په ړنا کښی اوبه سپینې ځلېږي 水面上闪耀着白色的月光。

4. څوک کتاب ښه نه لولي 句中的 ښه 是副词，意为“好地”。

5. ډېر وخت تېر شو 句中 تېر شو 是动词 تېرېدل 的一般过去时。该句的意思是“时间过得太快了。”

6. اوس به څو بجې وي؟ 这是用将来时态来提问题："现在几点钟了？" 语气较 اوس څو بجې دي؟ 婉转些。

语 法

被动语态和主动语态是指谓语的两种形式。当主语是谓语动作的执行者（行为者）时，谓语形式为主动语态；当主语是动作的承受者（行为对象）时，谓语形式为被动语态。如：

خلک په رڼا کښې هر شی وینې

人们在有光线的地方什么东西都能看见。

（主动语态）

په رڼا کښې هر شی لیدل کېږي

在有光线的地方什么东西都能看见。

（被动语态）

1. 被动语态是由及物动词加 کېدل 构成的。 کېدل 要进行人称变位并有时态变化。以及物动词 لیدل （看见）为例，将各人称和时态变化列表如下：

一般过去时	一般将来时	现在时	时态 / 人称
ولیدل شوم	وبه لیدل شم	لیدل کېږم	زه
ولیدل شوو	و به لیدل شو	لیدل کېږو	مونږ
ولیدل شوې	و به لیدل شې	لیدل کېږې	ته

تاسی	ليدل کېږئ	و به ليدل شئ	وليدل شوئ
دی،هغه	ليدل کېږي	و به ليدل شي	و ليدل شو
دا ،هغه	ليدله کېږي	و به ليدله شي	و ليدله شوه
دوی،هغوی	ليدل کېږي	و به ليدل شي	و ليدل شول
دوی،هغوی	ليدلې کېږي	و به ليدلې شي	و ليدلی شولې

2. 被动语态的使用

1) 不知道或没有必要指出动作的发出者时用被动语态。如:

ليکل شوی دی. په پښتو دا کتاب

这本书是用普什图文写的。

يوه ورځ په څليرويشتو ساعتو ويشله کېږي.

一天分为二十四小时。

2) 需要强调动作的承受者，而不是发出者时用被动语态。如:

د غرونو سلسله له لېري ليدل کېږي.

从远处就能看到山脉。

دغه کار يوی څلور نفری کميټې ته وسپارل شو.

这项工作交给了一个四人委员会。

3) 在被动语态的句中必须指明动作发出者时，可以用介词短语来表达。如:

د پوهنځي له خوا (له پلوه) ترتيبات نيول شوی دی.

学院已经做出了安排。

هغه د حکومت له خوا بېرته وطن ته راوغوښتل شو.

他被政府召回国内。

دا کلمه د هر ماشوم له خولې څخه اوربدل کېږي.

这个词从每个孩子的嘴里都能听到。

لغتونه

څلېرویشت	[tsaleirźwiʃt]	(数)	二十四
وېشل	[wei′ ʃəl]	(及)	分；分配，分派，分给
سلسله	[salsa′la]	(阴)	连续性，连贯性；山脉；行，列
نفر	[na′ far]	(阳)	人；人物
کمیټه	[kami:′ṭa]	(阴)	委员会
سپارل	[spa:′rəl]	(及) (ویې سپاره)	委托，委任；交给，交付
پلو	[pa′law]	(阳)	方面；方向；侧面
د ...له پلوه			由……方面；代表……（方面）
د ...له خوا			由……方面；代表……（方面）
ترتیب	[tar′ti:b]	(阳) (ترتیبونه یا ترتیبات)	措施，办法；秩序
حکومت	[huku:′mat]	(阳)	政府
وطن	[wa′tan]	(阳)	祖国；生长的地方
غوښتل	[ghu:ḥ′təl]	(及) (غواړي ، وېې غوښت)	请，请求，申请；征求；想，希望

كلمه	[kali'ma]	(كلمی یا كلمات)	(阴)	
				单词，字；话，话语
ماشوم	[ma:'ʃu:m]	(阳)		幼儿，婴儿，小孩
		(形)		无辜的，无罪的
خوله	[khu:'lə:]	(阴)		口，嘴；嘴唇；口腔

练 习

1. 回答下列问题:

١- په ژمی لمر د سهار په څو بجو راخيژي او په څو بجو پرېوزي ؟

٢- د ورځې په آسمان کښی ستوري ليدل کېږي ؟

٣- ولی نن شپه توره تياره ده ؟

٤- په هغه کوټه کښی چه کړکی نه لري، د لمر وړانګې هم را لوېږي ؟

٥- ولی سړی په ژمی تاوده کالی اغوندي؟

٦- د شپې په توره تياره کښی څه شی پيدا کېږي ؟

2. 用下列形容词和名词写出新的词组（红茶、绿茶、山国、高山大河、鲜花、干果、死水、清澈的水、中学、[户外]清新的空气):

لوړ، آزاد، وچ، ولاړ، تور ، غرنی ، تازه، رونړ، منځنی، لوی ، چای، گلونه، غرونه او سيندونه، اوبه، هوا، مېوې، مکتب، هيوادونه ،شين

3. 普译汉:

١-دشپې په آسمان کښی ستوري ډېر دي او نه شمېرل کېږي.

٢-خلک د ورځې کار او د شپې خوب کوي ، ځکه چه ورځ د کار او شپه د خوب دپاره ده .

٣-هر څوک په خوله خبرې کوي ، په سترګو ويني ، په غوږ اوري او په لاسو کار کوي .

٤-دی هره ورځ يو ساعت په آزا ده هوا کښی ګرځي.

٥-هر څه چه غواړي زه به يې در کړم .

٦-پسرلی د ګلو فصل وي .

٧-ختيځی خوا ته توره تياره ورو ورو را پورته کېږي .

٨- متل :په يوه ګل نه پسرلی کېږي. (谚语)

4. 汉译普:

1) 我们相亲相爱。

2) 我们相互帮助。

3) 他们有时互相见面。

4) 他们有时互相通信。

5) 他们正一个跟着一个从屋里走出来。

درويشتم لوست　　第二十三课

عادت

هر کار چه سړی څو حُله وکړي ، آخر يی عادت شي. عادت هغه خوی دی چه بې ارادې هم کېږي. د مثال په توګه حُلمی غواړي چه له يو سخت کار سره روږدی شي، نوموړی په حُان باندی ډېر زحمتونه تېروي او هغه کار کوي. خو چه وروسته هغه کار څو حُله وکړي، نو بيا يی عادت شی.

عادت د بدن په ټولو غړو باندی ډېره اغيزه لري. د ښه کار عادت سړي ته ګټه رسوي او د بدو ور ته تاوان.

په مونږ کښی حُينی عادتونه شته چه هر څوک يی بد ګڼي او ښه ور ته نه ښکاري، مګر له بده مرغه اول حُل يی تش د ساعت تېری دپاره کوي او وايي : حُه ! بل حُل يی نه کوم. او چه دوهم حُل ور باندی پېښ شي، نو لږ ورسره روږدی شوی وي او څه نه څه زړه يی ورته کېږي ، تر دې چه دريم او څلورم حُل يی بيخی عادت شي. نو ښايی چه هر څوک حُان له بدو کارونو نه بيخی وساتي څو چه پرې عادت نه شي.

لغتونه

عادت	[a:'dat]	(阳)	习惯，习俗；常例
حُل	[dzal]	(阳)	次，回；倍
خوی	[khoi]	(阳)	性格，性情，脾气
بې ارادې	[beira:'dei]	(副)	无意识地，不知不觉
مثال	[mi'sa:l]	(阳)	例子，实例，实证
توګه	['toga]	(阴)	方法，办法，方式，样式
سخت	['sakht]	(形)	硬的，坚固的；困难的 严厉的，严酷的
روږد (یا روږدی)	['ru:gd]	(形)	养成习惯的，惯于……的
نوموړی	[nu:m'wəṛai]	(形)	上面提到的，上述的； 起了名字的；著名的
زحمت	[zah'mat]	(阳)	努力，勤奋；劳作；麻烦
اغیزه	[a:ghei'za]	(阴)	影响，作用；结果，成效
بد	[bad]	(形)	坏的，不好的；恶劣的
		(阳，复)	坏事，不痛快的事；恶劣
تاوان	[ta:'wa:n]	(阳)	损害，危害，损失；补偿
پېښېدل	[peiḥei'dəl] (پېښ شو)	(不及)	发生，发生事情（事故）
ګڼل	[ga'ṇəl] (ویی ګانه)	(不及)	认为，把……当作

نبکاربدل [ḥkarei'dəl] (نبکاري یا نبکاربږي، نبکاره شوه (不及)

变得明显；外表为……，显得

له بده مرغه 不幸地

اول 第一 (数) [aw'wal]

تش 空的，空洞的 (形) [təʃ]

یوازې 只，仅，不过；勉强 (副)

ساعت تېري 消遣；娱乐，游戏 (阴) [sa:attei'ri:]

دوهم 第二 (数) [du:'ham]

څه نه څه (یا څه نا څه) (副) ['tsə na'tsə]

一点儿，不多；多多少少；某种程度

دریم 第三 (数) [drei'jəm]

څلورم 第四 (数) [tsalu:'rəm]

بیخی 完全，十分，根本 (副) [bi:'khi]

ښایی 需要，必须；应当 (副) ['ḥa:i]

大概，想必；可能

دیالوګ

بریالی: بیا کله راشم؟

توریالی: هر وخت چه ستا خوښ وي ، مونږ تیار یو.

بریالی:　اوس باید مکتب ته ولاړ شم او د ښوونکی صاحب پوښتنه وکړم.

توریالی:　زه هم باید در سره ولاړ شم ؟

بریالی:　ښه به دا وي چه را سره ولاړ شی.

توریالی:　سپاره حُو که پلی؟ (سپاره لاړشو که پلی؟)

بریالی :　ستا خوښه.

توریالی:　را حُه چه په سرویس کښی حُو . نه غواړم چه په پښو ولاړ شم .

بریالی :　د ښوونکی صاحب کتابونه در سره دي ؟

توریالی:　نه ، په کور کښی مې پرېښودل.

بریالی:　ولی دې پرېښي دي ؟

توریالی:　زما هېر شول . دا زما گناه ده. پام مې نشو.

بریالی :　خیر دی . ژر ژر به ولاړ شو.

توریالی :　ودرې چه چای وڅښم لاړ به شم.

بریالی :　ژر شه ! ناوخت کېږي.

توریالی:　زه راحُم . ولی دومره وارخطا یې؟

بریالی : وارخطا نه یم. زمرک په مکتب کښی مونږ ته ولاړ دی.

توریالی: داسی چه ده ، حُې چه حُو.

لغتونه

تیار	[ta′ja: r]	(形)	准备好了的， 作好的; 现成的
باید	[′ba: jad]	(小品)	应该，应当; 必须
پوښتنه	[pu: ḥ′təna]	(阴)	问题; 访问，看望
سپور	[spor]	(形)	乘 (车)的， 骑 (马)的
سرویس	[sar′wi: s]	(阳)	公共汽车; 服务
پښه	[pḥa]	(阴)	脚
پرېښودل	[preiḥo′dəl]	(及)	(پرېږدي، پرې يې ښود) 离开，抛弃; 放过，容许
هېر	[ḥeir]	(形)	忘记了的，遗忘的
ګناه	[gu′na: h]	(阴)	罪过; 过失，过错
پام	[pa: m]	(阳)	注意，注意力; 关心
ناوخت	[na: ′wakht]	(形)	迟的; 来得迟的，不及时的
وارخطا	[wa: rkha′ta:]	(形)	惶惑不安的; 焦急的; 惊讶的

注释

1. د مثال په ډول 或 د مثال په توګه 意思是“例如”。

2. په حُان باندی زحمت تېرول　(为做某事) 不辞劳苦；辛勤地做 (某事)。

3. په ... باندی اغېزه لرل　对……有影响

په ... باندی اغېزه کول　对……产生影响

4. په ... باندی پېښېدل　遇见，遇到；发生在……身上

5. (يو کار) ته (د چا) زړه کېږي　(某人) 心里想做 (某事)

6. تر دې چه　直至

7. حُان له ... څخه ساتل　使自己避开，不去做。

8. خو چه پرې عادت نه شی　句中的 پرې 是介词 پر 加上弱音代词 یی，该句应理解为 خوچه پر بدو کارونو عادت نه شي。

语法

将来趋向时。将来趋向时是介于现在时和将来时之间的一个时态，用来表示目的、愿望、请求、可能和怀疑等意思。如：

زه غواړم چه دا کتاب ولولم.

我想读这本书。

پرې مې ږده چه ولاړ شم.

让我走吧。

زه داسی وایم تر څو وپوهېږئ.

我这么说是为了让你们懂得。

تاسی باید ډېر کوښښ وکړئ.

你们必须非常努力。

دوی دې ووایی.

让他们说好了。

گوندی تر غرمې پوری راشي.

他（们）中午也许就可以来了。

ور خلاص کړم؟

要我把门打开吗?

将来趋向时的构成是，将一般将来时的小品词 به 去掉即可，见下表:

将来趋向时（第三人称）	一般将来时（第三人称）	例 词	变位 / 动词结尾		
و خوري	و به خوري	خوړل	ل	单一动词	及物动词
وليکي	و به ليکي	ليکل			
و رسوي	و به رسوي	رسول	ول		
و غزوي	و به غزوي	غزول			
پاک کړي	پاک به کړي	پاکول	ول	合成动词	
تېر کړي	تېر به کړي	تېرول			
زده کړي	زده به کړي	زده کول	کول		
کوښښ وکړي	کوښښ به وکړي	کوښښ کول			

不及物	单一动词	ل	وتل ختل	و به وزي و به خټي	و وزي وخټي
		بدل	رسېدل غزېدل	و به رسېږي و به غزېږي	و رسېږي وغزېږي
	合成动词	بدل	پاکېدل تېرېدل	پاک به شي تېر به شي	پاک شي تېر شي
		کېدل	زده کېدل کوښښ کېدل	زده به شي کوښښ به وشي	زده شي کوښښ وشي

注：系词“是”的将来趋向时，第一人称和第二人称的形式同现在时，第三人称单数和复数均为 وي 。如：

هېڅا ته نه ښايي چه په کور کښی بېکاره ناست وي.

任何人都不应该呆在家里不工作。

لغتونه

گوندی	['gu:ndei]	(副)	可能，也许，或许，或者
ور	[war]	(阳)	门，门户，门口
دې	[dei]	(小品)	让；听凭，任凭

练习

1. 普译汉：

۱-هغه شی چه ستا نه دی خوښ هېر یی کړه.

۲ -یوه بله پوښتنه در نه کوم.

۳-هغوی مخ پر شمال روان دي.

۴-ته پاته شه! نن به ستا پر ځای زه ولاړ شم.

۵-دروازه ور خلاصه کړه ! هغه را رسېږي.

۶-زه په دې خوښ یم چه هره ورځ په سپورتی میدان کښی تا ووینم.

۷-ښوونکی صاحب په هره هفته کښی لس ساعته د پښتو درس راکوي.

۸-آسمان لېرې، ځمکه سخته. （谚语）

2. 回答下列问题:

۱-زمرک ولی د ښوونکی مخې ته خپل لاس پورته کوي ؟

۲-د ښه کار عادت سړي ته گټه رسوي که تاوان ؟

۳-عادت څنگه خوی دی؟

۴-زما خبره دې هېره شوه ؟

۵-هلک څه شی له ځمکې څخه پورته کوي ؟

۶-دا کار په یوه میاشت کښی خلاصېږي ؟

۷-ستا د کور مخې ته د گلانو باغچه （园花小） شته ؟

۸-ته له چا سره خبرې کوې ؟

3. 汉译普:

1) 饭前洗手是个好习惯。

2) 我不想喝绿茶。

3) 我们想坐轿车去。

4) 他想带弟弟去长城。

5) 他想尽快把家庭作业做完。

单词、词组提示:

شين چاى، كورنى كار، گړندى موټر ، لوى دېوال، له حُان سره بيول ، زړه كېږي ، زړه دى ، غوښتل

第二十四课　　څلېرو پشتم لوست

بزګر او خزانه

يو بوډا بزګر ډېر ناجوړه او ضعيف شو، و پوهېده چه د مرګ وخت يې را نژدې شو او د دې ناجوړتيا څخه نه جوړېږي، نو خپل زامن يې راوغوښتل او ورته و يې ويل: زامنو! زه خو مرم او د دنيا څخه حُم. ستاسی د پاره مې په باغ کښی د سرو او سپينو زرو خزانه ښخه کړی ده. چه مړ شوم هغه پيدا کړئ او و يې کاږئ او لږ لږ حُنی خرڅوئ، راحت او آرام ژوند پرې کوئ. بزګر څو ورځې پس مړ شو. زامنو يې ښخ کړ. څو ورځې پس يې زامنو يومونه راواخستل. ټول باغ يې په بل مخ واړاوه. ډېرې ورځې يې زيار وکيښ. مګر د خزانې هيڅ نښه يې و نه مونده له. زړونه يې سارې شول او قرار کښېناستل. باغ چه ډېر اوښتی او کښته پورته شوی و، نو په دغه کال يې ډېره مېوه وکړه. زامنو يې هغه خرڅه کړه او ډېرې روپۍ يې وګټلی. نو د پلار د خبرې په مطلب پوه شول چه

بی زحمته راحت هيڅ نه پيدا کېږي

فايده يووړه هغه چا چه کار يې وکړ.

لغتونه

بزګر	[baz'gar]	(阳)	农民，农夫，庄稼人
خزانه	[khaza:'na]	(阴)	国库，金库；宝库
بوډا	[bu:'ḍa:]	(阳)	老头（子），老人

		(形)	老的
ناجوړه	[na:'dʒoṛa]	(形)	害病的，有病的
ضعيف	[za'i̲:f]	(形)	弱的，虚弱的，体弱的
مرګ	[marg]	(阳)	死，死亡
ناجوړتيا	[na:dʒoṛti'a:]	(阴)	病，疾病
مړل	[mṛəl]	(不及) (مري، مړ شو يا ومړ)	死，死亡；灭，熄
سور	[su:ṛ]	(形) (سړه، سړه ،سړې)	红色的，红的，鲜红的
زر	[zar]	(阳)	金子，黄金；贵重金属
ښخول	[ḥakha'wəl]	(及) (سخ يې کر)	埋，掩埋；埋葬
کښل	[khḥəl]	(及) (کاړي، ويې کښښ)	拉，拖；抽出，拖出，拿出；开采
حُنی	['dzəni]	(后置)	从，由，自
خرڅول	[khartsa'wəl]	(及) (خرڅ يې کړ)	卖，出卖，出售；花费，消费
راحت	[ra:'hat]	(阳)	安静，安宁
آرام	[a:'ra:m]	(阳)	安静，安宁；方便
		(形)	安静的，安宁的
پس	[pas]	(副)	后来，以后
		(前)	在……以后
يوم	[ju:m]	(阳)	锹，铲（子）
اخستل	[akhis'təl]	(及) (اخلي، وا يې خست)	拿，取，夺取，占领；买，购买

ارول	[aṛa′wəl]	(及)	(اړوی ، وا یی ړاوه)	
动，移动；翻转，倒转，翻				
ننبه	[′naḥa]	(阴)		
特征，标志；痕迹；靶子，标的				
موندل	[mu: n′dəl]	(及)	(مومي، و یی موند)	
找到；发现；遇见				
قرار	[ḳa ′ra: r]	(阳)		
安静，安宁		(形)		
固定的，确定的；平静的，安静的				
اوښتل	[awyḥ′təl]	(不及)	(اوړي، واوښت)	
翻转，翻来覆去				
کښته	[k′ḥəta]	(副)		
往下，向下；（在）下面，				
在……以下				
پورته	[′porta]	(副)		
在上面，在上头		(形)		
上面的，上头的				
روپۍ	[ru: ′pəi]	(阴)		
卢比（印、巴等国使用的货币名称）				
ګټل	[ga′ṭəl]	(及)	(و یی ګاټه)	
挣，赚；获得，得到，弄到；赢得				
مطلب	[mat′lab]	(阳)		
目的，目标；心意，意图；主题，题材				
فایده	[fa: i′da]	(阴)		
利益，好处，用处；利润				
یووړل				
见 وړل				

دیالوګ

۱-توریالی چېرې تللی دی؟

ښایی چه بازار ته تللی وي.

۲-ته څنګه پوهېږې ؟

په لار کښې مې لیدلی دی.

۳-ته هم بازار ته تللی وې ؟

هو! همدا اوس بېرته راغلی یم.

۴-بازار کښې دې څه وکړل ؟

کالی مې واخیستل.

۵-دا کالی دې چا ته واخیستل ؟

دا کالی مې خپل زوی ته واخیستل.

۶-قیمت یې ارزان دی که ګران ؟

دومره ارزان نه دی، خو ډېر ګران هم نه دی.

۷-نو ولې دې د حُان دپاره هیڅ شی وا نه خیستل ؟

غوښتل مې، خو ډېر قیمت وو ، بله ورځُ به یې واخلم.

لغتونه

همدا	[ham'da:]	(代)	正是这个
کالی	[ka:'li:]	(阳、复)	衣服，服装

قیمت	[ki:'mat]	(阳)	价格，价钱
		(形)	贵的；贵重的
ارزان	[ar'za:n]	(形)	便宜的，贱价的，廉价的

注 释

1. ددې ناجوړتیا څخه نه جوړیږي　得了这种病是不能康复了。
2. د سرو او سپینو زرو له دې خزانی څخه لږ لږ خرڅوئ　即 لږ لږ خُنی خرڅوئ　一点一点把它卖掉。
3. ټول باغ یی په بل مخ واړاوه　他们把整个果园翻了一遍。

   په بل مخ اړول　翻，翻过来（去），使翻转
4. زړونه یی ساړه شول　他们感到厌烦了。

   زړه سړېدل (د چا)　(因满足了希望而)平静下来；　(因对某项工作没兴趣而)冷淡
5. نو په دغه کال یی ډېره میوه وکړه　这一年果园结出了很多水果。
6. ښایی چه بازار ته تللی وي　(他)大概去市场了吧。
7. غوښتل مې　是过去进行时。

语 法

弱音代词（二）

弱音代词的第二个作用是替代人称代词的变格。在及物动词的现在时和将来时句子中作宾语，或在及物动词过去时句子中作主语。

替代人称代词（变格）的弱音代词如下表：

人称	第一人称		第二人称		第三人称	
数	单数	复数	单数	复数	单数	复数
弱音代词	مې	مو	دې	مو	يې	يې
被替代词	ما	مونږ	تا	تاسی	ده، دې هغه، هغې	دوی، هغوی

用法举例：

1. 作宾语

ته به مې چېرې بوځې ؟

你要把我带到哪里去？

پرې مو ږده چه ولاړ شو.

你让我们去吧。

زه یې پېژنم ، هغه هم ما پېژني.

我认识他，他也认识我。

زه پوهېږم خو تا ته یې نه وایم.

我懂得，但是不告诉你。

2. 作主语

ډېر وخت مې نه یې لیدلی ، چېرته وې ؟

好久没见了，你在什么地方？

کورنی کار مو کړی دی ؟

家庭作业你们做了吗？

په بازار کښې دې څه واخستل؟

你在市场上买了些什么东西？

کله چه مې ازموينه پای ته ورسوله ، نو به کورته در شم .

我一考完试，就回家。

لغتونه

کورنی	[kora'nai]	(形)	家庭的；家养的；国内的；内务的
ازموينه	[azmu:'jəna]	(阴)	考验，试验，检验；考试

练 习

1. 回答问题：

۱- توريالی په څه شی خط ليکي ؟

۲- د بزګر زامنو په څه شی د خپل باغ ځمکه واړوله ؟

۳- د بزګر زامنو د سرو او سپينو زرو خزانه پيدا کړه ؟

۴- د بزګر باغ ډېره مېوه وکړه که لږه ؟

۵- توريالی دې چېرې ولېږه ؟

۶- زه هلته يو سړی وينم، ته يی هم وينې ؟

۷- ته د چا په ګيلاس کښی اوبه څښې ؟

2. 普译汉：

۱- مونږ بايد ټينګه اراده ولرو او ژر تر ژره له خپلې ارادې و نه ګرځو .

۲- مونږ بايد دا مهم کار په ښه توګه پای ته ورسوو.

۳-تا نن خپل ملګری وکتل ؟ هو ، و مې کتل.

۴-کتابچې مې تا ته واخستلې او د زمرک په لاس مې د ر واستولې.

۵- سبا به هغه د مېوې ټولولو د پاره خپل باغ ته ولاړ شي.

۶- هر يو چه دې پکار وي. در به يې کړم.

۷- مونږ د درس اوډوډۍ په وخت کښې خبرې نه کوو.

۸- زه به در سره خبرې وکړم.

۹- چه ډېر وايی، لږ خېژي. (谚语)

3. 用词造句:

۱-پای ته رسېدل

۲- په ... پوهېدل

۳-... ته ادامه ورکول

۴- په ... کښېناستل

۵-له ... څخه ګټه اخستل

۶- ...ته ورکول

۷-له ... څخه لوېدل

۸- له ... څخه غوښتل

۹-... ته ورځ

۱۰-... ته زړه کېدل

第二十五课　　پنحُه ویشتم لوست

دوه لیکونه

لیک د زوی له خوا پلار ته

گرانه پلاره ! زه په خیر سره جرمنۍ ته ورسېدم او تقریباً لس ورځې وروسته په خپل پوهنځی کښی شامل شوم . زمونږ درسونه نښه پر مخ ځي او زه هم په خپلو درسونو کښی نښه یم ، خو لږ څه له جرمنی ژبې سره اشنا نه یم . نو یو څو موده به را ته تکلیف وي . بیا هم امید لرم چه د خپل زیار او کوښښ په برکت جرمنی ژبه ژرتر ژره زده کړم او په خپلو ملګرو پسی به ځان ورسوم.

==========

لیک د پلار له خوا زوی ته

گرانه زویه ! وروسته له څه وخت انتظار نه ستا لیک راورسېد . په لیدلو یی ډېر خوشحاله شوم . ستا خط مې د کور ټولو خلکو ته وښود . هغوی هم ډېر خوښ شول . گرانه زویه ! ښایی چه پخپلو لوستونو کښی ډېر زیار وباسې تر څو چه په کامیابی او خوشحالی سره بېرته خپل وطن ته راشې. گوره چه خپل وخت بې ځایه او خوشی تېر نه کړې. یوه خبره بله هم یاده ساته چه خپله ملی ژبه به نه هېروې او پښتو کتابونه هم کله کله گوره ، تر څو چه د خپلې ژبې سره نا اشنا نه شې .

لغتونه

زوی	[zoi]	(阳) زامن،	儿子
په خیر سره			平安地，顺利地
جرمني	[dʒarmə'ni:]	(阳)	德国；德国人
		(形)	德国的，德意志的
تقریباً	[takˌri'ban]	(副)	大约，大概，左右
شاملېدل	[ʃa:milei'dəl]	(不及) شامل شو،	参加，加入；（被）包含
پرمخ تلل	[prmkht'ləl]		前进，向前走；进步
اشنا	[a:ʃ'na:]	(阳)	熟人，朋友；情人
یو څو	[jau'tso]	(数)	几，几个，一些
موده	[mu:'da]	(阴)	日期，时日；时期，时间
تکلیف	[tak'li:f]	(阳)	困难，艰难；麻烦；劳碌，奔走
بیا هم			还是，终究，毕竟；不过，然而，但是
امید	[u'meid]	(阳)	希望，指望，期望，期待
ژر تر ژره			尽快地
برکت	[bara'kat]	(阳)	好意，善意；影响，威信
په... پسې ځان رسول			追上，赶上
انتظار	[inti'za:r]	(阳)	等待，等候
خوشحال	[khu:ʃ 'ha:l]	(形)	满意的；快乐的，高兴的，愉快的
(په) یاد ساتل			
تر څو چه			直到……时为止，直至……；为的是……

كاميابي	[ka:mia'bi:]	(阴)	成功，成就，胜利；（学习的）成绩
خوشي	['khu:ʃei]	(形)	徒劳的，空的
		(副)	白白，徒然
خوشحالي	[khu:ʃha:'li:]	(阴)	快乐，高兴，愉快
(په) یاد ساتل	['ja:d sa:'təl]	(及)	记得，记住
هېرول	[heira'wəl]	(及)	(هېر یې کړ) 忘记；遗忘；置之脑后
کله کله			有时，有时候
نااشنا	[na:aʃ 'na:]	(形)	不熟识的，不熟悉的，生疏的

ديالوګ

۱-په خير راغلې !

په خير اوسې!

۲-له کندهار نه کله راغلې ؟

ورمه ورځ.

۳-ته يوازی راغلې ؟

نه ، بريالی هم راسره و .

۴-بريالی دې څه کېږي ؟

ورور مې دی .

۵-څو ورونه لري ؟

دوه، یو تر ما مشر دی، بل کشر دی.

۶-بریالی مشر دی که ته مشر یې؟

دی کشر دی.

۷-بریالی څو کلن دی ؟

پنځلس کلن دی .

۸-نو مشر ورور دې څه نومېږي ؟

توریالی نومېږي.

۹-توریالی له تا نه څو کاله مشر دی ؟

دی له ما نه دوه کاله مشر دی .

۱۰-ستا ورونه څه کار کوي ؟

دواړه زده کوونکي دي .

۱۱-که ربنتیا در ته ووایم توریالی زه پېژنم ، هغه هم ما پېژني.

زه هم خبر یم چه ته د توریالی سره پېژند گلوی لرې.

۱۲-مونږ یو ځای امتحان ورکړ. هغه ډېر پوه هلک دی.

لغتونه

ورمه ورځ	['wərəma w'radz]	(阴)	前天
یوازی	[ja'wa:zi]	(形)	单独的；孤独的；独自一个的
(د چا) څه کېږي			是……的什么亲戚关系
مشر	[məʃr]	(形)	年长的，年纪大的
کشر	[kəʃr]	(形)	年幼的，年纪小的
کلن	[ka'lan]		放在数词后边表示年龄的多少
نومېدل	[nu:mei'dəl]	(نومېږی، نومېده)	(不及) 叫做，名叫，名为，被称呼为
پېژندل	[peiʒan'dəl]	(پېژنی، و یی پېژاند)	(及) 认识，认得，熟识
پېژندګلوی	[peʒandgal'wi:]	(阴)	认识，熟识
امتحان	[imti'ha:n]		考试，试验，检验
امتحان ورکول			应试，答考卷，应考
پوه	[poh]	(形)	聪明的，聪慧的，伶俐的；英明的，明哲的

注 释

1. په خپل پوهنځی کښی شاملېدل　入学，入校

2. نو یو څو موده به را ته تکلیف وي　所以在一段时间里对我来说将是困难的。句中 تکلیف 是主语。

3. د...په برکت　多亏，由于……因为……

4. (...چه) گوره 是动词 کتل 的命令式，用来招呼对方或提醒对方注意。

5. یوه خبره بله هم یاده ساته 还有一件事你也要记住……

如果说成 یوه بله خبره 是错误的。

例如：...یوه خبره بله دا چه 还需要补充说一句……

د یوه بل احترام 互相尊重

6. خپله ملی ژبه به نه هیروې 不要忘掉自己的民族语言。

该句不是将来时，而是表示“一定，必须”的语气。

例如：نن به باران اوري 今天（肯定）要下雨。

7. که رښتیا در ته ووایم 实话告诉你吧，老实说，

语 法

一般过去时（一）

一般过去时用来表示过去发生的动作或存在的状态。如：

دوی ډوډۍ وخوړله.

他们吃过了饭。

الوتکه په نهنیمو بجو والوته

飞机在九点钟起飞了。

زه خوښ یم چه بریالی شوم.

成功了，我很高兴。

منی راغی، بارانونه پیل شول.

秋天来了，开始下雨了。

1. 及物动词一般过去时的构成：在及物动词一般过去时句中，主语用变格，宾语用原格。及物动词的变位规则是依宾语的称、性和数，用相应的

过去时态词尾取代原形动词尾 ـيدۇ （或直接加在 ـيدۇ 上），然后在动词之前加前缀 ۋ。

过去时词尾：

第三人称		第二人称	第一人称	
阴性	阳性			
ـ(ى)غاندە (ɑ)	ـ(ى)كەندە (ə)	ـيڭ	ـمەن	単数
ـيدۇ	ـيدۇ	ـسىلەر	ـمىز	复数

及物动词一般过去时的构成，以 ليدل 为例，列表如下：

第三人称单数		第二人称单数		第一人称单数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
ولىدلە	ولىد	ولىدلې	ولىدلى			ما، مونۇ
ولىدلە	ولىد			ولىدلم	ولىدلم	تا، تاسى
ولىدلە	ولىد	ولىدلى	ولىدلى	ولىدلم	ولىدلم	ده، هغى دوى، هغوى

第三人称复数		第二人称复数		第一人称复数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
ولىدلى	ولىدل	ولىدلئ	ولىدلئ			ما، مونۇ
ولىدلى	ولىدل		ولىدلو	ولىدلو	ولىدلو	تا، تاسى
ولىدلى	ولىدل	ولىدلئ	ولىدلئ	ولىدلو	ولىدلو	ده، دې، هغه، هغې، دوى، هغوى

及物动词 كول 一般过去时，需换成新根 كۆل，然后进行变位。第

三人称为例，列表如下：

第三人称				宾语 / 主语
复数		单数		
阴性	阳性	阴性	阳性	
وکړي	وکړل	وکړه	وکړ	ما ، مونږ،تا ، تاسی ده ، دی، هغه ، هغی دوی ، هغوی

注：名词性合成及物动词（如 کوښښ کول）的一般过去时变位方法同此表。形容词性合成及物动词（如：پاکول ）变位时，形容词本身的性和数同宾语相一致，并去掉前缀“ و ”。

لغتونه

الوتکه	[alwu:ˊtəka]	(阴)	飞机
الوتل	[alwu:ˊtəl]	(不及) الوزي، وا به لوزي، والوت	飞，飞行，飞舞；飞起来
پیل	[pail]	(阳)	开始，开头，起初；发起，创举

练 习

1. 回答下列问题：

١-ځلمی د جرمنی په یوه پوهنځی کښی شامل شو که نه ؟

٢-ځلمی په خپلو درسونو کښی څنګه دی ؟

٣-د ځلمی پلار ولی ډیر خوشحاله شو ؟

٤-د ځلمی پلار د خپل زوی خط چا ته وښود .

۵-توریالی دې کله وکوت ؟

۶-خپل کالی یی چېرته واچول ؟

۷-ته چه بازار ته ولاړې، ډوډۍ دې وخوړه ؟

۸-ته له توریالی نه څو کاله کشر یې ؟

2. 普译汉:

۱-دی د اتو کالو و چه په زده کړې یی پیل وکړ.

۲-زه دا کمیس نه اخلم ، حُکه چه پر ما باندی ډېر ارت دی .

۳- دا قلم دلته مه ږده، هلته یی کښېږده .

۴-بریالی خپل امتحان ورکړ. اوس د توریالی وار دی چه امتحان ورکړي .

۵-هغه د باندی ولی نه راوحُي ؟

حُکه نه راوحُي چه دننه څه کار لري .

۶-تقریباء یو کال کېږي چه مونږ پښتو وایو .

۷-مونږ په تا پسی ډېر وگرځُېدو. خو ته مو پیدا نه کړې .

۸-تا څوک له حُانه سره راووست ؟

ما خپل ورور له حُانه سره راووست .

۹-کار اسانه (容易) دی ، پیل یی گران دی . (谚语)

3. 动词一般过去时变位:

دوه ورحُي وروسته پوهنحُی پیل (کېدل). بریالی پوهنحُي ته (تلل). کله چه د ټولگي ملگري یی (راتلل)، د هغوی سره یی روغبړ (کول).

ټول زده کوونکي خوښ (دی) . هغوی خپل ټولگي ته (تلل) او په څوکیو باندی (کښېناستل) . ښوونکی صاحب هم (راتلل)او د زده کوونکو د حال پوښتنه یی (کول)

第二十六课　　شپږ ویشتم لوست

د پښتون پېژند ګلوی

پښتانه د آریایانو یوه مشهوره څانګه ده. دوی په یوه شریکه حُمکه کښې اوسېږي. ټول په یوه ژبه غږېږي او د یوه دین اسلام تابع دي. دوی زړه ور او په آزادۍ مین خلک دي. د پښتنو د خپلواکۍ لومړی ننبه د وطن مینه ده. هر پښتون د خپل هیواد او وطن سره د زړه مینه لري. د وطن د شرف په ساتلو کښې سر ورکول خپله وظیفه ګڼي. د پت او عزت ژوند ته ډېر اهمیت ورکوي. خپل حُان پخپله ساتي او د بل په تمه او اسره ژوند نه تېروي. په خپلو مټو باور لري او خپل پیښې په بل نه اچوي. له زمانې سره حُان سموي، خو خپل پښتنې بڼه نه بدلوي. پښتو او پښتونوالی خپل ناموس بولي. په پښتنې جذبه د پردو مخې ته لکه غر درېږي او په دغسې وخت کښې یو لاس او یو موټی کېږي.

لغتونه

آریایی	[a:rija'i:]	(形)	亚利安的
		(阳)	亚利安人
مشهور	[maʃ'hu:r]	(形)	著名的，出名的，有名的
څانګه	['tsa:nga]	(阴)	树枝；支流；支脉；部门
شریک	[ʃari:k]	(形)	共同的；公共的，共用的
غږېدل	[ghagei'dəl]	(不及) (وغږېد)	发声，响；说话，谈话
دین	[di:n]	(阳)	宗教

اسلام	[is'la:m]	(阳)	伊斯兰教
تابع	[ta:'bi]	(形)	从属的，依附的，依赖的，恭顺的
زړه‌ور	[zṛə'war]	(形)	勇敢的，大胆的
مين	[ma'jan]	(形)	发生爱情的，钟情的；富于爱心的
په‌آزادۍ مين			热爱自由的
خپلواکي	[khpəlwa:'ki:]	(阴)	独立，自主，自治，自由
شرف	[ʃa'raf]	(阳)	高尚性；人格，尊严
سرورکول			牺牲，捐躯
وظيفه	[wazi:'fa]	(阴)	责任，任务，职责
پت	[pat]	(阳)	人格，品格；尊严
عزت	[i'zat]	(阳)	光荣，荣誉；尊重
اهميت	[ahmi'at]	(阳)	意义，重要性，重大
اهميت ورکول			重视，看重
تمه(طمع ، طمعه)	['tama]	(阴)	指望，期待，仰赖
اسره	[as'ra]	(阴)	希望，想望；梦想
باور	[ba:'war]	(阳)	确信，信心，信任
پيټی	[pei'ṭai]	(阳)	担子，负担；驮物
زمانه	[zama:'na]	(阴)	时候，时期，时代
سمول	[samaẃəl]	(及) (سم يې کړ)	使平坦；弄直；纠正，修正
بڼه	[baˈṇa]	(阴)	面目，面貌，外表；
پښتني	[paḥtaˈni]	(形)	样子，形式；本性 普什图人的；阿富汗人的

بدلول	[badla'wəl]	(及)（ بدل یی کړ ）	替代，交换，更换，换
پښتونوالی	[paḥtu:nwa:'li:]	(阴)	普什图人的风俗习惯
ناموس	[na:'mu:s]	(阳)	荣誉，名誉，人格；贞节
بلل	[ba'ləl]	(及) (بولي، و یی باله)	名为，叫做；召，唤，号召；邀请
جذبه	[dʒaz'ba]	(阴)	热情，热忱，强烈感情
پردی	[pra'dai]	(阳)	外人，他人；外国人
دغسی	['daghasi]	(代)	这样的，这种的
یو لاس	[jaw'la:s]	(形)	团结的，结合的
یو موتی	[jaw'mu:ṭai]	(形)	团结的，一致的

阅 读

لنډه قصه

و نه و په پخوا وختو کښې یو ببروونکی غویی و . دا غویی ډېر غښتلی و . ده دوه ښکرونه او یوه جوړه رډې سترګې لرلې. د ده سترګو ته به هر څه واړه ښکاربدل. سپی د پیشو په اندازه. پیشو د موږک په اندازه او یو لوی سړی د یوه پنځه کلن ماشوم په لوړوالی. نو له دې امله د هیڅ شی څخه هم نه ببرېد . حُان یی امپراطور ګانه او خلک یی ډېر حُورول. دا خبره یوې ښاپیرۍ واورېده او ډېره په قهر شوه. دې د غویی سترګې یوې بټې ته ورکړې او غویی ته یی د بټې سترګې ورکړې . وروسته له دې غویی ته څرګنده شوه چه یو موږک دومره لوی و لکه یوه پیشو . یوه پیشو دومره لویه وه لکه یو سپی او یو پنځه کلن ماشوم دومره لوی و لکه یو لوی سړی . کله چه ده هر څه ستر ولیده ، نو ډېر نرم شو.

لغتونه

قصه	[ki'sa]	(阴)	故事，小说，短篇小说； 事件，事故；事情
پخوا	[pəkh'wa:]	(前置、形)	(在)……以前，从前； 以前的，从前的
ببرووونکی (وېرووونکی)	[beira'wu:nkai]	(形)	可怕的，吓人的
غویی	[ghwa'jai]	(阳)	公牛，牡牛
غښتلی	[ghəḥ'təlai]	(形)	强壮的，强有力的
ښکر	[ḥkər]	(阳)	角
جوړه	[dʒo'ṛa]	(阴)	双
ړه	[rəḍ]	(形)	(眼睛)瞪大的；无视的，卤莽的
ووړ	[woṛ]	(وړه،واړه، وړی) (形)	小的，很小的，小小的
سپی	[spai]	(阳)	狗
پیشو	[pi:'ʃo]	(阴)	猫
موږک	[mu:'ġak]	(阳)	鼠，耗子
اندازه	[anda:'za]	(阴)	程度；大小，尺寸；规模
لوړوالی	[lwəṛ'wa:lai]	(阳)	高度；高处，高地
امپراطور	[ampra:'tor]	(阳)	皇帝
امل	[a'mal]	(阳)	目的，目标；原因， 缘故，理由，根据
ببرېدل	[beirei'dəl]	(不及) (وببرېده)	害怕，恐怕，恐惧

حُورول	[dzawra'wəl]	(及) (و یی حُوراوه)	折磨，蹂躏；压迫，迫害；使生气，激怒
بناپیرۍ	[ḥapei'rəi]	(阴)	天使；仙女
په قارپدل	[pə ḳa:reidəl]	(不及) (په قار شو)	生气，动怒，发怒
بته	['bata]	(阴)	鹅
څرګندپدل	[tsargandei'dəl]	(不及) (څرګند شو)	变得明显，明白，清楚
لکه	['ləka]	(小品)	如，好像，类似；正如……的
ستر	[stər]	(形)	大的，巨大的；伟大的
نرم	[narm]	(形)	软的，柔和的，温和的

注 释

1. پښتانه د آریایانو یوه مشهوره څانګه ده. 普什图民族是古代亚利安人的一个重要分支。
2. دوی د یوه دین اسلام تابع دي. 他们皈依同一个宗教伊斯兰教。
3. 普什图语中动词原形可以在句中当成阳性、复数名词使用，其变格也同于阳性、复数名词。如：سرورکول، د شرف ساتل
4. بل 在句中是“他人”之意，与前面的 پخپله 相对应。
5. ونه وې په پخوا وختو کښې 寓言故事的开头语：“在很久很久以前...”。
6. یوه جوړه 这里的 جوړه 是量词，意为“一双”。
7. نو له دې امله 因此。

语 法

一般过去时 (二)

1. 不及物动词一般过去时的构成：依照主语的人称、性和格，用相应的过去时词尾取代原形动词词尾 ـل (或直接加在 ـل 上)，然后在动词之前加前缀 و。以 آزادېدل 、رسېدل 、كېدل (换成新根 شول)和为例，列表如下：

主语 / 例句	زه		ته		دی ، دا ، هغه	
	阳性	阴性	阳性	阴性	دی ، هغه	دا ، هغه
رسېدل	ورسېدم		ورسېدې		ورسېد	ورسېدله
كېدل	وشوم		وشوی		وشو	وشوله
آزادېدل	آزاد شوم	آزاده شوم	آزاد شوې	آزاده شوې	آزاد شو	آزاده شوله

主语 / 例句	مونږ		تاسی		دوی ، هغوی	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
رسېدل	ورسېدو		ورسېدئ		ورسېدل	ورسېدلې
كېدل	وشوو		وشوئ		وشول	وشولی
آزادېدل	آزاد شوو	آزادې شوو	آزاد شوئ	آزادې شوئ	آزاد شول	آزادې شولې

注：在 كېدل 同及物动词组成的动词结构中，前缀 و 应位于及物动词之前。如：

غونډه وځنډوله شوه.

会议延期了。 (被动语态)

مونږ ټول و بلل شوو.

我们全被邀请了。 (被动语态)

2. 系词“是”的一般过去时变位表：

زه	مونږ	ته	تاسی	دی ، هغه	دا ، هغه	دوی، هغوی	دوی، هغوی
وم	وو	وې	وئ	و	وه	وو	وې

3. 一般过去时否定形式的构成，是在紧靠动词的前边加小品词 نه 。如：

هغوی په خپل وخت و نه رسېدل .

他们没有按时到达。

دوی ډوډۍ و نه خورله .

他们没吃饭。

دوی زه آزاد نه کړم .

他们没有放开我。

带前缀 را ، در ، ور، پرې، پوری، کښې، پا 的动词， نه 加在前缀之后。如：

ما هیڅ شی ور نه کړ .

我什么东西也没给他（们）。

هغه کښې نه ناست .

他没有坐下。

常用的特殊变化动词

تلل 以 ولاړل 的根进行变化。

راتلل 以 راغلل 的根进行变化。

还有下表所列动词：

动词	阳性单数第三人称	复数第三人称
ختل	وخوت	وختل
کتل	وکوت	وکتل
خندل	ـــــ	وخندل
ویل	ـــــ	وویل
ژړل	ـــــ	وژړل

练习

1. 回答问题:

۱-پښتانه د کوم دین تابع دي ؟

۲-آیا پښتانه د آزادۍ او خپلواکۍ په ساتلو کښې سر ور کوي ؟

۳-ببروونکی غویی ولی ډېر نرم شو ؟

۴-تا خپل کتاب چېرې پرېښود ؟

۵-تا ته چا غږ وکړ ؟

۶- ورځمه شپه تورپېکۍ ستاسی کره میلمنه وه ؟

۷-زده کوونکو چېرته د فوتبال لوبه وکړه ؟

۸-بزګرانو ډېرې میوې ټولې کړې که لږې ؟

۹-تاسی له چا سره خبرې وکړې ؟

۱۰-هلکان په څو بجو له خوبه پاڅېدل ؟

2. 用下列介词为句子填空:

له ...سره (...سره)، له ...څخه (...څخه) په...کښې (پکښې) په ...پسې(...پسې)

۱- تا ... بریالی ... مرسته وکړه ؟

نه ، ور ... مې مرسته و نه کړه .

۲- تا ...بریالی... حُان ورساوه ؟

هو ، حُان مې ور ... ورساوه .

۳- ته ... کوم حُای ... راغلې ؟

۴- مونږ به ...هغوی ...زده کړه وکړو .

۵- تا ... دې درسونو ... ګټه واخسته ؟

هو ،ډېره ګټه مي ور ... واخسته.

٦- تا څوک ... ځان ... لوی د ډېوال ته بوت ؟

٧- هغه هلک کله ... مکتب ... شامل شو ؟

پرون ... شامل شو .

٨- دا کتاب دې... چا ... واخست ؟

٩- ته څنګه ... دې د ډېوال ... واوښتې ؟

هاسی ور ... واوستم .

١٠- کتابچی مو ...خپل منځ ... ووېشلې ؟

١١- ... چا ... دې مرسته وغوښتله ؟

١٢- د سړي بدن ... هډوکو او غوښو ... جوړ شوی دی .

١٣- هغه خپل کتاب ... ځمکې ... پورته کړ.

١٤- ته ... بریالی ... پېژندګلوی لرې؟ نه ، پېژندګلوی مې ور ... نشته .

3. 汉译普:

1) 这本书是我前天从市场上买来的。

2) 我很想帮他的忙。

3) 阿富汗人民热爱自由和独立，并努力维护自己的自由和独立。

4) 我们应该相信自己的力量，自力更生。(په خپلو پښو درېدل)

4. 熟读谚语:

لمر په دوو ګوتو نه پټېږي.

两个指头遮不住太阳。

د کال پنه والی د پسرلي څخه معلومېږي

一年之计在于春。

第二十七课　اوه ویشتم لوست

د لېوه سترګي

وایی چه یوه ورځ زمری، لېوه او ګېدړه یو ځای په ښکار ووتل ، نو یو خر ، یوه هوسی او یو سوی یی ښکار کړل. بیا زمری لیوه ته وویل چه ته دا ښکار وویشه. لېوه وویل چه خر دې ستا ، سوی د ګېدړې او هوسی دې وي زما . دا سم تقسیم دی. ده چه دا تقسیم وکړ ، نو د زمري طبیعت وشو ، پر ده یی ور ټوپ کړ، سترګي یی تړې په پنجو راوکښلې.

ګېدړه پوه شوه چه زمری خو ډېر په قار دی ، نو لېوه ته یی وویل چه خدای دې خوار کړه ! داسی ویش څوک کوي لکه تا چه وکړ ؟ بیا زمري ګېدړې ته وویل چه ته یی وویشه . هغې وویل : ښه ، دا خو آسان کار دی . خر به مانښام وخورې ، هوسی به سبا ته وساتې او په سوی به غانښونه اوس تاوده کړې.

زمري ور نه پوښتنه وکړه چه دا ویش دې له چا نه زده کړ ؟ هغې ځواب ورکړ چه دا مې د لېوه له سترګو نه.

لغتونه

لېوه	[lei'wə]	(阳)	狼
زمری	[zma'rai]	(阳)	狮子
ګېدړه	[gei'dəṛa]	(阴)	狐狸
ښکار	[ḫka: r]	(阳)	打猎， 捕; 猎物， 野味

(لېوان یا لېوګان)

پەنبکاروتل			外出打猎
خر	[khar]	(阳)	驴
هوسی	[ho''səi]	(阴)	鹿
سوی	[soi]	(阳)	兔子
بنکارکول			打猎，打围；猎获，捕获
دې	[dei]	(小品)	让，听凭
تقسیم	[tak'si:m]	(阳) (تقسیمونه یاتقسیمات)	分，分配，分割
تقسیمول	[taksima'wəl]	(及) (تقسیم یی کړ)	分，分配，分割
طبیعت	[tabi:'at]	(阳)	本性；脾气；情绪
توپ	[top]	(阳)	跳，跃
تړې	[trei]		在他（她、他们）那里；从他（她、他们）那里
		(当副词用)	
پنجه	[pan'dʒa]	(阴)	手掌；脚掌，爪，爪子
کښل	[khəl]	(及) (کاږي، و یی کیښ)	拉，拖
قار(یا قهر)	[ka:r]	(阳)	愤怒，生气
خدای	[khudai]	(阳)	真主；上帝
خوار	[khwa:r]	(形)	贫穷的；可怜的；不幸的
وېش	[weiʃ]	(阳)	分，分配
آسان	[a:'sa:n]	(形)	容易的，轻易的，简单的
ساتل	[sa:'təl]	(及) (وی ساته)	保卫，保护；保存，保藏

ځواب	[dza'wa: b]	(阳)	回答，答复；拒绝
تودول	[tawda'wəl]	(及) (تودیی کړ)	温，热，加温，加热

دیالوګ

د زمرک پلار : زمرکه ، غوږ ونیسه . د انګړ دروازه وهل کېږي. په دې وخت کښې به ځوک وي ؟ هله، دروازه ببرته کړه!

زمرک (دانګړ دروازه ببرته کړه. بریالی یی ولید) : بریالیه ، ته یې ؟

بریالی : زمرکه، دا لیک واخله ! دا لیک مې پلار راکړی دی. هغه دا لیک ستا د پلار دپاره راکړی دی وا یی خله .

زمرک (لیک واخیست او بریالي ته یی تشکر وکړ . بیا خپل پلار ته): پلار جانه، دا لیک بریالي راوړی دی. لیک د بریالي پلار رالېږلی دی. لیک یی ستا دپاره رالېږلی دی.

د زمرک پلار : ډېر ښه وشو. دا لیک زما ملګری د بریالی د پلار په لاس د کابل نه رالېږلی دی (لیک یی ببرته کړ او ویی لوست. د لیک په لوستلو خوښ شو.)

لغتونه

غوږ نیول			听；倾听
وهل	[wa'həl]	(及) (و یی واهه)	打，击，揍；砍，劈
هله	['hala]	(感)	(催促)快
ببرته کول	[beirtaka'wəl]	(及)	推开，打开
جان	[dʒa: n]	(阳)	(爱称)亲爱的

注 释

1. وایی چه 据（人们）说。

2. یوه ورځ 某日，某一天，副词。

3. خر دې ستا (وي) 这句话的译文应是“驴子当然属于你。”

4. ده چه دا تقسیم وکړ ... 当他做这样的分配之后……

چه 引出的是时间从句。

5. (د چا) طبیعت وشو （某人）发火了。（某人）发脾气了。

6. خدای دې خوار کړه! 你这个该死的！

7. لکه تا چه وکړ 你（刚才）分配的那样。

تاچه دا ویش وکړ 即 تا چه وکړ

8. غابنې تودول （稍许）充饥。

语 法

祈使句。句法的祈使句在词法上又称命令式，用来表达请求、命令或劝告等，用于单数或复数第二人称（主语是“你”或“你们”，通常不在句子中出现）。普什图语的祈使句有两种：一般祈使句和继续祈使句。一般祈使句用来表示要求“开始做”某一件事，其动词的构成方法是，单数第二人称把将来趋向时单数第二人称词尾 ې 变成 ه；复数第二人称与将来趋向时复数第二人称的形式相同。继续祈使句用来要求对方“继续做”某一件事，其动词的构成方法是，单数第二人称把一般现在时的人称词尾

ې 变成 ه；复数第二人称与一般现在时复数第二人称的形式相同。见下表：

祈使句		一般祈使句		继续祈使句	
例词		单数	复数	单数	复数
及物动词	كتل	وګوره	وګورئ	ګوره	ګورئ
	ليکل	وليکه	وليکئ	ليکه	ليکئ
	پاکول	پاک کړه	پاک کړئ	پاکوه	پاکوئ
	کول	وکړه	وکړئ	کوه	کوئ
不及物动词	وتل	ووزه	ووزئ	وزه	وزئ
	راتلل	راشه	راشئ	راځه	راځئ
	پاحبدل	پاځېږه	پاځېږئ	پاځېږه	پاځېږئ
	پخلا کېدل	پخلا شه	پخلا شئ	پخلا کېږه	پخلا کېږئ

注：一般祈使句 پاځېږئ، پاځېږه 重音在 پا 上，继续祈使句 پاځېږئ، پاځېږه 重音在 څې 上)。

用法举例：

دا کتاب واخله !

把这本书拿走吧!

راځئ چه بازار ته ځو !

我们到市场去吧 !

یوه چاره راوکړه !

给我想个办法吧!

راځئ چه ځو !

我们走吧 !

祈使句的否定式，是在动词前边加禁止小品词“ مه ”。如：

مه خپه کیږه ! (خپه کیږه مه)

你别生气。

ته نن مه ځه !

你今天别走了。

مه پوری خانده چه در پوری و نه خاندي

(谚语) 不要嘲笑别人，以免别人嘲笑你。

لغتونه

چاره	[tʃa:ʹra]	(阴)	手段，方法；出路
خپه	[khaʹpa]	(形)	伤心的，愁闷的，忧愁的；生气的，不满的
خندل	[khan ʹdəl]	(及) (خاندي، و یی خندل)	笑
په چا پوری خندل			嘲笑，讥笑

练 习

1. 回答下列问题：

١-زمری ، لپوه او ګیدړي څه شی ښکار کړل ؟

٢-لپوه ښکارونه څنګه ووښل ؟

٣-زمری د لپوه له وښ څخه خوښ شو ؟ زمری په لپوه باندی څه وکړل ؟

٤-زمری د ګیدړي څخه څه پوښتنه وکړه ؟ د ګیدړي ځواب څه و ؟

٥-زما خبره دي یاده ده که نه ؟

٦-تا خپل کوچنی ورور چیری ولیږه ؟

٧-تاسی د مانښامی (傍晚的) ډوډۍ نه وروسته څه کوئ ؟

٨-زه ستا خبره اورم، ته زما خبره اورې ؟

2. 普译汉:

١-دا کتابونه په هلکانو ووېشه !

٢-دغه پورته سړي ته ووایه چه راکښته شی.

٣-دا خو دې ښې خبرې راته وکړې.

٤-بریالی خپل امتحان ور کړ. اوس د توریالی وار دی چه امتحان ورکړي.

٥-کله چه توریالی راشي ماته ووایه !

٦-دېوال پرېووت ، موټر ور لاندی شو .

٧-زمرک را پسی راروان دی.

٨ -پنځه ګوتې سره یو نه دی.(谚语)

٩-تر پښو لاندی ځمکه مه ګوره، لېری واتن (距离)ګوره. (谚语)

3. 选词填空 (څو ، څومره، څووم) :

١-د پښتو د زده کړې د پاره ... وخت په کار دی ؟

٢-هغه په خپل ټولګی کښی ... لمبر دی ؟

٣-بریالی ... زامن لري ؟

٤-ته د ... کلو یې؟

٥-ستاسی په پوهنځی کښی... زده کوونکي دي.

4. 汉译普:

1) 请谈谈喀布尔春天的情况。

2) 长城是中国的历史古迹之一。

3) 这里气候温暖，树木四季长青。

4) 在华南的许多地方冬季只下雨，不下雪。

第二十八课　　اته ویشتم لوست

ابراهام لینکن

ابراهام لینکن به تل د امریکې په تاریخ کښې یو لوی اتل وي. هغه د ډېرې لوړې سجیې خاوند و. هغه ساده، زیارکښ او ډېر درستکار و. هغه دیموکرات و. هغه د ایالتونو د یووالی ټینګ ملاتړ کاوه او د غلامۍ ځُنځُیر د ماتولو دپاره یې نه ستومانه کېدونکی مجادله کوله. هغه په بنې او سلوک کښې هم امریکایی و. هغه لوړ او قوي و. د هغه مخ پوره ښکلی نه و، خو د هغه خبرې په مهربانۍ وې. هغه خپلو کالیو ته لږه توجه کوله چه تل به ښه نه ښکارېدل. دا حقیقی ده چه ټول امریکایان لوړ او قوي نه دي او نن ډېر ښه کالی اغوندي، خو زمونږ په فکر کښې سوچه امریکایی هم داسی سړی دی لږ و ډېر لکه ابراهام لینکن، د امریکې د وخت جمهور رئیس.

لغتونه

تل	[təl]	(副)	总是，始终，经常，永远
امریکه (یا امریکا)	[ari:'ka]	(阴)	美国
تاریخ	[ta:'ri:kh]	(阳)	(月之某)日，号；纪元；历史
اتل	[a'tal]	(阳)	杰出的人；壮士，勇士，英雄
سجیه (سجایا)	[sadʒi'ja]	(阴)	本质，品质
خاوند	[kha:'wənd]	(阳)	主人，所有者；拥有者
ساده	[sa:'da]	(形)	简单的；纯朴的；不聪明的

زیارکښ(یا زیارایستونکی)	(形)	[zija:r'kaḥ]	努力的，勤奋的，勤劳的
درستکار	(形)	[drust'ka:r]	正直的，诚实的，可靠的
ایالت	(阳)	[ija:'lat]	省，（美国的）州
دیموکرات	(形、阳)	[deimok'ra:t]	民主的；（美）民主党党员
یووالی	(阳)	[ja'wa:li]	团结；统一，联合
ملاتړ	(阳)	[mla:'taṛ]	支持，支援；增援；支持者
غلامی	(阴)	[ghula:'mi:]	奴隶身份；奴隶
څنځیر	(阳)	[dzand'zi:r]	链条；镣铐；绳索
ماتول	(及)（مات یی کړ）	[ma:ta'wəl]	打破，打碎，粉碎
نه ستومانه کېدونکی			
	(形)	[nastoma:'na kei'donkai]	不懈的，不知疲劳的
مجادله	(阴)（مجادلی یا مجادلات）	[mudʒadi'la]	争论，争吵；斗争，奋斗
بڼه	(阴)	[ba'ṇa]	面貌，外表，样子
سلوک	(阳)	[su'lu:k]	姿态，形象；待人的态度
امریکایی	(形、阳)	[amrika'i:]	美国的；美国人
قوي	(形)	[ḳa'wi:]	有力量的，强有力的
پوره	(形)	[pu:'ra]	完全的，充分的，整个的
مهربانی	(阴)	[mehrba:'ni]	善意，好意；好心肠，仁爱
توجه	(阴)	[tawa'dʒo]	注意，注意力
حقیقی	(形)	[haḳi:'ḳi:]	实在的，真正的，现实的
فکر	(阳)	[fikr]	思想，思维，思考；

سوچه	[su:'tʃa]	(形)	意见，见解；注意，注意力
لږوډېر	[ləgu'deir]	(副)	纯粹的，纯的；没毛病的
رئیس	[ra'i:s]	(阳)	多多少少；到某种程度
			首长，长官；局长；
			(大学)校长，院长
جمهور رئیس	[dʒum'hu:r ra'i:s]	(阳)	总统

ديالوگ

۱- ډېر وخت می نه یی لیدلی ، چېرته وې ؟
زه دلته وم ، خو په کار بوخت وم .

۲ -څه کار ؟
تېزس مې لیکه .

۳- تېزس دې د څه شی په باره کښی و ؟
د افغانستان د ژبو په باره کښی و .

۴- خلاص دې کړ؟
لا خلاص شوی نه دی . خو ژر به خلاص شي .

۵- څومره وخت دې ور باندی کار کاوه؟
څه کم شپږ میاشتې مې ور باندی کار کاوه.

۶- مضمون یی په زړه پوری دی ؟

حُینو ته په زړه پوری دی، نورو ته په زړه پوری نه دی.

۷- ته څنګه ؟ تا ته په زړه پوری دی؟

د ژبو سره زه خصوصی علاقه لرم. ما په خپله هم په ژبو باندی یو کتاب پیل کړی دی.

لغتونه

بوخت (یا بخت)	[bukht]	(形)	忙碌的
تېزس	[tei'zis]	(阳)	论文
څه کم	['tsə'kam]	(副)	不到一点，略少一些
مضمون (مضمونونه یامضامین)	[maz'mu:n]	(阳)	内容，主题，题材；课目
خصوصی	[khusu:'si:]	(形)	特殊的；专门的；私人的
علاقه (علاقې یا غلایق)	[ala:'ka]	(阴)	关心，关切，兴致； 联系，关系
پیل کول	[pail ka'wəl]		开始，开头，动手，着手

注释

1. هغه د ډېرې لوړې سجیی خاوند و. 他具有非常高尚的品格。

   خاوند ... د 是固定用法，表示“拥有”。

2. ملاتړ کول ... د支持……

3. ته توجه کول....注意……，关注……

4. چه تل به بنه نه بنکاریدل （他的衣着）总是显得不是很好。句中的 چه 引出从句，补充主句的意思。

5. زمونږ په فکر کښې 我们的思想里 （在我们看来）。

6. په...بوخت 忙于……如：زه په کار بوخت یم. 我在工作。

7. په...باندی کار کول 从事……方面的工作。

خومره وخت دې وربانډی کار کاوه؟ 你写论文写了多长时间啦？

8. زه خصوصی علاقه لرم. 我对语言 （研究）有着特殊的兴趣。

9. ما په ژبو باندی یو کتاب پیل کړی دی. 我已经着手写一本关于语言的书。

په (یوه کار) پیل کول 是固定用法，意为开始做 （从事）某件事。

10. د وخت جمهور رئیس 当年总统

语 法

过去进行时 （一）

过去进行时是表示过去某一时期正在发生的行为或情况。如：

ما غوښتل چه د ځان د پاره کمیس واخلم.

我想着给自己买件衬衣。

له بریالی سره غږیدم چه توریالی راغی.

我正和巴里亚莱说话的时候土里亚莱来了。

کله چه زه کوچنی وم د هغه سره می لوبې کولې.

我小时候总和他一起玩耍。

1. 及物动词过去进行时的构成：在原形动词词尾 ل 上加上各人称词尾。主语用变格，宾语用原格。以 ليدل 为例，列表如下：

第三人称单数		第二人称单数		第一人称单数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
ليدله	ليده	ليدلې	ليدلې			ما، مونږ
ليدله	ليده			ليدلم	ليدلم	تا ،تاسى
ليدله	ليده	ليدلې	ليدلې	ليدلم	ليدلم	ده، دې، هغه،هغې، دوى ،هغوى

第三人称复数		第二人称复数		第一人称复数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
ليدلې	ليدل	ليدلئ	ليدلئ			ما ، مونږ
ليدلې	ليدل			ليدلو	ليدلو	تا ، تاسى
ليدلې	ليدل	ليدلئ	ليدلئ	ليدلو	ليدلو	ده، دى، هغه،هغى، دوى، هغوى

及物动词 كول 的过去进行时第三人称变位表：

第 三 人 称				宾语 / 主语
复 数		单 数		
阴性	阳性	阴性	阳性	
كولې	كول	كوله	كاوه	ما ، مونږ ،تا ، تاسى ده، دى، هغه،هغى، دوى، هغوى

形容词性及物动词的变位，以 آزادول 为例，列表如下：

第三人称单数		第二人称单数		第一人称单数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
آزاده کوله	آزاداوه	آزاده کولی	آزادولی			ما ،مونږ
آزاده کوله	آزاداوه			آزاده کولم	آزادولم	تا ، تاسی
آزاده کوله	آزاداوه	آزاده کولې	آزادولې	آزاده کولم	آزادولم	ده، دی، هغه،هغی، دوی، هغوی

第三人称复数		第二人称复数		第一人称复数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
آزادی کولې	آزادول	آزاد ی کولئ	آزاد ولئ			ما، مونږ
آزادی کولې	آزادول			آزادی کولو	آزادولو	تا ، تاسی
آزادی کولې	آزادول	آزادی کولئ	آزادولئ	آزادی کولو	آزادولو	ده، دی، هغه،هغی، دوی، هغوی

练 习

1. 回答下列问题：

١- ابراهام لینکن څوک و ؟

٢- آیا لینکن د امریکې د ایالتونو د یووالی ملاتړ و ؟

٣- لینکن خپلو کالیو ته ډېره توجه کوله که لږه ؟

٤- تا خپل ورور له حُانه سره راووست ؟

٥- دا موټر چا راوستلی دی ؟

٦- دی د څو کالو و چه په زده کړه یی پیل وکړ ؟

٧- پرون په امتحان کښی بریالی له چا سره نژدې ناست و ؟

٨- دا کتاب د چا دپاره اخلې ؟

٩- ته د خپل ښوونکی خبرو ته غوږ نیسې ؟

2. 普译汉:

١- آسمان صاف. شمال ورو ورو چلیده. د سیند په غاړه دوه تنه حُلمیان ولاړ وو.
دوی د سیند پوری غاړې ته کتل. د یوه په لاس یو کتاب و او بل ته یی لوسته.

٢ - پرون مانښام په انګړ کښی گرځیدم، خپل ملګری مې له لیرې ولید.

٣- دا هغه قلم نه دی چه پرون مې ورباندی کار وکړ.

۴- د لوبې په حُای دې ولی کورنی کار نه کاوه ؟

۵- که ته زمونږ له کاله تپریږې، زما ورور ته ووایه چه زه د غرمې ډوډی ته نه در حُم. تاسی په خپله ډوډی وخورئ او ما ته مه گورئ.

۶ - متل: د هر سر دپاسه (在上面，在...上头) سر دی. (谚语)

3. 汉译普:

1) 我总想天天和他们在一起。 (过去进行时)

2) 我想和你谈几句话。 (خو خبرې)

3) 他想休息一会儿。

4) 你应当现在就告诉他。 (همدا اوس)

5) 这件事你不应当再干下去了。 (ادامه)

6) 我该怎么办?

7) 我们中间没有一个人懂波斯语。 (فارسی)

8) 桌子上没有一本书是我的。

9) 这里没有一件衬衣是我喜欢的。

نه ویشتم لوست　　第二十九课

طوطی او پیل مرغ

یوه سړي یو ښکلی طوطی درلود . هغه یی د خرڅولو دپاره بازار ته یووړ . خلک پرې راټول شول، یوه ویل زه یی اخلم او بل ویل زه یی اخلم . آخر یی په څلویښت افغانۍ خرڅ کړ . پیسې یی واخیستې او لاړ. یو ساده سړی و ، دا قیصه یی ولیده ، په منډه کور ته ولاړ ، خپل پیل مرغ یی له ځان سره بازار ته راوړ. یوه دکاندار ځنی پوښتنه وکړه : دا چرگ خرڅوې ؟ دې ساده سړی ته طوطی او پیل مرغ یو شان ښکاره کېده ، د دواړو په فرق نه پوهېده ، دستی یی د پیل مرغ پر شا لاس تېر کړاو ویی ویل : هو! خرڅوم یی . خو له دوو سوو روپو کم نه دی .

دکاندار دې خبرې ته حیران شو او په خندا یی وویل : کاکا ! لږ فکر وکړه چه پیل مرغ څوک په دوو سوو افغانیو اخلي ؟ هغه وویل : یو ساعت دمخه دې ونه لید چه یو طوطی په څلویښت افغانۍ خرڅ شو ؟ پر دې خبرې باندی ټولو وخندل . دکاندار ورته وویل : هغه مرغه چه دمخه خرڅ شو طوطی و . طوطی خبرې زده کوي او بیا خبرې کوي . گهیځُ وختی پاڅېږي ، د کور خلکو ته سلام اچوي ، ور ته وایی "ورځُ مو ښه تېره شه !" په کور کښی د ببلا ببلو خلکو نومونه پېژني، آواز ور ته کوي . نو ووایه ستا چرگ څه کمال لري ؟ هغه په خندا شو او ور ته و یی ویل : نه گورې چه پیل مرغ زمونږ او ستاسی په شان فکرکوي ؟

لغتونه

طوطی　[tu'ti:]　(阳)　鹦鹉

پیل مرغ	[pi: l′mụrgh]	(阳)	火鸡，吐绶鸡
څلویښت	[tsal′weiḥt]	(数)	四十
پیسه	[pai′sa]	(阴)	钱，钱币
منډه	[′mənḍa]	(阴)	跑
راوړل	[ra: w′rəl] (رابی ووړ)	(及)	拿来，带来；获得，得到；引用
دکاندار	[duka: n′da: r]	(阳)	买卖人，商店主人
چرگ	[tʃirg]	(阳)	公鸡，雄鸡
شان	[ʃa: n]	(阳)	样子，式样；方式，方法
فرق	[farḳ]	(阳)	区别，不同
دستی	[das′ti:]	(副)	立刻，马上，即时
شا	[ʃa:]	(阴)	背，脊背；后方
کم	[′kam]	(形)	小的，很小的；少的，很少的
حیران	[hai′ra: n]	(形)	惊愕的，惊讶的
کاکا	[ka: ′ka:]	(阳)	伯伯，伯父；叔叔，叔父
افغاني	[afgha: ′ni:]	(阴)	阿富汗尼（阿富汗货币名称，简称阿尼）
مرغه	[mur′ghə]	(阳)	鸟，雀鸟
گهیځ	[ga′hi: dz]	(阳)	早晨，清晨
وختی	[wakh′ti:]	(副)	早，初；预先，事先；及时
اچول	[atʃa′wəl] (وا یی چاوه)	(及)	投，扔，抛出；放，搁；倒，撒
بېل بېل (بیلا بیل)	[beil ′beil]	(形)	不同的，各种的，各种各样的

آواز	[a:'wa:z]	(阳)	声音，响声
كمال	[ka'ma:l]	(阳)	才能，才干，本领；精美，完美
فكركول			思考，思维

阅读

قصه

مېږی او کوتره

کوتري په اوبو کښی يو مېږی ولید . اوبه ډېرې زياتې وې. مېږی په اوبو کښی ډوبېده . کوتري وغوښتل چه يو د ثواب کار وکړي . هغې يوه پانه په اوبو کښی واچوله.

مېږی په پانه را پورته شو . مېږی د اوبو نه راووت. مېږی د کوتري سره دوست شو.

مېږی يو ښکاری ولید . ښکاری کوتره ښکار کوله . مېږی د ښکاری خوا ته ولاړ . مېږی هم وغوښتل يو د ثواب کار وکړي. مېږی د ښکاری پښه وچيچله . د ښکاری لاس ورېږدېد . کوتره والوته . کوتره هم د مېږي سره دوسته شوه.

لغتونه

مېږی	[mei'gai]	(阳)	蚂蚁
کوتره (کفتر)	[kaw'tara]	(阴)	鸽子

زيات	[zi′ja: t]	(形)	多的，很多的
		(副)	多，很多，许多
ډوبېدل	[ḍu: bei′dəl]	(不及) (ډوب شو)	沉没，沉入（水中）； (太阳)落下；
			思索，沉思
ثواب	[sa′wa: b]	(阳)	报酬，奖赏，奖励；善事
پانه	[′pa: ṇa]	(阴)	叶子；张，页，薄片
دوست	[dost]	(阳)	朋友，好朋友
چيچل	[tʃi: ′tʃəl]	(及) (ويى چيچه)	咬；刺，蛰
ريږدېدل	[reigḍei′dəl]	(不及)	发抖，哆嗦，打颤，颤抖

注释

1. يوور ... ورل 的一般过去时 هغه يى د خرڅولو لپاره يوور 句子中 是动词 阳性、单数变位形式。هغه 指 طوطى 。

2. يوه ويل زه يى اخلم او بل ويل زه يى اخلم 这个（人）说我要买，那个（人）说我要买。句中用的是过去进行时态，描绘人们挣着要买鹦鹉的热闹场面。

3. د پيل مرغ پر شا يى لاس تېر كړ 他用手摩挲（抚摩）了一下鹦鹉的后背。

4. له ... نه كم نه دى 不比……少，不少于……；不比……差。

5. ... ته حيران شو 对...感到惊讶。另一种表达方法：

هغه حيران پاتى شو 他惊呆了。

6. پر دې خبرې باندى ټولو وخندل 听了他的话，大家都笑了起来。该句不

突出“嘲笑”的意思。“嘲笑（讥笑）”的表达方式是 پەپورى خندل 。

7. ورتە آواز وكړە！（چاتە）召唤，喊叫。如：ورتە آواز وكړە！把他叫来！

8. هغە پەخندا شو. 他笑了起来。

9. د...پەشان 像...一样地

语 法

过去进行时（二）

1. 不及物动词过去进行时的构成：在原形动词词尾 ل 上加上各人称词尾。主语用原格。以 پاڅېدل 、 كېدل 和 آزادېدل 为例，列表如下：

主语/例词	زه		ته		دى، دا، هغه	
	阳性	阴性	阳性	阴性	دى، هغه	دا، هغه
پاڅېدل	پاڅېدلم		پاڅېدلې		پاڅېده	پاڅېدله
كېدل	كېدلم		كېدلې		كېده	كېدله
آزادېدل	آزاد كېدلم	آزاده كېدلم	آزاد كېدلې	آزاده كېدلې	آزاد كېده	آزاده كېدله

主语/例词	مونږ		تاسى		دوى، هغوى	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
پاڅېدل	پاڅېدلو		پاڅېدلئ		پاڅېدل	پاڅېدلې
كېدل	كېدلو		كېدلئ		كېدل	كېدلې
آزادېدل	آزاد كېدلو	آزادي كېدلو	آزادي كېدلئ	آزادي كېدلئ	آزادي كېدل	آزادي كېدلې

注：پاڅېدل 的过去进行时同一般过去时的形式一样，其区分的方法上，重音读在第一个音节上为一般过去时，重音读在 د 上为过去进行时。

له خوبه پاڅېدَم.（一般过去时） له خوبه پاڅېدم（过去进行时）。

2. 过去习惯时：过去习惯时用来表示在过去的时间里习惯的行为或情况。其构成方法是在过去进行时动词之前加小品词“ به ”。举例：

دی به خپل مخ په‌لاسونو پټاوه او د ډېر وخت دپاره به یې خندل.

她习惯于用手捂着脸，长时间笑个不停。

وروسته له هغه به یې هر کال دغه کار کاوه.

从那以后，他们每年都做这件事。

هغه به په خپل لاس اسیرو ته ډوډۍ ورکوله.

他亲手给俘虏送饭。

هغه به ټوله ورځ دا خوا او ها خوا منډې وهلې.

他总是整天到处奔跑。

لغتونه

پټول	[pəṭa'wəl]	(及) (پټ یې کړ)	藏，隐藏；盖上；隐瞒，掩盖
اسیر	[a'si:r]	(阳)	被俘者，俘虏
منډه وهل			跑，奔跑，跑步

练习

1. 回答下列问题：

۱-د طوطی خاوند خپل طوطی په څو خرڅ کړ؟

۲-ساده سړي د څه دپاره خپل پیل مرغ بازار ته یوړ؟

۳-طوطی ولی د خلکو خوښ دی؟

۴-ته به د پوهنځي د رخصتۍ په ورځو کښې د خپل نیکه د خبر اخستلو (打听，获得消息) دپاره هانګجو ته ځې؟

۵-په دې دنیا کښی کوم کوم شیان الوزي ؟

۶-ستاسی په ځای کښی د څه شی ښکار پیدا کېږي ؟

۷-بریالی څوک په شا کړ (背) او تر خپل کور پوری یی ورساوه ؟

۸-ګیلاس دې تش دی . اوبه پکښی (中其在) واچوم ؟

2. 普译汉:

۱-دا خو هغه شی دی چه ما لټاوه .

۲-له تورپیکی سره غږېدم چه ملالی راغله .

۳-زه باغ ته تللم . بریالی را ته وویل چه ما در سره بوځه . نو ما را سره بوته .

۴-په ما څو دقیقې ناوخت شو .

۵-د شا و خوا (的围周) ځایونو کوچنیانو به په دې باغ کښی لوبې کولې.

۶-هغه د خپلو ملګرو سره د خدای پامانې وکړه او په خپله بازار ته ولاړ .

۷-نور دې څوک راوستل ؟ نور مې څوک را نه وستل .

۸-کله به یی راوړې ؟ نن به خپل ورور ور ولېږم .را به یی وړې .

۹-متل : چه ډېر وایی ، لږ خېژي . (谚 语)

۱۰-متل :پاک اوسه ، بی باک (及所顾无) اوسه. (谚 语)

3. 汉译普 (用过去进行时):

1) 去年夏天我每天游泳。

2) 我在杭州时每天早晨六点钟起床。

3) 我在北京整整生活了二十年。

4) 上星期天 (تېره یک شنبه) 我整天在家里看书。

5) 昨天晚上八点钟我在家做作业。

6) 当巴里亚莱进屋的时候，土里亚莱正在打电话。

دپرشم لوست　　第三十课

سپورټ

سپورټ په اوسنۍ نړۍ کښې د ژوندانه له ضروریاتو څخه شمېرل کېږي. سپورټ ورځُ په ورځُ نوی شکلونه مومي او ډېر ژر ژر مخ په وړاندی حُي. سپورټ د بنیادم د روغتیا او د غړو د قوي کېدلو بنه وسیله ده. سپورټ د سړي وینه پاکوي، کمزورتیا او لتې ورکوي او وجود غښتلی کوي. پوهان وایي چه له سپورټ څخه ټینګار، غیرت او د غړو فعالیت پیدا کېږي. پوهان دا هم وایي: د وینې ډېروالی او پاکوالی، د زړه او غړو روغتیا او د بدن بنکلا هم په سپورټ پوری اړه لري.

سپورټ د کار او فعالیت وسیله ده چه د هغه په سبب سړی له ژوند څخه بنه خوند او ګټه اخلي. نو څرګنده شوه چه سپورټ د هر چا دپاره یو طبیعی او ضروری کار دی. دا وجه ده چه هر ملت د خپل ملی ذوقه سره سم د سپورټ جلا جلا لوبې لري. مګر اوس حُینی لوبې په شریک ډول رواج شوی دی او سپورټی لوبو په ټوله نړۍ کښې یو ګډ رنګ غوره کړی دی.

د نړۍ په هیوادونو کښې د سپورټ دپاره راز راز مؤسسې او کلوبونه جوړ شوی دي او د سپورټ زده کړه د پوهنې په پروګرامونو کښې شامله ده. اوسنی خلک لوی او واړه، نر او بنځُې د خپل ژوند له شرطونو سره سم هره ورځُ یو راز سپورټ کوي. څوک د والیبال، فوتبال، هاکی، منډې او پهلوانۍ په لوبو کښې برخه اخلي او څوک حُانله په کور کښې هر سهار ادمان کوي او یا پلی ګرځُي. ښایی چه هر څوک د یوټاکلی پروګرام له مخه څه نه څه سپورټ وکړي او خپله روغتیا وساتي.

لغتونه

سپورټ	[sport]	(阳)	运动，体育运动，体育活动
یا	[ja:]	(连)	或，或者，或是
نړۍ	[na'ṛəi]	(阴)	世界
ژوندون	[ʒwən'du:n]	(阳)	生活，生命，生存
ضروریات	[zaru:ri'ja:t]	(阳、复)	日用（必需）品
شکل	[ʃakl]	(阳)	样子，外形；图画；人物
وړاندی	[w'ṛa:ndi]	(副)	在前面，前面；往前
مخ په وړاندی تلل			前进，向前进
بنیادم	[bania:'dam]	(阳)	人们；人类
روغتیا	[rogh'tia:]	(阴)	健康
وسیله	[wasi:'la]	(阴)	手段，方法；理由；帮助
کمزورتیا	[kamzor'tia:]	(阴)	虚弱，没力气，软弱
لته	['laṭa]	(阴)	懒惰，没精神，冷淡
ورکول	[wrəka'wəl]	(及) (ورک یې کړ)	丢失，失去；消除，排除；消灭
ټینګار	[ṭin'ga:r]	(阳)	坚固性，坚强性；坚决性；坚持
غیرت	[ghai'rat]	(阳)	自尊心；热情，热心；英勇，勇气
فعالیت	[faali'jat]	(阳)	积极性；活动；行动，行为
ډیروالی	[deir'wa:lai]	(阳)	增加；扩大；增多

پاکوالی	[pa: k'wa: lai]	(阳)	清洁；纯洁
ښکلا	[ḫkə'la:]	(阴)	美丽，美妙，美观
اړه	['aṛa]	(阴)	关系，联系；需要，要求，需求
سبب	[sa'bab]	(阳)	原因，缘故，理由；手段，方法
خوند	[khwand]	(阳)	味道，滋味；趣味
ضروري	[zaru:'ri:]	(形)	必须的，必要的； 重要的，要紧的
وجه	['wadʒa]	(阴)	原因，理由，动机； 根据；方面
ملت	[mi'lat]	(阴)	国民，民族
ذوق	[zawk̤]	(阳)	甘愿，愿望；愉悦， 喜悦，高兴；鉴别力
د..سره سم			依照，按照，根据；适合于
جلا	[dʒə'la:]	(形)	单独的，独立的； 分开来的，分立的
رواج	[ra'wa: dʒ]	(形)	通常的，照例的， 通行的，普及的
		(阳)	通用，流通，通行
سپورتی	[spor'ṭi:]	(形)	运动的；体育的
گډ	[gaḍ]	(形)	混合的，混杂的；合流的； 共同的，联合的
غوره	['ghwara]	(形)	精选的，极好的，优秀的

غوره کول			挑选，选择；赞成
مؤسسه	[muassa'sa]	(阴)	企业；机关；商号
کلوب	[klu:b]	(阳)	俱乐部
زده کړه	[z'dakra]	(阴)	学习
پوهنه	[po'həna]	(阴)	知识，学识；学习；教育
پروګرام	[prog'ra:m]	(阳)	纲领；计划；节目；意图
اوسنی	[osa'nai]	(形)	现在的，现今的，现时的
نر	[nar]	(阳)	公的，雄；男人，男子；勇士
والیبال	[wa:li:'ba:l]	(阳)	排球
هاکی	[ha:'ki:]	(阳)	曲棍球；冰球
پهلواني	[pahlawa:'ni:]	(阴)	角力，摔跤
برخه اخستل			参加，参与
ځانله	['za:nla]	(副)	自己，本人；单独地，独自一人地
ادمان	[id'ma:n]	(阳)	体操
تاکلی	[ṭa:'kəlai]	(形)	指定的，规定的

دیالوګ

زمرک : توریالیه، دا دروازه به خلاصه کړې ؟

توریالی : هو ! دروازه به خلاصه کړم . خو کلی نه لرم . ودرپرې چه کلی پیدا کړم .

زمرک : تا زه غوښتم ؟

توريالی : هو! ته مې غوښتې . دروازه مې خلاصه کړې ده. لږ يی ټپل واهه!
زمرک : پخپله به خلاصه شي . خيريت و ؟
توريالی: هو! خيريت و . ما غوښتل چه دی د ځان سره ښار ته بوځم .

زمرک : څه دپاره ؟
توريالی : دا بلن ليک واخله ، و يی لوله.

زمرک : دا بلن ليک د چا له خوا دی ؟
توريالی : د بريالی له خوا . مونږ د هغه مېلمانه يو .

زمرک : ښه ده . يوه شېبه ودرېږه . زه دغه دی درغلم .
توريالی : لطفاء دروازه پوری کړې .

لغتونه

کلي	[ki'li:]	(阴)	钥匙
پيدا کول			发现，发觉，找到；创立，创建
ټپلوهل (يا ټپل وهل)	[ṭeilwa'həl]	(及) (ټپل يی واهه)	推，推动；拥挤；打退，击退
خيريت	[khairi'jat]	(阳)	平安，安宁；善良
بوتلل	[bot'ləl]	(بوزي، بوت يی)	参看بيول
بلن ليک	[balən'li:k]	(阳)	请帖，请柬
لطفاً	['lut'fan]	(副)	请(表示客气、亲切)
پوری کول	[pori-ka'wəl]	(及) (پوری يی کړ)	关，闭，关上；贴，附

注释

1. د ژوندانه له ضروریاتو څخه شمېرل 被视为生活必须的内容之一。
2. ورځ په ورځ نوی شکلونه مومي 一天天地出现新的面貌。
3. په ... پورې اړه لري 与……有关系；和……有联系。
4. د هغه په سبب 由于，因为(体育运动)。
5. له ژوند څخه خوند اخستل 享受生活的乐趣。

   له享受生活 ژوند څخه ګټه اخستل
6. 因此 دا وجه ده چه ...
7. د خپل ملی ذوقه سره سم 根据自己民族的爱好。
8. د سپورټ جلا جلا لوبې 各自独立的体育运动(项目)。
9. د پوهنې پروګرامونه 教育纲领
10. د خپل ژوند له شرطونو سره سم 按照自己的生活条件。

语法

现在完成时(一)

现在完成时用来表示一种不久前刚发生的，而且对现在的状况还有影响的行为。如：

هغه په بازار کښې یو کتاب اخستلی دی (اخستی دی).

他在市场上买了一本书。

توریالی چېرته تللی دی؟

土里亚莱到哪儿去了？

1. 及物动词现在完成时的构成：在原形动词词尾 ل 上加 ى（或 ي，ي），然后与系词“是”的现在时各人称变位相搭配。主语用变格。宾语用原格，它的性、数决定系词的变位。以 ليدل 为例，列表如下：

宾语 / 主语	第一人称单数		第二人称单数		第三人称单数	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
ما ، مونږ			ليدلې يې	ليدلې يې	ليدلی دی	ليدلې ده
تا ،تاسی	ليدلی يم	ليدلې يم			ليدلی دی	ليدلې ده
ده، دی، هغه، هغې، دوی ، هغوی	ليدلی يم	ليدلې يم	ليدلی يې	ليدلی يې	ليدلی دی	ليدلی ده

宾语 / 主语	第一人称复数		第二人称复数		第三人称复数	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
ما ، مونږ			ليدلي ئی	ليدلې ئی	ليدلی دي	ليدلې دي
تا ،تاسی	ليدلي يو	ليدلې يو			ليدلی دي	ليدلې دي
ده، دی، هغه هغی، دوی ، هغوی	ليدلي يو	ليدلې يو	ليدلي ئی	ليدلې ئی	ليدلی دي	ليدلې دي

及物动词كړل的现在完成时的构成，需换成新根كول ，然后进行变位。以其第三人称为例，列表如下：

第三人称				宾语 / 主语
复数		单数		
阴性	阳性	阴性	阳性	
كړي دي	كړي دي	كړې ده	كړی دی	ما ، مونږ تا ،تاسی ده، دی، هغه، هغی دوی ، هغوی

注：名词性合成及物动词(如： كوښښ كول)的现在完成时变位方法同此表。形容词性合成动词(如 ： پاكول)变位时，形容词本身的性与数同宾语相一致。

练 习

1. 回答下列问题:

١-تر اوسه پورې لا نه دی راغلی ؟

٢-نن ورځ کومې کومې لوبې په شریک ډول رواج شوي دي .

٣-په اوسنۍ نړۍ کښې د سپورټ زیاتې مؤسسې او کلوبونه جوړ شوی دی که لږې ؟

٤-ولی درباندی نا وخت دی ؟

٥-تا د مېلمنو د پاره څه شی پاخه کړي دي ؟

٦-دا کتاب د چا په مرسته زمونږ لاس ته رسېدلی دی ؟

٧-دا قصه چه مونږ لولو له کومې ژبې څخه ترجمه (翻译) شوی ده ؟

٨-انګور په کوم فصل کښې پخېږي ؟

٩-ته اوس هم لوست وایی که دې پرې اینښی دی ؟

2. 普译汉:

١-تر اوسه مې نوی کور لا نه دی پیدا کړی ، خو ور پسی ګرځُم .

٢-په دې وطن کښی ډېر ستر لیکوالان (作家) تېر شوي دي.

٣-بریالی اوس له کار څخه لوېدلی دی . (失去工作能力).

٤-زما موټر (汽车) له کاره لوېدلی دی او غواړم یو نوی راواخلم .

٥-هغه دوه واره لندن او یو ځُل پاریس ته هم تللی دی .

٦-مونږ ټول د یوه لاس ګوتې یو او یو د بل سره مینه لرو .

٧-هر یو چه دې په کار وي در به یی کړم .

٨-زما کتابچه دی له توریالی نه راوړه ؟ تر اوسه مې لا نه ده راوړې .

٩-د څه شی ښکار دې کړی دی ؟ د هوسی ښکار مې کړی دی .

١٠- متل : ښه دوست د بدې ورځُې دی . (谚语)

١١- متل: چه د سترګو نه لېرې شی ، د زړه نه به هم لېرې شي . (谚语)

3. 汉译普(用现在完成时):

1) 他还没走。

2) 你知道吗，他买了一辆新车？

3) 他已经两天没吃任何东西了。

4) 好久没见到你了。

5) 他在老师和同学的帮助下进步很快。

第三十一课　يو دبرشم لوست

د چرګ ځيرکي

يو زوړ چرګ چه ډېر ځيرک او هوښيار و ، يوه شپه د ونې پر څانګه ناست و . ګېډړه ور ته راغله او په خوږه ژبه يې ور ته وويل : وروره ! ګېډړانو او چرګانو په خپل منځ کښې د ملګرتوب ليک لاس ليک کړی دی . راشه را کښته شه چه زه او ته هم روغبړ سره وکړو .

چرګ ځواب ور کړ : ګرانه ! دې خبرې زه ډېر خوشحاله کړم. مګر هغه دی د ليرې څخه دوه سپي رازغلي او ګومان مې کېږي چه دا حال ما ته راوړي او ما پری خبروي . دا دی زه درکښته کېږم او روغبړ در سره کوم .

ګېډړې وويل : زه نن لږ څه ناروغه يم . نوره ملګرتيا در سره نه شم کولی .

د دې خبرو په ويلو سره وتښتېدله.

په دې وخت کښې چرګ ډېره خوشحالي کوله او له خپلې ځيرکۍ څخه خورا خوښ و .

لغتونه

ځيرکي	[dzi: ra′ki:]	(阴)	机智，机敏
هوښيار	[hu: ḥ′ja: r]	(形)	聪明的，伶俐的
څانګه	[′tsa: nga]	(阴)	树枝；分支；部门

خوږ [khog] (خوږه،خوارږه ، خوږی) (形)

甜的；快乐的；亲密的

ملګرتوب (یا ملګرتیا)

友谊；伴随； 同意 (阳) [malgr'tob]

لاس‌لیک [la:s'li:k]

签名，签字；签署

سپی [spai] (سپي یا سپیان) (阳)

狗

ځغستل(یا زغستل) [dzghas'təl] (ځغلی، وځغاست) (不及)

跑，奔走

گومان(یا گمان) [gu:'ma:n] (阳)

想法；意见；猜测

د چا گومان کېږي چه

认为，以为，推测

خبرول [khabara'wəl] (خبر یی کړ) (及)

通知，通告

(د چا سره)ملګرتیا کول

交朋友；随同，陪同，伴随

تښتېدل [təhtei'dəl] (تښتی، وتښتېد) (不及)

逃走，逃跑

خوشحالي [khu:ʃha:'li:] (阴)

快乐，高兴，愉快

دیالوګ

۱-ستا سی په ځای کښی غنم کېږي ؟ هو ، زمونږ په ځای کښی ډېر ښه غنم کېږي .

۲-تاسی په خپلو پټیو کښی څه شی کرلی دی ؟ مونږ په خپلو پټیو کښی غنم او جوار کرلی دی .

۳-په دې ځمکه کښی بزګر څه پاشلی دی ؟ اوربشی یی پاشلی دی .

۴-په چین کښی هم اوربشی کېږي ؟ هو ، ډېر ښه اوربشی کېږي.

۵-په چین کښی د کروندې وړ ځمکې زیاتی دی ؟ نه ، په چین کښی د کروندې وړ ځمکې زیاتی نه دي .

۶-اوربشی پېژنې ؟ ولی یی نه پېژنم . یو قسم دانې دي، خلک تر ې بیر جوړوي .

۷-غنم څنګه دی ؟ د غنمو وړی د اوربشی له وړی نه غټ دی . خلک غنم اوړه کوي او ډوډۍ یی خوري.

۸-شولې څنګه دي ؟ شولې ډېرې اوبه غواړي او غنم دومره اوبه نه غواړي . غنم په اوړی لو کېږي ، شولې په منی.

۹-تاسی خپل غنم ورېبل ؟ نه ، ما لا نه دی ربېلی . بل سبا زمونږ د غنم لو دی ، را شه زما سره لو وکړه .

۱۰-ستاسی انګور څنګه دي ؟ زمونږ انګور لا نه دی پاخه شوي . خلک اومه انګور نه شکوي .

لغتونه

غنم	[gha'nəm]	(阳、复)	小麦
پتی	[pa'tai]	(阳)	农田， 田垄
کرل	[ka'rəl]	(及) (ویي کاره)	种，播种
جوار	[dʒa'wa:r]	(阳、复)	玉米
پاشل	[pa:'ʃəl]	(及) (ویي پاشه)	播种；倾注；倒
اوربشی	[orbə'ʃi]	(阴、复)	大麦
کرونده	[karwan'da]	(阴)	耕种，可耕田；农业，耕地
ور	[war]	(形)	合适的，中用的，有用的；值得的，配的；应得的
قسم	[kism]	(阳)	种，类，种类；样子；品种

بير	['biər]	(阳)	啤酒
وږی	['waġai]	(阳)	穗
اوړه	[o'ṛə]	(阳、复)	面，面粉；粉末
شولې	['ʃu: lei]	(阴、复)	水稻，稻谷
لو	[law]	(阳)	收割，收获
لوکول		(及)	收割，收获
لوکېدل		(不及)	收割，收获
ړېبل	[rei'bəl]	(及) (ویي ړېبه)	收割，收获
بل سبا	[bəl-sa'ba:]	(副、阳)	后天
پوخ	[pokh]	(形) (پخه، پاخه، پخی)	成熟的；有经验的；老练的；上了年纪的
اوم	[u: m]	(形) (اومه، اومه، اومی)	生的，不熟的；没加工的
شکول	[ʃka'wəl]	(及) (و یی شکاوه)	撕，扯，撕破；撕下，摘去

注释

1. د ونې پر څانګه ناست و . 站在树枝上。
2. په خوږه ژبه خبرې کول 讲甜言蜜语； 用甜的语言说话。
3. په خپل منځ کښې 在自己的内部，相互之间。

4. ...هغه دی د لېرې څخه 看那边，从远处...

句中的 لېرې 是副词，د لېرې څخه 是习惯用语，意为从远处，从远方。类似的用法还有 له نژدې څخه 从近处；身临其境地。

5. ګومان مې کېږي چه... 我看好像是……

6. ما پرې خبروي. پرې 即 په دې حال 。告诉我这件事情。

7. دا دی زه در کښته کېږم 我这就下去。

8. له... څخه خوښ 由于……而高兴。

9. او د اوړو ډوډۍ يې خوري 句中的 يې 即 د اوړو 。全句可写成 خوري.

语 法

现在完成时(二)

1. 不及物动词现在完成时的构成，以 تلل 为例，列表如下：

主语 / 动词	زه		ته		دی، دا، هغه	
	阳性	阴性	阳性	阴性	دی، هغه	دا، هغه
تلل	تللی يم	تللې يم	تللی يې	تللې يې	تللی دی	تللې ده
主语 / 动词	مونږ		تاسی		دوی، هغوی	
	阳性	阴性	阳性	阴性		
تلل	تللي يو	تللې يو	تللي ئی	تللې ئی	تللي دي	تللې دي

不及物动词 كېدل 的现在完成时的构成，需换成新根 شول ，然后进行变位。形容词性不及物动词(如: جوړېدل)的现在完成时变位方法相同，形容词本身的性与数同主语相一致。列表如下:

主语 / 动词	زه		ته		دی، دا ، هغه	
	阳性	阴性	阳性	阴性	دی ، هغه	دا ، هغه
كېدل	شوی يم	شوې يم	شوی يې	شوې يې	شوی دی	شوې ده
جوړېدل	جوړشوی يم	جوړه شوی يم	جوړشوی يې	جوړه شوی يې	جوړشوی دی	جوړه شوی ده

主语 / 动词	مونږ		تاسی		دوی ، هغوی	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
كېدل	شوي يو	شوې يو	شوي ئی	شوې ئی	شوي دي	شوې دي
جوړېدل	جوړشوی يو	جوړه شوي يو	جوړشوي ئی	جوړه شوي ئی	جوړشوی دي	جوړه شوي دي

2. 现在完成时的否定式，由系词之前加否定小品词“ نه ”构成。有时为了强调语气，将系词和“ نه ”提到动词之前。如:

ما خو توریالی نه دی لیدلی.

我没有见到土里亚莱呀。

هغه تر اوسه نه دی راغلی.

他到现在还没有来。

练 习

1. 回答下列问题:

١-دمرغانو دليدنې حاسه د بنيادم د ليدنې تر حاسې قوی وي ؟

٢-په بازار کښی د اوړو قيمت زيات شوی دی ؟

۳-پرته له زمرک نه بل څوک راغلی دی ؟

۴-ته اوس هم د فوتبال لوبه کوې که دې پرې اینبنی ده ؟

۵-ته نن چا مېلمه کړی یې ؟

۶-آیا چرګ د ګېډې په بد نیت وپوهېده ؟ د ګېډې مطلب څه و ؟

۷-دا ساعت دې په څو اخستلی (اخستی) دی ؟

۸-بریالی په لاس کښی څه شی نیولی دی ؟

۹-دا طوطی دې په خپله نیولی دی که دې اخستی دی ؟

2. 普译汉:

۱-دا ډېرې ورځې کېږي چه توریالی مې نه دی لیدلی .

۲-زمرکه! زه چه تا ووینم ډېر خوشحالېږم . هو ! زه هم ستا په لیدو خوشحالېږم .

۳-غاټول ښه نجلی ده . تر اوسه یی په چا پوری نه دی خندلی .

۴-زه هیڅکله پټه خبره نه کوم . هر څه چه وا یم ښکاره یی وا یم .

۵-له بریالی څخه قلم ورک شوی دی. اوس ورپسی ګرځې .

۶-توریالی له تبت نه یو سپی راوستی او په کور کښی یی ساتلی دی .

۷-اوس مې په یاد نه دی چه چېرې مې لیدلی یې .

۸-څه چه کړې هغه به رېبې . (谚 语)

3. 汉译普:

1) 你的书找到了没有？ 没有，到现在还没找到。

2) 他有一个星期没上班了。

3) 雨已经下三天了。

4) 你对他说什么了？

5) 你是怎么来的？我是乘车(سپور)来的。

6) 他是今年从北京广播学院毕业(خلاصبدل)的，名叫滋马拉克。

4. 阅读：

مصريان د هغو لومړيو خلکو څخه وي چه مدنی (文明的，开化的)

شوي دي . مصريانو دا گومان کاوه چه دنيا يو اوار قاب (大盘子) دی چه اوبه

ور څخه چاپېرې شوی دی . هغوی د اوبو دغه بدن ته آسمانی سيند وايه او هغوی عقيده

(确信) لرله چه نايل په جنوب کښی د يوه غره له سوري نه له هغه څخه راوزي .

第三十二课　دوه دېرشم لوست

انډيوال ته ليک

زما گرانه وروره زمرکه !

سلام مې ومنه ! دا ډېر وخت کېږي چه ستا ليک نه دی راغلی ، نه پوهېږم چه ستا د ليک حُنډ د څه سببه دی .

زه ډېر خپه يم چه پرون تاسی زمونږ کور ته راغلی وئ او زه په کور کښی نه وم . پرون مې ډېر ضروری کار درلود ، تيان حُن ته تللی وم . له هغه حُايه مازديگر پر شپږو بجو راغلم .

کوم ليک چه تا پرېښی و ، هغه مې ولوست . هغه کتاب چه تا راوړی و ، هم راورسېد ، روغ اوسې!

اوس نو دا ليک تا ته وړاندی کوم . اميد لرم چه د اکتوبر په پنځلسمه ورځ راشې ، زه به در ته سترګې په لار يم او توريالی به هم د حُان سره راولې . زما سلام زما ملګرو ته ووايه .

نور دې په مخه بنه !

ستا ورور بريالی

بريالی جانه وروره !

ليک دې راورسېد . ډېر خوشحال شوم . بنه دی چه روغ يې . مونږ هم روغ ، جوړ يو . د پوهنځُي په باره کښی دې څه نه وو ليکلي . دا وار چه ليک را ته ليکې ،

د پوهنځي او درسونو حال پوره را ته وليکه او د کور نورو وړو ، غټو ته زما له خوا سلام ووايه ! که څه شی دې په کار و ، ما ته و ليکه . نور دې په مخه نه !

ستا ورور زمرک

لغتونه

اندیوال	[andi:'wa:l]	(阳)		朋友，好朋友
لیک	[li:k]	(阳)		信，书信；写字
سلام	[sala:m]	(阳)		问候，敬意
منل	[ma'nəl]	(阳)	(وېی مانه) (及)	承认；同意；接受
ځند	[dzand]	(阳)		耽搁；停滞；延迟
روغ	[rogh]	(形)		健康的，健全的
وړاندی کول		(及)		提交，提请(讨论)；推荐；呈递；发表(意见)
امید	[u'meid]	(阳)		希望，指望，期待
امید لرل				抱着希望，指望
پنځلسم		(数)		第十五
سترګې په لار				热切地期盼(……的到来)
راوستل	[ra:wu:s'təl]	(及)	(راولی، رایی ووست)	引，带；获得，弄到
مخه	['məkha]	(阴)		方向；前方，前面
باره	[ba:'ra]	(阴)		关于，对于

ديالوګ

احمد : (د تېلفون غوږی جګ کړ. غواړي چه تېلفون وکړي . ... نومره يی ډايل کړه.)

محمد : (د تېلفون زنګ واورېد . هغه هم غوږی جګ کړ .)

احمد : احمد غږېږي ، تاسی څوک يئ ؟

محمد : محمد يم . کوم حُای دې په کار دی ؟ (چا ته زنګ وهئ ؟ څوک دې په کار دی ؟)

ته يې احمد ؟ سلام عليکم !

احمد : هو ! څو واړې مې پخوا هم تېلفون در کړی و ، چا حُواب را نه کړ .

محمد : زه همدلته د تېلفون په څنګ کښی په ليک لګيا وم .ما خو زنګ نه دی اوربدلی .

احمد : ته توريالی راوغواړه. په کار مې دی .

محمد : توريالیه ، راشه، څوک درسره غږېږي .

توريالی : خير دی ، بيا به زنګ ور ووهم .

محمد :احمده. توريالی اوس ضروری کار لري ، هغه به خپله تېلفون در وکړي .

احمد : غږ دې صاف نه راحُي . دا ولی ؟

محمد : خدای پوهېږي . زياتی نو غوږی نښېږدم .

لغتونه

تېلفون	[teili'fu:n]	电话

غوږی	[ghwa'gai]	(阳)	听筒，耳机子
جګول	[dʒəga'wəl]	(及) (جګ یی کړ)	举起，抬起，提起
تېلفون کول			打电话
نمره	[nu:m'ra]	(阴)	号，号码，号数
ډایل کول	[dai:l ka'wəl]	(及)	拨(电话号码)
زنګ	[zang]	(阳)	铃，铃铛；铃声
غږېدل	[ghagei'dəl]	(وغږېد) (不及)	响，发声；说，说话
زنګ وهل			按铃；拨电话
ورکول		(及) (ور یی کړ)	给(与)，交给
همدلته	[ham'dəlta]	(副)	就在这里
څنګ	[tsang]	(阳)	旁边，侧面
لګیا	[lagi'ja:]	(形)	有事的，忙于……的
زیاتي	[zija:'ti:]	(副)	此外；再者；

不但如此(并且)

注 释

1. **دځه سبېه دی** 是什么缘故，因为什么。

同样用法 **له دې سببه** 由于这个缘故，由于这个原因。

2. **هغه کتاب چه تا راوړی و** 和 **کوم لیک چه تا پرېښی و** 是定语从句。前者是主句宾语的定语，是用疑问代词 **کوم** 引起的，后者是主句主语的定语，用指示代词 **هغه** 引起的，表示一个具体的东西或人。

3. اوس نو 这里连接词 نو 只起加强语气的作用。这种用法的例子还有：

ته به نو نه راځې ؟ 那么你就一定不来了？

4. دکور وړو غټو ته سلام ووایه ! 向家中的大人孩子问好！注意：

وړو 是 واړه 的变格。这类词还有 مور 、سور 等。

5. د چا له خوا 是“代表(某人)”之意。

6. څو واړې 是“几次”之意。习惯上有时把 وار 的复数 واړه 再一次变成复数 وارې 来使用。同样，حُلې 有时可以用作 حُل 的复数。

7. په لیک لګیا وم (当时)我正在写东西 په (یوه کار) لګیا 是固定词组。

8. زیاتی نو غوږی کښېږدم. 那我就放下电话了。

语 法

过去完成时(一)

过去完成时表示过去曾经有过的经历，或过去某一时刻发生的动作之前已经完成的行为或状态。如：

دا دومره وخت چېرته وې؟ کندهار ته تللی وم.

这么长时间(没见你了)，你到哪儿去了？我去了趟坎大哈。

دا هغه کتاب دی چه پروسږکال یی جایزه اخستې وه.

这就是去年获奖的那本书。

کله چه هوایی میدان ته ورسېدم ، الوتکه په هوا شوی وه.

我到达机场时，飞机已经起飞了。

د غزنی لرغونی ښار د غزنویانو په موده کښی جوړ شوی و ، مګر بیا وران شو.

加兹尼古城建于伽色尼王朝时期，但后来又遭到毁坏。

1. 及物动词过去完成时的构成：在原形动词词尾 ل 上加ی (或 ې 、ي)，

然后与系词“是”的过去时各人称变位相搭配。主语用变格。宾语用原格，它的性、数决定系词“是”的变位。以 ليدل 为例，列表如下：

第三人称单数		第二人称单数		第一人称单数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
ليدلى وه	ليدلى و	ليدلى وې	ليدلى وې			ما، مونږ
ليدلى وه	ليدلى و			ليدلى وم	ليدلى و	تا ،تاسى
ليدلې وه	ليدلى و	ليدلې وې	ليدلى وې	ليدلى وم	ليدلى وم	ده،دى، هغه،هغى، دوى، هغوى

第三人称复数		第二人称复数		第一人称复数		宾语 / 主语
阴性	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	
ليدلې وى	ليدلي وو	ليدلې وئ	ليدلي وئ			ما، مونږ
ليدلې وى	ليدلي وو			ليدې وو	ليدلي وو	تا ،تاسى
ليدلې وى	ليدلي وو	ليدلې وئ	ليدلي وئ	ليدلې وو	ليد لي وو	ده، دى، هغه،هغې، دوى، هغوى

及物动词 كول 的过去完成时的构成，需换成新根 كړل，然后进行变位。以其第三人称为例，列表如下：

第三人称				宾语 主语
复数		单数		
阴性	阳性	阴性	阳性	
كړې وې	كړې وو	كړې وه	كړې و	ما، مونږ، تاسی، ده، دی، هغه، هغې، دوی، هغوی

注：名词性合成及物动词(如：كوښښ كول)的过去完成时变位方法同此表，形容词性合成及物动词(如：پاكول)变位时，形容词本身的性和数同宾语相一致。

لغتونه

پروسږ کال	[parosəg'ka:l]	(阳)	去年
جایزه	[dʒa:i'za]	(阴)	奖赏，奖励
هوایی	[hawa:'i:]	(形)	航空的，空中的；自由的
هوایی میدان			飞机场
لرغونی	[lar'ghu:nai]	(形)	以前的，从前的，旧的；古老的，古代的
وران	[wra:n]	(形)	破坏的，荒废的；坏的，腐败的

练习

1. 普译汉：

١-كوم كتابونه چه تاسی غوښتی وو، هغه به ډېر ژر د زمرک په لاس درولېږم.

٢-انډيوالان يې په شفاخانه كښې د ده د ناروغۍ پوښتنې ته ورغلی وو.

۳-بریالی ځان په یوه ګوټ کښې (落角) پټ کړی و ، ما دی نه لیده ، خو ده زه لیدلم .

۴-د شپې ډېرې واورې اوربدلی وې .شا و خوا ټول ځایونه واورو نیولی وو .

۵-پرون ما ښام مو څه شی پخکړی و (注意: 不用) ؟

پرون ماښام مو ورېجی پخې کړی وې .

۶-مونږ پرون ګلباغ ته تللی وو او هلته مو مېله وکړه .

۷-دا لار چېرې تللی ده ؟

دا لار د اوړی مانۍ (颐和园) ته تللی ده .

۸-زمرک په کور کښې شته ؟ نه ، بازار ته تللی دی .

۹- متل :ویل شته عمل (践, 行动) نشته (谚语)

۱۰-متل :چه باد نه وي ، ونې نه ښوري . (ښورېدل 摇动) (谚语)

2. 回答下列问题:

۱-ستا اندیوال پرون ستاسی کور ته درغلی و ، ته ولی په کورکښې نه وې ؟

۲-ستا اندیوال څه شی ستا په کور کښې پرې اینبی و ؟

۳-تا پرون څوک له ځانه سره لوی دیوال ته بیولی و ؟

۴-ته پرون د څه دپاره ښار ته تللی وې ؟

۵-پرون څوک د ده سره د خدای پامانۍ دپاره هوا یی میدان ته ورغلی و ؟

۶-توریالی مې پرون در لېږلی و ، درغی ؟

۷-تورپېکۍ! په څه فکر کښې ډوبه یې ؟ (کرونده ، ښکار ، امتحان)

۸-د احمد د باغ انګور پاخه شوی دی ؟

۹-پرون دې تبه وه ، اوس تبې پرېښې يې ؟

3. 阅读:

۱-پرون مې زمرک ولید . ډېر وخت مو سره نه وولیدلی . ما ور نه پوښتنه وکړه :
دا دومره وخت چېرې وې ؟ ده مې په حُواب کښې وویل : کندهار ته تللی وم .

ما بیا پوښتنه وکړه : هلته دې څه کول ؟ ده وویل : په ښوونځی کښې مې کار کاوه.

۲-ما دلته خپل قلم ایښې و . اوس نشته . چا واخست ؟
نه پوهېږم چه چا واخست. خو دمخه دلته یو قلم پروت و . ما هم لیدلی و .

۳- یوه سړی عینکی (眼镜) پر سترګو ایښې وې او ویده و . یو چا پوښتنه حُنی وکړه چه په خوب کښې عینکی څه فایده لري؟ هغه حُواب ورکړ: ما ویل : خوب به وویني او په عینکو کښې به ښه ولیدل شی.

第三十三课　دري دبرشم لوست

گرځُندويان او کاشفان

په تاريخ کښې گرځُندويان او کاشفان تل موجود وو. د ډېرې د عصر خلک کټ مټ داسې زړه ور او تو ريالی گرځُندويان وو. مگر مونږ د دوی په برخه کښې څه زيات معلومات نه لرو، ځُکه هغه وخت لا انسان د ليک په ليکلو نه و پوهېدلی. اوس مونږ په دې پوهېږو چه پخوانی مصريان پنټ ته ولاړل، چه اسحاق نيوټن د ځُمکې د جاذبی قوانين کشف کړل، چه مجلان د ځُمکې چاپېره را وگرځُېد او دا چه بېل تېلفون اختراع کړ. ځُکه دا ټول شيان په تاريخی دوره کښې پېښ شوی دي يعنی وروسته لدې چه انسان ليکل زده کړي دي او د خپلو کارونو ځُينی اسناد يی پرې ينبی دي. مگر مونږ په دې نه پوهېږو چه د ماقبلالتاريخ د نړۍ کوم نابغه څرخ اختړع کړی دی او لومړنی اور يی بل کړی او يا دا چه لومړنی تبر يی جوړ کړی دی.

لغتونه

گرځُندوی	[gərdzən'dui]	(阳)	旅行者，旅游者
کاشف	[ka:'ʃif]	(阳)	探险家，发现者
تاريخ	[ta:'ri:kh]	(阳)	(月的)日，号； 年历，纪元；历史，史
موجود	[maw'dʒu:d]	(形)	存在的，生存的，现存的

تل	[təl]	(副)	总是，经常，随时；永远，永久
ډبره	[ḍa'bara]	(阴)	石头，石；山岩
عصر	[a̲sr]	(阳)	时代
کټ مټ	[kəṭ 'məṭ]	(副)	正是，恰恰是，完全
توریالی	[tu:rija:'lai]	(形)	英勇的，勇敢的
د...په برخه کښی			关于……
معلومات	[ma̲lu:'ma:t]	(阳、复)	知识；消息，情报
ځکه (چه)	['dzəka]	(连)	因为
مصري	[mis'ri:]	(阳)	埃及的　(形)　埃及人
جاذبه	[ʤa:zi'ba]	(阴)	吸引力，吸引，引力
قانون	[ḳa:'nu:n]	(阳)	法，法律；规律，法则
کشفول	[kaʃfa'wəl]	(及) (کشف یی کړ)	发现，发觉；查明
چاپېر (یا چاپېره)	[ʧa:'peir]	(副)	环绕着，周围
اختراع	[ikhti'ra̲]	(阴) (اختراع ګانی)	发明
اختراع کول			发明
دوره	[daw'ra]	(阴)	时代，时期，阶段
یعنی	['ja̲ni]	(连)	就是说，即，也就是说
سند	[sa'nad]	(阳) (سندونه یا اسناد)	文件，文书，公文
ماقبلالتاریخ	[ma:'ḳabluta:'ri:kh]	(阳)	史前
نړۍ	[na'ṛəi]	(阴)	世界
نابغه	[na:bi'gha]	(阳) (نوابغ)	天才，有天才的人

ځرخ	[tsarkh]	(阳)	轮，轮子；转动
لومړنی	[lomra'nai]	(形)	第一，第一个；首要的；初级的
اور	[or]	(阳)	火，火焰
بلول	[bala'wəl]	(及) (بل یی کړ)	点，点燃
تبر	[tə'bər]	(阳)	斧
جوړول	[dʒu:ṛa'wəl]	(及) (جور یی کړ)	建筑，建造；制造，制作

دیالوګ

۱-ودربړه! چېرته روان یې ؟

سینما ته حُم ، را باندی نا وخت کېږي .

۲-ما در سره نه بیایې ؟

که خوښه دې وي ، راحُه چه حُو .

۳-دا دومره وخت چېرته وې ؟

کون مینګ ته تللی وم .

۴-هلته دې څه کړل ؟

يو بين ا لمللى نندارتون مې وكوت .

٥-له كون مينگ نه كله بېرته راغلې ؟

دوه ورځې كېږي چه بېرته راغلى يم .

٦-ته يوازى تللى وې كه څنگه ؟

نه ، ورور مې هم را سره و .

٧-ستا كون مينگ خوښ شو ؟

هو ! ولى مې خوښ نه شو .

لغتونه

سينما	[si:ni'ma:]	(阴)	电影院
ناوخت	[na:'wakht]	(形)	迟的，晚的，不准时的
بين المللى	[bain-ul-mila'li:]	(形)	国际的
نندارتون	[nənda:r'tu:n]	(阳)	展览会，博览会

注释

1. د ډبرې عصر 石器时代
2. د ځمكى د جاذبى قوانين 地球万有引力定律。
3. مجلان د ځمكې چاپېره راوګرځېد . 麦哲伦完成了环绕地球航行。

4. په تاریخی دوره کښی پېښ شوی دی. 发生在有历史记载的时期。

5. د ماقبلالتاریخ نړۍ 史前世界

6. دا چه لومړنی تبر یی جوړ کړی د ی 和 دا چه ښپل تېلفون اختراع کړ 都是由指示代词 دا 引起的从句，作为 مونږ پوهېږو (مونږ به پوهېږو) 的宾语。

7. ناوخت را باندی نه وخت کېږي 我就要迟到了。句中的 ناوخت 是形容词。

也可当副词用： هغه ناوخت راغی 他来得晚了。

8. دوه ورځې کېږي چه ببرته راغلی یم. 我已经回来两天了。

时间加 کېدل 的现在时第三人称是固定用法，表示一个行为从其发生以来的总时间， چه 后的从句用现在完成时态。如：

یوه هفته کېږي چه، دري میاشتې کېږي چه ، څلور کاله کېږي چه

第三十二课中有 دا ډېر وخت کېږي چه ستا لیک نه دی راغلی. 很久没有收到你的来信了。

语 法

过去完成时 (二)

1. 不及物动词过去完成时的构成，以 تلل 为例，列表如下：

主语 / 动词	زه		ته		دی، دا ، هغه	
	阳性	阴性	阳性	阴性	دی، هغه	دا ، هغه
تلل	تللی وم	تللې وم	تللی وې	تللې وې	تللی و	تللې وه

主语 / 动词	مونږ		تاسی		دوی ، هغوی	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
تلل	تللي وو	تللې وو	تللي وئ	تللې وئ	تللي وو	تللي وې

不及物动词 كېدل 的过去完成时的构成，需换成新根 شول ，然后进行变位。形容词性不及物动词(如: جوړېدل)的过去完成时变位方法同此，形容词本身的性与数同主语相一致。列表如下:

主语 / 动词	زه		ته		دی، دا ، هغه	
	阳性	阴性	阳性	阴性	دی، هغه	دا ، هغه
كېدل	شوی وم	شوې وم	شوی وې	شوې وې	شوی و	شوې وه
جوړېدل	جوړ شوی وم	جوړه شوی وم	جوړ شوی وې	جوړه شوې وې	جوړشوی و	جوړه شوې وه

主语 / 动词	مونږ		تاسی		دوی ، هغوی	
	阳性	阴性	阳性	阴性	阳性	阴性
كېدل	شوي وو	شوې وو	شوي وئ	شوي وئ	شوي وو	شوي وې
جوړېدل	جوړ شو ي وو	جوړې شو ې وو	جوړ شوي وئ	جوړې شو ې وی	جوړشوي شوي وو	جوړې شوي شوي وې

2. 过去完成时的否定式，由系词“是” 之前加小品词 نه 构成。有时为了加强语气，将系词和 نه 提到动词之前。如:

پرون چه کور ته ببر ته ولاړم ، توریالی راغلی و . خو ملالی ور سره نه وه راغلی .

昨天我回到家时，土里亚莱已经来了，但马拉莱没有和他一起来。

练 习

1. 普译汉:

١-هر څومره چه غواړي موجود دی .

٢-يو ساعت مخکښی زمرک راغلی و ؟

٣-نن د بريالی کاله ته نژدې يو سرويس موټر اوښتی و . په دې سرويس کښی ۵ برې سپرلی (乘客) وې .

۴-تا ته و درپدم . که نه اوس به رسېدلی وم .

۵-د کار په وخت کښی کار او د خوب په وخت کښی خوب کول په کار دي .

۶-ښايی چه سړی له سګريټ (香烟) او داسی نورو شيانو څخه ځان وساتي .

٧-مونږ ته ښايی چه په ژوندانه کښی د نورو سره مرسته وکړو .

٨- متل :تږی (口渴的) په خوب اوبه وينې . (谚语)

٩- متل :چه تېر شو هغه هېر شو . (谚语)

2. 为括号内动词变位:

١-دا خلک تل خوشحال (اوسېدل) او خپل ژوند په ښه شان (تېرول) .

٢-زمرک خپل کوچنی ورور تر مټ نيولی و او ښوونځي ته يی (بيول).

٣-هر څوک بايد د خپل کار د پاره يو ټاکلی پروګرام (لرل) .

۴-مونږ ټول بايد له ناروغتيا څخه ځانونه (ساتل)

۵-هغه ورځ سړه وه . اوبه يخ (نيول) .

۶-دغزنی ښار د غزنويانو په موده کښی (期时朝王尼色迦)جوړ شوی و . خو هغه بيا وران (کېدل) .

٧-نن يی غږ ناست دی . ريزش (冒感) يی (کول) .

٨-ټول حُلميان ولاړل. يوازی توريالی پاتی (کېدل).

٩-ته څوک يې ؟ ته مې و نه (پېژندل).

3. 用过去完成时态，完成下列句子:

كله چه　توريالی كوټې ته ننووت،...　　(巴里亚莱已经起床了)

كله چه سيما ته ورسېدم،...　　(电影 فلم) (电影已经散场了)

كله چه بريالی د لوبو ميدان ته را ورسېد ،...　　(我们已经开始踢球了)

(开始 پيل كول)

كله چه هغه په پوهنځی كښی شا مل شو،...　　(我已经从该院毕业了)

(فارغېدل 毕业)

كله چه ببرته كور ته راغلم ،...　　(家里人全都睡着了)

(睡觉　وېدېدل)

4. 汉译普:

1) 十年前我见过他，当时他十分年轻。 (حُوان)。

2) 巴里亚莱昨天不在家，他上市场了。

3) 我在中学读书时，去过广州。

4) 我昨天来过了，但你不在家。

5) 我昨天没去(ورنه غلم)电影院，因为我以前看过那部电影。

第三十四课　　څلورد پرشم لوست

کار او ژوند

هر هغه مشق، عمل او فعالیت چه د لاس، پښو ، زړه ، مغزو ، پلو او غړیو په واسطه کېږي، هغه کار بولي.

کار د انسان د ژوندانه د ډېرو ضروریاتو را غونډوونکی دی. په دې خبره باندی پخوانی خلک هم پوهېدل او اوسنی هم وربانډی پوهېږي . په کار کولو سره سړی دولت ګټلی شي. علم حاصلولی شي، کور و کلي ودانولی شي ، د دښمن او نورو مضراتو د پنجې څخه ځان خلاصولی شي . مګر دا خبره اوسنیو پوهانو ثابته کړه چه کار د ژوندانه قوام دی. بې له دې نه چه د ژوندانه ضروریات په کار پوری اړه لري، په خپله ژوندون حرکت او فعالیت ته محتاج دی.

پوهان وایي چه نه یوازی روغ او جوړ خلک ، بلکه مریضان او ناجوړه خلک هم باید کار وکړي، مګر هر څوک د خپلې اندازې سره سم . زیات پوهان پس له ډېرو څېړنو څخه دې نتیجې ته رسېدلي دي چه د عمر د اوږدوالی راز د کار په درې حرفی کلمه کښی پټ دی .

لغتونه

ژوند (یا ژوندون)	[ʒwand]	(阳)	生活，生存，生命，存在
مشق	[maʃk]	(阳)	练习，训练
عمل	[a̲'mal]	阳)	行动，劳动；实践
مغز	['maghz]	(阳)	脑子，大脑
پله	[pla]	(阴)	血管；筋，脉
انسان	[in'sa:n]	(阳)	人
غونډوونکی	[ghu:nḍa'wu:nkai]	(阳)	收集者，获得者，积蓄者
خبره	[kha'bara]	(阴)	话，话语；问题，事情
دولت	[daw'lat]	(阳)	国家，国；财富，财产
علم	[i̲lm]	(阳)	知识，学识；科学
حاصلول	[ha:sila'wəl]	(及) (حاصل یی کړ)	得到，获得
کلی	[' kəlai]	(阳)	村，村落，村子
ودانول	[wada:na'wəl]	(及) (ودان یی کړ)	建筑，建造
دښمن	[duḥ'man]	(阳)	敌人
مضر	[mu'zir]	(阳)	有害的
ثابتول	[sa:bita'wəl]	(及) (ثابت یی کړ)	使坚强，使稳定；确定，证明，证实
قوام	[ki'wa:m]	(阳)	支柱；支援，支持
په...پورې اړه لرل			与...有联系，同...有关；依赖于...
بې له دې نه چه...			除了...以外，除了...

حرکت	[hara'kat]	(حرکتونه یا حرکات)	(阳)
运动；动作，行为；动身			
محتاج	[muh'ta:dʒ]	(形)	
需要的；缺乏...的			
نه یوازی		(连)	
不仅，不只			
بلکه	['balki]	(连)	
而且			
مریض	[ma'ri:z]	(阳)	
生病的，害病的 (形)，病人			
ناجوړه	[na:'dʒoṛa]	(形)	
有病的，生病的			
د ...سره			
与...相一致			
څېړنه	[tsei'ṛəna]	(阴)	
审查，考核；讨论；研究，探讨			
نتیجه	[nati:dʒa]	(阴)	
结果，成效，成果；结局；结论			
عمر	[u̲mr]	(阳)	
生命，一生，一辈子；年纪，年龄			
اوږدوالي	[ugd'wa:lai]	(阳)	
长，长度；长期，持久			
راز	[ra:z]	(阳)	
秘密，机密；奥秘，秘诀			
حرف	[harf]	(阳) (حرفونه یا حروف)	
字母			

دیالوګ

ب : اختر دې مبارک شه !

ت: ستا دې مبارک شه !

ب: څنګه یې؟ ښه یې؟

ت : شکر دی.

ب: څه کوې، اختر کښې څه پروګرام لرې؟

ت: ته څه پروګرام لرې؟

ب: زه خو غواړم چه سبا ته له کابل څخه ووزم او کوم ځای ته ولاړ شم.

ت: انډيواله، څه بد فکر خو نه دی. مګر خبره دا ده چه څنګه به سړی ولاړ شي؟ سرويسونه منظم نه دی او کوم ګړندی موټر هم زه او ته نه لرو.

ب: ګومان کوم چه زه به موټر پيدا کړی شم.

ت: له کومه به يی کړې؟

ب: زما ورور موټر لري، زه ور سره غږېدلی يم. هغه هم خوشحاله دی چه ما او تا سره کومه خوا ورې.

ت: داسی چه ده، خو ډېره ښه ده. نو راځئ چه يو پروګرام سره جوړ کړو.

ب: که زما خوښه وي، زه خو وايم راځئ چه دوه کسه ملګري نور هم را سره يو ځای کړو.

ت: انډيواله، زما د زړه خبره دې وکړه او ګومان کوم چه احمد او محمود زمونږ ډېر ښه ملګري کيدلای شي.

لغتونه

اختر	[a:kh'tar]	(阳)	节，(民间的，传统的)节日
مبارک	[muba':rak]	(形)	好意的，吉利的，吉祥的
وتل	[wa'təl]	(وزی،ووت) (不及)	走出，出去；离开，离去
منظم	[muna'zam]	(形)	有系统的，定期的；正规的
گړندی موټر			小轿车
خوښه	['khwaḥa]	(阴)	愿望，希望，心愿；乐意，甘愿；意志，自由
کس	[ka s]	(阳)	人；人物

注 释

1. هر هغه ... چه ... هغه کار بولي　1)这是一个不定人称句，没有确定的主语。这类句子的谓语动词总是用第三人称。该句中的 بولي 是 بلل 的第三人称变位。句子的主语可以被理解为 خلک(人们)。2) 句中前后两个 هغه 的作用相同， 是第一宾语 کار 是第二宾语。

2. ... هم ... هم 又...又...，既...又...；

3. په کار کولو سره 通过劳动。句中 کارکول 当阳性、复数名词用。

4. کوراوکلی 即 کوروکلی 家园；家乡。

5. د...له پنجې څخه ځان خلاصول 摆脱…的魔掌；使自己免受…之害(之苦)。

6. يوازی ... بلکه ... 不仅…而且…

7. مگر هر څوک د خپلې اندازې سره سم 但每个人都要根据(估量、斟酌)自己的情况(能力等)行事。

8. ...دی نتيجې ته رسېدل چه (某人)得出这样的结论即：

语 法

可能式

可能式是一种情态表示法，用来表示能力和客观可能性。如：

هغه دا کار کولای (کولی) شي.

他能做这件事。

زه نن کار لرم او له تا سره تلای (تللی) نه شم.

我今天有事，不能和你一起去了。

زه چه ناجوړه يم، درس نه شم ويلی (ويلای)

我生病了，不能上课。

1. 可能式现在时的构成：在原形动词词尾 ل 上加 ی 或 ای，并与 شول 的现在时各人称变位，相搭配，见下表：

例词 / 主语		及物动词		不及物动词	
		ليدل	کول	تلل	کېدل
زه	阳性	ليدلی شم	کولی شم	تللی شم	کېدلی شم
	阴性	ليدلې شم	کولی شم	تللی شم	کېدلی شم
مونږ	阳性	ليدلي شو	کولي شو	تللي شو	کېدلي شو
	阴性				

ته	阳性	ليدلی شې	کولی شې	تللی شې	کېدلی شې
	阴性	ليدلې شې	کولی شې	تللی شې	کېدلی شې
تاسی	阳性	ليدلي ئ	کولي ئ	تللي ئ	کېدلي ئ
	阴性				
دی، هغه		ليدلی شي	کولی شي	تللی شي	کېدلی شي
دا ، هغه		ليدلی شي	کولی شي	تللی شي	کېدلی شي
دوی هغوی	阳性	ليدلي شي	کولي شي	تللي شي	کېدلي شي
	阴性				

2. 可能式将来时的构成：及物动词的可能式将来时，是在可能式现在时结构中加前缀 و 和小品词 به；不及物动词的可能式将来时，是在可能式现在时结构中加小品词به。原形动词 کول 以 کړای的形式出现。如：

دا به زما دپاره د خوښی (高兴) حُای وي چه زه خپل پوهنځي ته خدمت وکړای شم.

能为自己的学院作贡献，是值得我高兴的。

هيڅوک به رښتيا خبره در ته و نه ويلای (ويلی) شي.

谁也不能对你讲真话。

هغه به وکړای شي چه په پښتو وغږېږي.

他将能够讲普什图语

هغه کور به جوړېدلای (جوړېدلی) شي.

那个房子将能够建起来。

3. 可能式过去进行时的构成：在原形动词词尾的ل上加 ی 或 ای 如是及物动词，其后根据宾语的性、数，附上 شول 的过去时人称变位，主语用变格；如是不及物动词，则主语用原格，شول 的变位与主语的人

称、性数相一致。如:

لاس يې داسې رپېده چه پياله يې هم نيولای (نيولی) نه شوه او نه يې چای څښلای (څښلی) شو. (رپېدل 抖动)

他的手总在抖动，以致于抓不稳杯子，也不能喝茶。

زه نه شوم راتلی (راتلای)

我(过去的某段时间里一直)不能来。

ښوونکی د هلکانو سره دومره نژدې و چه لاسونه يې سره رسېدای (رسېدلی) شول.

老师距男孩子们那么近，以至能够到对方。

4. 可能式一般过去时的构成：在过去时结构中加前缀 و。如:

ما په دې باره کښې ډېر فکر وکړ، مگر څه نتيجه مې ځنی وا نه خستلای شوه.

我在这方面想了很多，但没有得出什么结论。

نور يې څه و نشو ويلای (ويلی) او بيا بې هوښه شو.

他没能再说下去，就又失去了知觉。

زه به خوښ يم چه تاسی ته مې يو څه خدمت و کړای شو.

能为您做了点什么，我感到高兴。

练 习

1. 回答下列问题:

١-آيا (难道) هر څوک که روغ وي که ناجوړه ، بايد کار و کړي ؟

٢-آيا د خلکو روغتيا حرکت او فعاليت ته محتاجه ده ؟

٣-ته څه مرسته را سره کولی شې ؟

٤-زه ستا په قلم کار کولی شم ؟

٥-ما څخه خو هر څه هېر دی او لاره نه شم موندلی . ته لاره موندلی شې ؟

٦-ته نن سهار له کوره راوتلی(来出) شې ؟

٧-بریالی اوبه څښلي شوې، آیا ډوډۍ یې هم خوړلی شوه ؟

٨-ته د زمرک سره دلته پاتی کېدای شی ؟

٩-کوچنی موټر ډېر ګرځندی ځي. آیا لویه لاری (卡车) هغسی تللی شي؟

١٠- آیا مونږ ددې کارونو څخه یو هم نشو کولی ؟

2. 普译汉:

١-زه در ته وایم چه دا کار په بنه توګه سر ته رسولی شم .

٢-که جېرې (要是 , 如果) تاسی کوښښ و نه کړئ ، نو د لوست څخه څه ګټه نشی اخستلای .

٣-مونږ څنګه پوهېدای شو چه کوم یو بنه دی او کوم یو بد ؟

٤-هیچا زړه نشو کولی (敢, 敢于) چه دا کار وکړي .

٥ -کبان له اوبو څخه نه شی وتلی (来出, 走出来)

٦ -دا ښکاری (人猎) زوړ شوی او له کاره لوېدلی دی او په خپله ښکار نه شي کولی .

٧-هغه د نورو خبرو ته بنه غوږ نه نیوه او خبرې یې هم په کراره (地静安) نه شوي کولی .

٨-دوی په نویو ځایونو کښی آرام خوب نه شي کولی .

٩ -ببده (的睡眠) بل ببده نشي وېښولی (谚语)

١٠-متل: غر که لوړ دی، په سر یی لاره ده . (谚语)

3. 汉译普:

1) 没有你，这件事我们干不了。（ بې له...نه）

2) 国家的统一依赖于人民的团结。（ په ... پورې اړه لرل ）

3) 我们既学习普什图语又学习汉语。（ هم...هم ）

4) 人们从自己的实践中得出了这样的结论: 体育运动对人们的健康是必要的。（ ضروري ）

5) 那天去看望他的既有学生，也有老师。（ هم...هم ）

6) 我很渴（ تړی ），但在这里找不到水。（ پیدا کول ）

7) 我搞不明白你是什么意思。（ مطلب ）

8) 他今天在家里有点事，不能和我们一起去了。

词汇表

28	杰出的人；壮士，勇士，英雄	(阳)	اتل
20.2	八	(数)	اته
29	投，扔；抛出；放，搁；倒，撒	(及)	اچول
34.2	节，(民间的，传统的)节日	(阳)	اختر
33	发明	(阴)	اختراع
33	发明		اختراع كول
20	最后的，最终的	(形)	آخر
24	拿，取；夺取，占领；买，购买	(及)	اخستل (اخلی،وا یی خست)
19	延长，继续	(阴)	ادامه
19	延长，	继续	ادامه ورکول
30	体操	(阳)	ادمان
15	意志；心愿，意向	(阴)	اراده
24	安静，安宁(阳)安静的	(形)	آرام
24.2	便宜的，贱价的，廉价的	(形)	ارزان
26	亚利安的(形)，亚利安人	(阳)	آریایی
24	动，移动；翻转，倒转；翻	(及) (اړوي، وا یی ړاوه)	اړول
30	关系，联系；需要，要求，需求	(阴)	اړه
20	自由的；露天的	(形)	آزاد

ازموينه	(阴)	24.3	考验，试验，检验；考试
آس	(阳)	3	马
آسان	(形)	27	容易的，轻易的，简单的
استاد	(阳)	8	老师；教授；师傅
استراحت	(阳)	16	休息；安静
اسره	(阴)	26	希望，想望；梦想
اسلام	(阳)	26	伊斯兰教
آسمان	(阳)	22	天空
آسيا	(阴)	14	亚洲
اسير	(阳)	29.3	被俘者，俘虏
آشنا	(阳)	24	熟人，朋友；情人
	(形)		熟识的，熟悉的
اغوستل	(اغوندي، وا يي غوست) (及)	20	穿(上)，戴(上)，盖(被子)
اغيزه	(阴)	23	影响，作用；结果，成效
افغان	(阳)	9	阿富汗人
افغانستان	(阳)	9	阿富汗
افغاني	(阴)	29	阿富汗尼(阿富汗货币名称)
اقليم	(阳)	14	气候
السلام عليكم	(阳)	11.2	你好
الوتكه	(阴)	19	飞机
الوتل	(الوزي، وا به لوزى،والوت) (不及)	25.3	飞，飞行，飞舞；飞起来

امپراطور	(阳)		26.2 皇帝
امتحان	(阳)		25.2 考试，试验，检查
امتحان ورکول			25.2 应试，答考卷，应考
امریکایی	(形)		28 美国人(阳) 美国的
امل	(阳)		26.2 目的，目标；原因，缘故
امید	(阳)		希望，指望，期望，期待
امید لرل			32 抱希望，指望
انا	(انا گاني يا اناوي)	(阴)	12 祖母，奶奶
انتظار	(阳)		25 等待，等候
اندازه	(阴)		26.2 程度；大小，尺寸；规模
اندیوال	(阳)		32 朋友，好朋友；同学
انسان	(阳)		34 人
انگړ	(阳)		11 院子，庭院
انگلیسی	(阴)		17 英语，英文
انگور	(阳，复)		15.2 葡萄
او	(连)		8 和；以及
اوار (یا هوار)	(形)		16 平的，平坦的，平整的
اواز	(阳)		29 声音，声响
اوبه	(阴，复)		14 水
اور	(阳)		33 火，火焰
اوربشی	(阳)		31.2 大麦

اوږدل	(及) (اوري، واوږدل)	听，听见	20
اوږدل	(不及) (اوري، واوږده)	降，下(雨、雪等)	18
اوړه	(阳、复)	面，面粉；粉末	31.2
اوږد	(形)	长的；长期的，长久的	11
اوږدوالی	(阳)	长，长度；长期，持久	34
اوس	(副)	目前，现在，现时，此刻	11
اوسنی	(形)	现在的，现今的，现时的	30
اوسېدل	(不及) (اوسېږي يا اوسي، واوسېد)	活，过活，生活，过日子	12
اوښتل	(不及) (اوړي، واوښت)	翻转，翻来覆去	24
اول	(数)	第一	23
اوم	(形) (اومه اومه، اومې)	生的，不熟的；没加工过的	31.2
اوه	(数)	七	20.2
اهمیت	(阳)	意义，重要性，重大	26
ایالت	(阳)	省；(美国的)州	28
ایستل	(及) (باسي، ویی ایست)	抛出，抛弃；抽出，拔出	17

ب

باد	(阳)	风	16
باران	(阳)	雨	18
باره	(阴)	关于，对于	32

باغ	(阳)	花园，公园	11
باور	(阳)	确信	26
بايد	(小品)	应当，应该；必须	23.2
بته	(阴)	鹅	26.2
بجه	(阴)	…点(钟)，…时	13
بد	(形)	坏的，不好的；恶劣的	23
	(阳、复)	坏事，不痛快的事；恶劣	
بدلول	(بدل يى كړ) (及)	替代，交换，更换，换	26
بدن	(阳)	身体，体	21
برخه	(阴)	部分；份额	13
د …په برخه کښې		关于……	33
برخه اخستل		参加，参与	30
برس	(阳)	刷子	20
برکت	(阳)	好意，善意；影响，威信	25
بریالی	(形)	胜利的，成功的	15
	(阳)	(男人名)巴里亚莱	
بزګر	(阳)	农民，农夫，庄稼人	24
بکس	(阳)	包；箱子，小箱子	12.2
بل	(形)	另一，别的	11.2
بل سبا	(副、阳)	后天	31.2
بلکه	(连)	而且	34
بلل	(بولي، و يى باله) (及)	名为，叫做；召唤，号召；邀请	26
بلن لیک	(阳)	请帖，请柬	30.2

بلول	(بل يى كړ) (及)		33 点，点燃
بنيادم	(阳)		30 人们，人类
بىڭ	(阳)		11 花园，庭院
بىنه	(阴)		28 面貌，外表，样子
بوتلل	(بوت يى) (及)		30.2 见 بيول
بوخت	(يا بخت) (形)		28.2 忙碌的
بوۋا	(阳)		24 老头(子)，老人
	(形)		老的，年老的
بويول	(بوى يى كړ) (及)		21 闻，嗅
بيا	(副)		18 再，再一次，又
بى ارادې	(副)		23 无意识地，不知不觉地
بياهم			25 还是，终究，毕竟；不过，然而，但是
بى حُايه	(形、副)		20 白白，徒然；不适当，不恰当
بيخى	(副)		23 完全，十分；根本
بير	(阳)		31.2 啤酒
بيرته	(副)		20 往后，向后，往回
بيرته كول	(及)		27.2 推开；打开
بيروونكى	(يا وبروونكى) (形)		26.2 可怕的，吓人的
بيريدل	(وبيريده) (不及)		26.2 害怕，恐怕，恐惧
بى كاره	(形)		15 无事可做的；冷漠的
	(副)		无事；冷漠地
بيل بيل	(形)		29 不同的，各种的，各式各样的

بې له دې نه چه		除了...以外，除了...	34
بين المللی	(形)	国际的	33.2
بيول	(بيايی، بيوه يی ، بوتلل) (及)	引领，带领	15

پ

پاتی	(يا پاته) (形)	留下的， 留在原处的；剩下的，其余的；落在后边的	22.2
پاڅېدل	(پاڅېږی يا پاڅی ، پاڅېد) (不及)	起来，站起来	20
پاشل	(و يی پاشه) (及)	播种；倾注；倒	31.2
پاک	(形)	干净的	2
پاکوالی	(阳)	清洁；纯洁	30
پاکول	(پاکوي، پاک يی کړ) (及)	清除；擦净；刷	20
پام	(阳)	注意，注意力；关心	23.2
پانه	(阴)	叶子；张，页；薄片	29.2
پايتخت	(阳)	首都 ，京城	14
پای ته رسېدل		结束，完结	20
پت	(阳)	人格，品格；尊严，荣誉	26
پټ	(形)	隐藏的，隐匿的	19
پټول	(پټ يی کړ) (及)	藏，隐藏	29.3
پتی	(阳)	农田，田垄	31.2
پخپله	(副)	自己，亲自，本人；甘愿地	21
پخلی	(阳)	煮；备餐	11

پخوا	(副)		26.2 以前，从前，原先
پخوانی	(形)		19 以前的，旧时的；古代的
پخوانی ځایونه			19 古迹，历史遗迹
پخېدل	(پخېږی، پوخ شو)	(不及)	18 成熟；(煮)熟
پر ... باندی	(前后置)		6 在...上(面)
پردی	(阳)		26 外人，他人；外国人
پرمخ	(副)		15 往前，向前
پرمخ تلل			25 前进，向前走；进步
پروت	(形)		13 躺卧的；放置的；位于...的
پرو سرکال	(阳)		32.3 去年
پروګرام	(阳)		30 纲领；计划；节目；意图
پریښودل	(پریږدي، پری ښود)	(及)	23.2 离开，抛弃；放过，容许
پرېمینځل	(پرېمینځی، پری یی مینځه)	(及)	20 洗，洗涤，清洗
پرېوتل	(پرېوزی، پرېووت)	(不及)	22 落，降；躺下，卧
پزه	(阴)		21 鼻子，鼻
پس	(副)		24 后来，以后
	(介)		在...以后，...之后
پسرلی	(阳)		18 春，春天
پښتنی	(形)		26 普什图人的，阿富汗人的
پښتو	(阴)		9 普什图语，普什图文
پښتون	(阳)		13 普什图族人；阿富汗人 (پښتانه)
پښتونوالی	(阴)		26 普什图人的风俗习惯

پښه	(阴)		23.2	脚
پکښې	(副)		19	在其中，在里面
پلار	(阳)	(پلرونه)	12	父，父亲
پلو	(阳)		22.3	方面；方向；侧面
	د ...له پلوه		22.3	由...方面；代表...(方面)
پله	(阴)		34.	血管；筋，脉
پلی	(阳)		19.	步行者，徒步者
پلی تلل			19	步行， 步行去 ，徒步行走
پنج شنبه	(阴)		18.2	星期四，周四
پنجه	(阴)		27	手掌；脚掌；爪，爪子
پنځلسم	(数)		32	第十五
پنځه	(数)		17.2	五
پنسل	(阳)		4	铅笔
پنسل پاک	(阳)		4	橡皮
پوخ	(形)	(پخه،پاخه،پخې)	31.2	成熟的；有经验的， 老练的； 上了年纪的
پورته	(副)		24	在上面，在上头
	(形)			上面的，上头的
پورته کول	(及)		21	举起，抬起，拿起；提高
پوره	(形)		28	完全的，充分的，整个的
پوری کول	(及)	(پوری یی کړ)	30.2	关，闭，关上；贴，附
پوستکی	(阳)		21	皮，皮肤；兽皮

پوستوالی	(阳)		软，柔和，柔软性	21
پوسته	(阴)		邮政局	16.2
پوښتنه	(阴)		问题；访问，看望	23.2
پوه	(形)		聪明的，聪慧的，伶俐的；英明的，明哲的	25.2
پوهنتون	(阳)		大学	12
پوهنځی	(阳)		学院	12
پوهنه	(阴)		知识，学识；学习；教育	30
پوهېدل	(不及)	(پوهېږي، پوه شو)	懂得，了解，明白	15
په	(前)		使用，以； 在，于	17
په آزادۍ مین	(形)		热爱自由的	26
په … پسې	(前后置)		跟，随，在…之后	18
په زړه پورې	(形)		快乐的；有趣的，动人的	14
په … پورې اړه لرل			与…有联系，同…有关；依赖于…	34
په قاړېدل	(不及)		生气，动怒，发怒	26.2
په … کښې	(前后置)		在…里(面)，在…内，在…中	8
پهلوانی			角力，摔跤	30
پیټی	(阳)		担子，负担；驮物	26
پیدا کول			发现，发觉，找到；创立，建立	30.2
پېژندګلوی	(阴)		认识，结识，熟识	25.2
پیسه	(阴)		钱，钱币	29
پیشو	(阴)		猫	26.2
پېښېدل	(不及)	(پېښ شو)	发生，发生事情(事故)	23

25.3	开始，开头，起初；发起，创举	(阳)	پیل
28.2	开始，开头，动手，着手		پیل کول
29	火鸡，吐绶鸡	(阳)	پیل مرغ

ت

14.2	ته (你)的间接格	(代)	تا
26	从属的，附属的，依赖的，恭顺的	(形)	تابع
33	(月的)日，号；年历，纪元；历史，史	(阳)	تاریخ
14	历史的	(形)	تاریخي
20	新鲜的，新的	(形)	تازه
9	你们；(尊称)您	(代)	تاسی
23	损害，危害，损失；补偿	(阳)	تاوان
3	斧，斧头	(阳)	تبر
21.2	发烧；高温	(阴)	تبه
13	到，至	(前后置)	تر...پوری
20	在...之前	(前后置)	تر...دمخه
12.2	在...下(面)	(前后置)	تر...لاندی
22.3	措施，办法；秩序；安排	(阳) (ترتیبونه یا ترتیبات)	ترتیب
25	直到...时为止，直至；为的是...		ترڅو چه
26	在他(她、他们)那里； 从他(她、他们)那里	(当副词用)	تري
23	空的，空洞的，只，仅，不过；勉强	(形) (副)	تش

تبنتپدل	(تبنتي، وتبنتپد)	(不及)	31	逃走，逃跑
تقريباً	(副)		25	大约，大概，左右
تقسيم	(阳)		27	分，分配；分割
تقسيمول	(تقسيم يى كړ)	(及)	27	分，分配；分割
تكليف	(阳)		26	困难，艰难；麻烦；劳碌，奔波
تگ	(阳)		20.3	行进，走动；开动
تل	(副)		33	总是，经常，时常，随时；永远，永久
تلل	(حُي،ولاړبه شي، حُه يا ولاړ شې)	(不及)	14.2	去，走，到，来，行走
تمه	(طمه،طمعه)	(阴)	26	指望，期待，仰赖
تن	(阳)		13	身体；人，位
توجه	(阴)		28	注意，注意力
تود	(形) (توده،تاوده،تودې)		18	热的；炎热的
تودوالى	(阳)		21	热，炎热；热度
تودول	(تود يى كړ)	(及)	25	温，热；加温，加热
تور	(形)		22	黑的，黑色的；黑暗的
توريالى	(形)		33	英勇的，勇敢的
توگه	(阴)		23	方法，办法，方式，样式
ته	(后置)		13	向，朝，往，上，进；在...那边，在周围
ته	(代)		7	你
تيار	(形)		23.2	准备好了的，做好的，现成的
تياره	(阴)		22	黑暗，昏暗

تېرول	(تېروي، تېر يى كې) (及)		20 度过(时光)；引(带)…过去
تېرېدل	(تېرېرې، تېرشو) (不及)		19 通过，经过；(时间)过去，逝去
تېزس	(阳)		28.2 论文
تېلفون	(阳)		32.2 电话
تېلفون كول			32.2 打电话
تېلويزيون	(阳)		18 电视机；电视台

ت

تاكلى	(形)		30 指定的，规定的
تتر	(阳)		21 胸，胸膛
توپ	(阳)		27 跳，跃
تول	(代)		9 都，所有，全部
تولگى	(阳)		8 班级
تولول	(تولوي، تول يى كې) (及)		收集，采集；收获
تېلوهل	(تېل يى واهه) (及)		30.2 推，推动；拥挤；打退，击退
تېنگ	(形)		15 硬的，坚硬的；坚固的；坚强的
تېنگار	(阳)		30 坚固性，坚强性；坚决性；坚持

ث

ثابتول	(ثابت يى كې) (及)		34 使坚强，使稳定；确定，证明，证实

ثواب	(阳)	29.2	报酬，奖赏，奖励；善事

ج

جاذبه	(阴)	33	吸引力，吸引，引力
جان	(阳)	27.2	(爱称) 亲爱的
جايزه	(阴)	32.3	奖赏，奖励
جذبه	(阴)	26	热情，热忱，强烈感情
جرمني	(阳、形)	25	德国；德国人；德国的，德意志的
جشن	(阳)	5	庆典
جگول	(及) (جگ یی کړ)	32.2	举起，抬起，提起
جلا	(形)	30	单独的，独立的，分开的，分立的
جمعه	(阴)	18.2	星期五，周五
جمهورئيس	(阳)	28	总统
جمهوريت	(阳)	14	共和国
جنوب	(阳)	14	南，南方
جنوبي	(形)	14	南方的，南部的
جوار	(阳，复)	31.2	玉米
جوړ	(形)	19.2	健康的，无恙的；安顿好的
جوړول	(及) (جوړیی کړ)	33	建筑，建造；制造，制作
جوړه	(阴)	26.2	双

جوړېدل (不及) (جوړ شو) 18 建筑(起来)，建造，制作；恢复健康

چ

چا (代) 13.2 谁（خوک 的变格）

چاپېر(يا چاپېره) (副) 33 环绕着，周围

چاره (阴) 27.3 手段，方法；出路

چای (阳) 14.2 茶，茶叶

چرگ (阳) 29 公鸡，雄鸡

چلېدل (不及) (چلېږي،وچلېده) 15 行动，动作；开动，动，移动

چه (连) 14 起连接两个句子的作用

چهارشنبه (阴) 18.2 星期三，周三

چیچل (及) (و یی چیچه) 29.2 咬；刺，蛰

چېرته (副) 6 往哪里，向何处；在哪里

چین (阳) 5 中国

چینایی (阳) 8 中国人

ځ

ځان (阳) 21.2 身体；自身

په...پسی ځان رسول 25 追上，赶上

ځانله (يا ځانته) (副) 30 自己，本人；单独地，独自一人的

حُای	(阳)		13 地方，地点，地区，处(所)
حُغستل	(حُغلى،وحُغاست)	(不及)	30 跑，奔走
حُكه	(连)		19 因为
حُل	(阳)		23 次，回；倍
حُلمى	(阳)		15 青年人，小伙子
حُلبدل (وحُلبد)	(不及)		22 闪耀；发光，发亮
حُمكه	(阴)		16 土地；田地
حُنحُير	(阳)		28 链条；镣铐；绳索
حُنده	(阳)		32 耽搁；停滞；延迟
حُندول	(حُندوي،ويى حُنداوه)	(及)	15 阻止；拖延，延长，延缓
حُنى	(介)		24 从，由，自
حُواب	(阳)		27 回答，答复；拒绝
حُورول	(و يى ځوراوه)	(及)	26.2 折磨，蹂躏；压迫，迫害；使生气，激怒
حُيرک	(形)		15 机智的，机敏的
حُيركى	(阴)		31 机智，机敏
حُينى	(代)		14 某，某些

خ

خانگه	(阴)		26 树枝；支流；支脉；部门
خرخ	(阳)		33 轮，轮子；转动
خرگندبدل	(خرگند شو)	(不及)	26.2 变得明显，明白，清楚

ثىنبل	(ثنبي،ويى ثنبل) (及)	14.2	喝，饮
ثكل	(و يى ثكه) (及)	21	尝，尝试
ثلور	(数)	11	四
ثلورم	(数)	17.2	第四
ثلوبنت	(数)	29	四十
ثلبروبشت	(数)	22.3	二十四
ثنگ	(阳)	32.2	旁边，侧面
ثنگه	(代)	19.2	怎样的，什么样的
ثو		16	多少，若干，几(个)， 一些 (数)
ثوک	(代)	7	谁
ثوکى	(阴)	12.2	椅子
ثومره	(副、数)	17.2	多少，若干，几何；多么
ثوم	(代)	17.2	哪；第几
ثه	(代)	6	什么
ثه	(副)	14.2	一点儿， 不多
ثه كم	(副)	28.2	不到一点，略少一些
	(چا)ثه كبرې	25.2	是...什么亲戚关系
ثه نه ثه	(副) (يا ثه نا ثه)	23	一点儿，不多；多多少少；某种程度
ثبرنه	(阴)	34	审查，考核；讨论；研究，探讨

ح

حاسه (حواس)	(阴)	21	感觉，知觉

34	得到，获得	(及) (حاصلوی، حاصل یی کړ)	حاصلول
16.2	情况，形势；健康状况	(阳) (حالونه یا احوال)	حال
34	字母	(阳) (حرفونه یا حروف)	حرف
34	运动；动作，行为；动身	(阳) (حرکتونه یاحرکات)	حرکت
28	实在的，真正的，现实的	(形)	حقیقی
22.3	政府	(阳)	حکومت
29	惊愕的，惊讶的	(形)	حیران

خ

28	主人，所有者；拥有者	(阳)	خاوند
21	知道的，晓得的，消息灵通的	(形)	خبر
	消息，新闻；通知	(阳)	
31	通知，通告	(及) (خبر یی کړ)	خبرول
20	新闻，消息	(阳，复)	خبرونه
34	话，话语；问题，事情	(阴)	خبره
20	谈判，会谈；谈话，讲话	(阴，复)	خبرې اترې
17	谈话，说话		خبرې کول
11	自己的	(形)	خپل
26	独立，自主；自治，自由	(阴)	خپلواکی
27.3	伤心的，愁闷的，忧愁的；生气的，不满的	(形)	خپه
20	走上，登上；升起，上升	(不及) (خېژي،وخوت)	ختل

ختيئ	(阳)	东，东方，东部	13
	(形)	东方的，东部的	
خداى	(阳)	真主，上帝	27
خر(خره)	(阳)	驴	27
خراب	(形)	坏的，不好的；破的	21
خرځول	(خرڅ يى كړ) (及)	卖，出卖；花费，消费	24
خزانه	(阴)	国库，金库；宝库	24
خصوصى	(形)	特殊的；专门的；私人的	28.2
خط	(阳)	信	16.2
خلاصول	(خلاصوي، خلاص يى كړ) (及)	解放，释放；开，打开；打发掉	
خلاصېدل	(خلاصېږي، خلا ص شو) (不及)	解放，释放；开；完(毕)，了结	20.2
خلک	(阳)	人民，人，人们	18
خندل	(خندي، و يى خندل) (及)	笑	27.3
	(په چا پورى) خندل	嘲笑，讥笑	27.3
خو	(连)	但是，可是，不过，然而	11
خو	(小品)	要知道，须知；究竟	19.2
خوا	(阴)	方面；旁边，侧	13.2
	د ...له خوا	由...方面；代表...(方面)	22.3
خوار	(形)	贫穷的；可怜的；不幸的	27
خوب	(阳)	睡，睡觉，睡眠	11

خورا	(阳)	很，甚，非常	15
خوراک	(及)	食物，饭食，饮食；吃饭	11
خوړل	(及) (خوري،وي خوړ)	吃，吃东西，吃饭	15.2
خوږ	(形) (خوږه،خواږه،خوږې)	甜的；快乐的；亲密的	31
خوږېدل	(不及) (خوږ شو)	受伤，被打伤	28.2
خوشحال	(形)	满意的；快乐的，高兴的，愉快的	25
خوشحالی	(阴)	快乐，高兴，愉快	25
خوشی	(副)	徒劳的，空的 (形) 白白，徒然	25
خوښ	(形)	快乐的；喜欢的，合乎愿望的	13
خوښه	(阴)	愿望，希望；心愿；乐意，甘愿；意志，自由	34.2
خوښېدل	(不及) (خوښېږي،خوښ شو)	喜欢，喜爱	17
خوله	(阴)	口，嘴；嘴唇；口腔	22.3
خوند	(阳)	味道，滋味；趣味	30
خونه	(阴)	屋子，房间，房屋	11
خوی	(阳)	性格，性情，脾气	23
خیر	(阳)	善行，善良；平安，顺利	15.2
په خیر سره		平安地，顺利地	25
خیریت	(阳)	平安，安宁；善良	30.2

د

د	(前)	...的	5
د ...دپاره	(前后置)	为了，为，替，给	18

12	和，同，与，一同，一起	(前后置)	د(له)..سره
3	这个	(代)	دا
7	她	(代)	دا
21	这样(的)，这种(的)，如此	(代、副)	داسی
16	个，只；(谷)粒	(阴)	دانه
18	向外，往外	(副)	دباندی
19.2	指向代词第二人称		در
12	功课，课	(阳)	درس
11	读书，念书		درس ویل
28	正直的，诚实的，可靠的	(形)	درستکار
11	门，大门	(阴)	دروازه
17.2	第二十三	(数)	دروېشتم
19	三	(数)	دري
20.2	停止；站起来；等，等候	(不及) (دربږي،ودرېد)	دربدل
20	衣服，服装	(阴)	دربشی
18	第三	(数)	دریم
29	立刻，马上，即时	(副)	دستی
34	与...相一致		د..سره سم
34	敌人	(阳)	دښمن
34	有害的	(形)	مضر
26	这样的，这种的	(代)	دغسی
14.2	这(个)，此；这个	(人或物)	دغه
16.2	册，簿；办公室	(阳)	دفتر

20	分，分(钟)	(阴)	دقيقه
29	买卖人，商店主人	(阳)	دكاندار
6	这里	(副)	دلته
20	在前面，前面；向前	(副)	دمخه
21	世界；人间	(阴)	دنيا
12	两，两个	(代)	دواړه
18	夏，夏天	(阳)	دوبی
33	时代，时期；阶段	(阴)	دوره
16	灰尘，尘土，尘埃	(阴)	دوړه
15	朋友，好朋友	(阳)	دوست
18.2	星期一，周一	(阴)	دوشنبه
34	国家，国；财富，财产	(阳)	دولت
16.2	这样多，那么多；如此，这样，这么	(副)	دومره
18	十二	(数)	دوولس
13	二	(数) (دوې،دوو)	دوه
23	第二	(数)	دوهم
12	他们	(代)	دوی
6	(她、它)是	(系)	ده
5	(他、它)是	(系)	دی
12	(他们、它们)是	(系)	دي
7	他	(代)	دی
13	(ا د 的间接格) 这个，这	(代)	دې
23.2	让；听凭，任凭	(小品)	دې

دېموكرات	(阳)	(美)民主党党员；民主的	28
دين	(阳)	宗教	26
دېوال	(阳)	墙，墙壁；城墙	11

ه

ەاكتر	(阳)	医生，大夫	12
ەاكتره	(阴)	女医生， 女大夫	12
ەايل كول	(及)	拨(电话号码)	32.2
ەېره	(阴)	石头，石； 山岩	33
ەوبدل	(ەوب شو)	沉没，沉入(水中)，(太阳)落下；思索 (不及)	29
ەوەى	(阴)	饼，烤饼，面包，馕； 饭食	15.2
ەبر	(副)	很多的，(形)很，甚	14
ەبروالى	(阳)	增加； 扩大； 增多	30

ذ

ذوق	(阳)	甘愿，愿望；愉快，喜悦，高兴；鉴别力	30

ر

ر		指向代词第一人称	19

راتلل	(راځی،راغی،را به شی ،راځه یا راشه)	(不及)	11	走来，来到，到达
راحت		(阳)	24	安静，安宁
رادیو	(رادیوګانې)	(阴)	12	收音机；广播电台
راز		(阳)	14	种，类，方式
راز		(阳)	34	秘密，机密；奥妙，秘诀
راوتل	(راوزی، راووت)	(不及)	18	走出来，出来
راوړل	(راوړی، را یی وړ)	(及)	29	拿来，带来；获得，得到；引用
راوستل	(راولی،را یی وست)	(及)	32	引，带；获得，弄到
رخصتی		(阴)	19	休假，假期，工余，课余
ړه		(形)	26.2	(眼睛)瞪大的；无礼的，卤莽的
رسمی		(形)	17	官方的，正式的
رسول	(و یی رساوه)	(及)	21	把…送到(运到)；引，带
رسېدل	(رسېږي،ورسېد)	(不及)	20	到达，走到
ریښتیا		(阴)	19	真理，真情；(插语)真的
رنګ		(阳)	21.2	色，颜色；颜料，染料
رنا		(阴)	21	光线，光亮
رواج		(形)	30	通常的，照例的，通行的，
		(阳)	20.2	普及的(形)通用，流通，通行
روان		(形)	19	走动的，行走的；流动的，流利的
روانېدل	(روانېږي، روان شو)	(不及)	24	动身，上路
روپۍ		(阴)	24	卢比(印、巴等国货币名称)

23	养成习惯的，惯于…	(يا روږدی)	روږد
14	明亮的，光辉的	(形)	روښانه
32	健康的，健全的	(形)	روغ
20	互致问候	(阳)	روغبړ
30	健康	(阴)	روغتیا
18	明净的， 透明的，清澈的	(形) (رنه،رانه، رنې)	رون
31.2	收割，收获	(及) (و یی ربیه)	ربیل
29.2	发抖，哆嗦，打颤，颤抖	(不及) (وربږدیده)	ږږدیدل
25	首长，长官；局长，司长；（大学）校长，院长	(阳)	رئیس

ز

23	努力，勤奋；劳作；麻烦	(阳)	زحمت
12	学会了的，记住了的	(形)	زده
30	学习	(阴)	زده کړه
12	学习，记住，学会	(及)	زده کول
7	学生，学员	(阳)	زده کوونکی
24	金子，黄金；贵重金属	(阳)	زر
13	千	(数)	زر
14	心，心脏	(阳)	زړه(زړونه)
19	想，要，打算	(不及)	زړه کیدل
26	勇敢的，大胆的	(形)	زړه ور
4	我的	(代)	زما

زمانه	(阴)	26	时候，时期，时代
زمری	(زمري يا زمريان) (阳)	27	狮子
زمونږ	(代)	8	我们的
زنګ	(阳)	32.2	铃，铃铛；铃声
زنګ وهل		32.2	按铃，打钟；拨电话
زوړ	(形) (زړه،زاړه،زړي)	12	老的，年老的；旧的
زوی	(زامن) (阳)	25	儿子
زه	(代)	7	我
زیات	(副)	29.2	多的，很多的(形)多，很多，许多
زیاتی		32.2	此外；再者；不但如此(并且)
زیار	(阳)	17	努力，勤奋
زیارایستل		17	努力，勤奋
زیارکښ	(形)	28	努力的，勤奋的，勤劳的

ژ

ژبه	(阴)	8	语言；舌头
ژر	(副)	15	快，迅速；不久，很快
ژرترژره		19	尽快地
ژمی	(阳)	18	冬，冬天
ژوند(ژوندون)	(阳)	30	生活，生命，生存
ژوندی	(形)	12	活着的，在世的，有生命的的
ژیړ	(形)	21.2	黄的，黄色的；苍白的，惨白的

س

ساتل	(及) (و یی ساته)		27 保卫，保护；保存，保藏
ساده	(形)		28 简单的；纯朴的；不聪明的
ساعت	(阳)		20.2 小时；时间；钟，表
ساعت تپری	(阴)		23 消遣；娱乐，游戏
ساعت تپربدل			19 消遣，散心
سبا	(副、阳)		15 明天，明日
سبا ناری	(阳)		20 早餐，早点，早饭
سبب	(阳)		30 原因，缘故，理由；手段，方法
سپارل	(及) (ویی سپاره)		22.3 委托，委任；交给，交付
سپور	(形) (سپره ،سپاره، سپړ)		23.2 乘(车)的，骑(马)的
سپورت	(阳)		30 运动， 体育运动，体育活动
سپورتی	(形)		30 运动的；体育的
سپوږمی	(阴)		22 月，月亮，月光
سپی	(阳)		26.2 狗
سپین	(形)		22 白的，白色的；光亮的，光明的
ستا	(代)		3 你的
ستر	(形)		26.2 大的，巨大的；伟大的
سترگه	(阴)		21 眼(睛)，目
سترګې په لاره			32 热切地期盼(...的到来)
ستړی	(形)		15.2 疲倦的，劳累的，疲乏的
ستوری	(阳)		22 星，行星

سجيه	(阴)	28	本质，品质
سخت	(形)	21	硬的，坚固的；困难的，艰难的；严厉的，严酷的
سر	(阳)	21	头，脑袋；首脑
سرورکول		26	牺牲，捐躯
سرویس	(阳)	23.2	公共汽车；服务
سره	(副)	19	一块儿，一同；彼此，相互间
د ...سره سم		30	依照，按照，根据；适合于
سړی	(阳)	21	人，男人
سږی	(阳)	21	肺
سلام	(阳)	32	问候；敬意
سلسله	(阴)	21.3	连续性，连贯性；山脉；行，列
سلوک	(阳)	28	姿态，形象；待人的态度
سم	(形、副)	15	直的(地)，正直的(地)；正确的(地)
سمول(سم یی کړ)	(及)	26	是平坦；弄直；纠正，修正
سندره	(阴)	20	歌，歌曲
سوچه	(形)	28	纯粹的，纯的；没毛病的
سوداگر	(阳)	16.2	商人，买卖人
سوداګري	(阴)	16.2	商业，贸易，生意
سور (سره، سره، سړې)	(形)	24	红色的，红的，鲜红的
سوړ سړې(سړه،ساړه،	(形)	14	冷的，寒冷的；凉爽的
سوړوالی	(阳)	21	冷，寒冷；清凉
سوی	(阳)	27	兔子

سهار	(阳)		13 早晨
سه‌شنبه	(阴)		18.2 星期二，周二
سيند	(阳)		14 河，河流，江；海
سنيما	(阴)		33.2 电影院
سيورى	(阳)		16 影子；荫

ش

شا	(阴)		29 背，脊背；后方
شاملېدل	(شامل شو) (不及)		25 参加，加入；(被) 包含
شان	(阳)		29 样子，式样；方法，
شپږ	(数)		14 六
شپه	(阴)		18 夜，夜间
شته	(现在时，只用第三人称)		8 有，在
شرف	(阳)		26 高尚性；人格，尊严
شروع كېدل	(不及) (只用第三人称)		20.2 开始，起源
شريک	(形)		26 共同的；公共的，公用的
شفاخانه	(阴)		12 医院，病院
شكر	(阳)		16.2 感激，感谢
شكل	(阳)		30 样子，外形；图画；人物
شكول	(及)	(ويى شكاوه)	31.2 撕，扯，撕破；撕下，摘去
شل	(数)		13 二十
شمال	(阳)		14 北，北方

شمالي	(形)		14 北方的，北部的
شمېرل	(及)	(شمېري، و يى شمېره)	17.2 算，计算；数数
شنبه	(阴)		18.2 星期六，周六
شوخ	(形)		12 顽皮的，淘气的
شولې	(阴、复)		31.2 水稻，稻谷
شى	(阳)		6 东西，物件
شيبه	(阴)		20 瞬息，顷刻；时候
شين	(形)		17 绿色的 ，青色的，蓝色的
شين كېدل			16 长大，成长；发芽，发绿

ښ

ښاپېرى	(阴)		26.2 天使，仙女
ښار	(阳)		13 城，城市
ښاغلى	(阳)		20 尊贵的，可敬的,先生
ښايى	(副)		23 需要，必须；应当；大概，想必，可能
ښځه	(阴)		13.2 女人，妇女
ښخول (ښخ يى كړ)	(及)		24 埋，掩埋；埋葬
ښكار	(阳)		27 打猎，捕；猎物，野味
په ښكار وتل			27 外出打猎
ښكار كول			27 打猎，打围；猎获，捕获
ښكاريدل		(ښكاري يا ښكارېږي، ښكاره شو) (不及)	23 变得明显；外表为…，显得

بنكر	(阳)	角	26.2
بنكلا	(阴)	美丽，美妙，美观	30
بنكلى	(形)	美丽的，漂亮的	14
بنودل	(及) (بنيى، ويى بنود)	指出，给…看；教，教授	20.3
بنوروا	(阴)	汤	15.2
بنوونئى	(阳)	学校	17.2
بنوونكى	(阳)	教师	7
بنبه	(形)	好的	13
بنبى	(形)	右方的，右边的，右面的	13

ص

صاحب	(阳)	先生	17
صاف	(形)	干净的，清洁的；清楚的，明白的	22

ض

ضرورى	(形)	必须的，必要的；重要的，要紧的	30
ضروريات	(阳、复)	日用(必须)品	30
ضعيف	(形)	弱的，虚弱的，体弱的	24

ط

طبيعت	(阳)	本性，天性；脾气；情绪	27
طبيعي	(形)	自然的	14
طوطى	(阳)	鹦鹉	29

ع

عادت	(阳)	习惯，习俗；常例	23
عزت	(阳)	光荣，荣誉；尊严	26
عصر	(阳)	时代	33
علاقه	(阴)	关心，关切，兴致；联系，关系	28.2
علم	(阳)	知识，学识；科学	34
عليكم السلام		你好	11.2
عمر	(阳)	生命，一生，一辈子；年纪，年龄	33
عمل	(阳)	行动，劳动，实践	34
عيسوى	(形)	耶稣教的，基督教的	18

غ

غاړه	(阴)	脖颈；岸，岸边；边缘	16
غاښ	(阳)	牙，牙齿	20

21	大的，很大的，巨大的	(形)	غېت
14	山	(阳)	غر(غرونه،غره)
20	中午，正午	(阴)	غرمه
14	山的；多山的	(形)	غرنی
12	成员；肢体	(阳)	غړی
26	发生，响；说话，谈话	(不及)	غږېدل(وغږېد)
26.2	强壮的，强有力	(形)	غښتلی
28	奴隶身份；奴役	(阴)	غلامی
14	谷物，粮食	(阴)	غله
31.2	小麦	(阳、复)	غنم
30	精选的，极好的，优秀的	(形)	غوره
30	挑选，选择；赞成		غوره کول
18	开，打开；弥漫	(غوړېږي،وغوړېد) (不及)	غوړېدل
21	耳，耳朵	(阳)	غوږ
27.2	听；倾听		غوږ نیول
32.2	听筒，耳机子	(阳)	غوږی
22.3	请，请求，申请；征求；想，希望	(غواړي،و یی غوښت) (及)	غوښتل
21	肉，鲜肉，肉类	(阴)	غوښه
34	收集者，获得者，积蓄者	(阳)	غونډوونکی
16	小丘，山丘，丘陵	(阴)	غونډۍ
30	自尊心；热情，热心；英勇，勇气	(阳)	غیرت
26.2	公牛，牡牛	(阳)	غویی

ف

فابریکه	(阴)	12	工厂，制造厂
فایده	(阴)	24	利益，好处，用处；利润
فرق	(阳)	29	区别，不同
فصل	(阳)	18	季，季节；庄稼，作物
فعالیت	(阳)	30	积极性；活动；行动，行为
فکر	(阳)	27	思想，思维，思考；意见，见解；注意力
فکرکول		29	思考，思维
فوتبال	(阳)	13	足球

ق

قار (یا قهر)	(阳)	27	愤怒，生气
قانون	(阳) (قوانین)	33	法，法律；规律，法则
قرار	(形)	24	安静，安宁 (阳) 固定的，确定的；平静的，安静的
قسم	(阳)	31.2	种，类，种类；样子；品种
قصه		26.2	故事；小说；事件
قلم	(阳)	8	钢笔
قوام	(阳)	34	支柱；支援，支持
قوی	(形)	28	有力量的，强有力的
قیمت	(形)	24.2	价格，价钱 (阳) 贵的，贵重的

ک

کار	(阳)	14.2	事，事情；工作；职业
کارگر	(阳)	12	工人
کاسه	(阴)	21	大碗；钵子
کاشف	(阴)	33	探险家，发现者
کاکا	(阳)	29	伯伯，伯父；叔叔，叔父
کال	(阳)	3	年
کالی	(阳、复)	24.2	衣服，服装
کامیابی	(阴)	25	成功，成就，胜利；(学习的)成绩
کامیابیدل	(کامیابیږی، کامیاب شو)(不及)	17	获得胜利，取得成功
کان	(阳)	14	矿山，矿石，矿
کب	(阳)	2	鱼
کب نیول		19	钓鱼，捕鱼
کباب	(阳)	2	烤羊肉串
کتاب	(阳)	2	书
کتابچه	(阴)	6	笔记本
کتل	(گوری،ویی کوت)(及)	20.2	看，瞧；相见，会见；翻阅
کټ مټ	(副)	33	正是，恰恰是；完全
کرل	(و یی کاره)(及)	31.2	种，播种
کرونده	(阴)	31.2	耕地，可耕田；农业，耕地

كړكۍ	(阴)	窗子，窗户	22
كس	(阴)	人；人物	34.2
كشر	(形)	年幼的，年纪小些的	25.2
كشفول	(及) (كشف يې كړ)	发现，发觉；查明	33
كښته	(副)	往下，向下；(在)下面，在…以下	24
كښل	(及) (كاږي، وي يې كښي)	拉，拖；抽出，拿出；开采	
كښېناستل	(不及) (كښېنى ، كښېناست) (يا كښېنستل)	坐，坐下	14.2
كښېنول	(及) (كښېنوي،وي يې كښېنا وه)	使坐下，让坐下 ； 栽种(植物)	16
كلكوالى	(阳)	硬，坚硬；坚固；坚固性，硬度	21
كلمه	(阴) (كلمې يا كلمات)	单词，字；话，话语	22
كلن		放在数词后边表示年龄的大小	25.2
كلوب	(阳)	俱乐部	30
كله	(副)	当…的时候	19.2
كله كله		有时，有时候	25
كلى	(阳)	村，村落，村子	34
كلي	(阴)	钥匙	30.2
كم	(阴)	小的，很小的；少的，很少的	29
كمال	(阳)	才能，才干，本领；精美，完美	29
كمزورتيا	(阴)	虚弱，没力气，软弱	30
كميټه	(阴)	委员会	22.3
كميس	(阳)	衬衫	12.2
كوتره	(阴)	鸽子	29.2

كوتە	(阴)	13	房间，屋子
كوچنى	(形)	11	小的，很小的
كور (كالە)	(阳)	11	住宅，房子；家
كورتى (يا كورتە)	(阴)	12.2	上衣
كورنى	(形)	24	家庭的；家养的；国内的，内务的
كورنى	(阴)	12	家庭，家庭成员
كوبنبن	(阳)	12	努力，勤劳，勤奋
كوبنبن كول		12	努力，勤劳，勤奋
كول	(كوي، كاوه يى، وى يى كۆ) (及)	11	作，做，干
كوم	(代)	14.2	什么， 哪一(个)，哪一(种)，哪
كه	(连)	11.2	或，或者，或是，还是；如果，要是
كېدل	(كېرۈي، وشو، كېدە) (不及)	11	发生； 进行；成为，是

گ

گاوندى	(阳) (形)	14	邻居；临国，邻家的；与...为邻
گتىل	(وىي گاتە) (及)	24	挣，赚；获得，得到，弄到；赢得
گتە	(阴)	16	利益，好处，效益
گتە اخستل		16	得到利益，收益于
گتە كول		16.2	赚钱 ； 获利
گە	(形)	30	混合的，混杂的；合流的；共同的，联合的
گران	(形)	12	亲爱的；困难的；贵的
گرخُندوى	(阳)	33	旅行者，旅游者

گرځيدل	(گرځي، وگرځيده) (不及)	15	周转，旋转；散步，游逛
گرم	(形)	14	暖的，暖和的；热的；热烈的
ګړندی	(形)	22.2	快的，迅速的，很快的
ګړندی موټر		34.2	小轿车
گل	(گلونه يا گلان) (阳)	11	花，鲜花 ，花朵
ګناه	(阴)	23.2	罪过；过失，过错
ګڼل	(وېي ګانه) (及)	23	认为，把...当作
ګوته	(阴)	21	指头，手指；脚趾
ګومان	(يا ګمان) (阳)	31	想法；意见；猜测
	(دچا) ګومان کېږي چه...	33	认为，以为，推测
ګوندی	(副)	23	可能，也许，或许，或者
ګهيځ	(阳)	29	早晨
ګېدړه	(阴)	27	狐狸
ګيلاس	(阳)	14.2	杯子，水杯

ل

لا	(副)	12	还，尚，迄今 ； 更
لار (يا لاره)	(阴)	11	路，道，道路
لاس	(阳)	3	手
لاسليک	(阳)	31	签名，签字；签署
لامبو	(阴)	19	游泳

19	游泳		لامبو وهل
30	懒惰，没精神；冷淡	(阴)	لتپه
32.3	以前的，从前的，旧的；古老的，古代的	(形)	لرغونى
11	有，具有，拥有	(及)（لري،درلود،وبي لاره）	لرل
13	远的，遥远的	(形)	لرې (يا ليرې)
21.2	少的，很少的，不多的	(形)	لږ
20	一点，少许，稍微		لږ څه
22.2	十	(数)	لس
17.2	第十	(数)	لسم
30.2	请(表示客气、亲切)	(副)	لطفاً
17.2	单词，字	(阳)（لغتونه يا لغات）	لغت
21	像，如，和...一样	(副)	لكه
32.2	有事的，忙于...的	(形)	لګيا
20	太阳	(阳)	لمر
20	日出，太阳升起		لمر ختل
12.2	短的；简短的	(形)	لنډ
31.2	收割，收获	(阳)	لو
31.2	收割，收获		لو کول
13	玩(耍)，游戏；运动；比赛	(阴)	لوبډل
11.2	女儿	(阴)（لونې）	لور
15	高的；崇高的	(形)	لوړ
26.2	高度；高处，高地	(阳)	لوړوالى

لوست	(阳)	4	课，功课
	(...ته) لوست ویل	20	教，教授
لوستل	(لولی، و یی لوست) (及)	12	读，阅，念
لومړنی	(形)	33	第一，第一个；首要的；初级的
لومړی	(数)	20.2	第一，第一个
لوی	(形)	11	大的，巨大的
لوېدل (ولوېد)	(不及)	22	落下，坠落，降
لوېدیځ	(形)	14	西，西方(阳) 西方的
لوئیدل	(لوئیږي، لوی شو) (不及)	16	增长，扩大；长大，成长
له(د)...څخه(نه)	(前后置)	13	从，由，自
لیدل	(ویني، ویی لید) (及)	19.2	看见，看到；会见，见面
لیږل	(لیږي، و یی لیږه) (及)	16.2	派，派遣；发送，寄送
لیک	(阳)	21	信，书信；书写，写字
لیکل	(لیکي، ویی لیکه) (及)	17	写，写字
لیوه	(لیوان، لیوګان) (阳)	27	狼
	(副)	28	多多少少；到某种程度

م

ماتول	(مات یی کړ) (及)	28	打破，打碎，粉碎
مازدیګر	(阳)	13	傍晚
ماشوم	(形)	22.3	幼儿，婴儿，小孩(阳) 无辜的，无罪的
مانښام	(阳)	20	傍晚(مازدیګر 后的一段时间)

ماقلالتاريخ	(阳)	33	史前
مالگه	(阴)	15.2	盐，食盐
مبارک	(形)	34.2	好意的；吉利的，吉祥的
مټ	(متان يا متونه) (阳)	21	手臂
مثال	(阳)	23	例子，实例，例证
محتاج	(形)	34	需要的；缺乏…的
مجادله	(阳)	28	争论，争吵；斗争，奋斗
مخ	(阳)	11	脸，面；方面
مخامخ	(副、形)	13.2	在前面；对面；照直，一直；对面的，一直的
مخ په وړاندی تلل		30	前进，向前进
مختلف	(形)	14	不同的，各种的
مخه	(阴)	32	方向；前方，前面
مخه نیول (د...)		16	阻止，制止；防止
مدنیت	(阳)	14	文明
مرسته	(阴)	17	帮助，援助
مرغه(مرغان)	(阳)	29	鸟，鸟雀
له بده مرغه		23	不幸地；遗憾(地)
مرکز	(阳)	13	中心，中央，中心地带
مرګ	(阳)	24	死，死亡
مریض	(阳)	34	有病的，生病的
مړل	(مري، مړشو يا ومړ) (不及)	24	死，死亡；灭，熄
مسح	(阳)	21	抚摩；触，动，触动；擦

مسح کول			20 抚摩；触动；擦
مشر	(形)		25.2 年长的，年纪大些的
مشق			34 练习，训练
مشهور	(形)		26 著名的，出名的，有名的
مصری	(阳)		33 埃及的(形)埃及人
مضمون	(阳)		28.2 内容，主题，题材；科目
مطالعه	(阴)		20 阅读；研究；观察
مطلب	(阳)		24 目的，目标；心愿，意图；主题，题材
معتدل	(形)		18 温和的；适中的
معلومات	(阳，复)		33 知识；消息；情报
معلومول	(及) (معلوم یی کړ)		21 查明，揭示
معیوب	(阳) (复：معیوبین)		21 有缺点的，有缺陷的；残废的，残缺不全的(形)残疾人，残疾
مغز	(阳)		34 脑子，大脑
مکتب	(阳)		4 学校
مگر	(连)		22 可是，但是
ملاتړ	(阳)		28 支持，支援；增援；支持者
ملت	(阳)		30 国民，民族
ملک	(阳)		14 国家
ملګرتوب(یا ملګرتیا)	(阳)		31 友谊；伴随；同意
(د چاسره)ملګرتیا کول			31 交朋友；随同，陪同，伴随
ملګری	(阳)		13 朋友；同志
ملی	(形)		5 国家的，民族的

13.2	中间，中心，中部，内部，里面	(阳)	منځ
12	中部的；中等的	(形)	منځنی
25	跑	(阴)	منډه
29.3	跑，奔跑；跑步		منډه وهل
14	风景，景色	(阳)	منظره
34.2	有系统的，定期的；正规的	(形)	منظم
32	承认；同意；接受	(及) (و يې مانه)	منل
18	秋，秋天	(阳)	منی
15.2	苹果	(阴)	منيه
19	汽车	(阳)	موټر
33	存在的，生存的，现存的	(形)	موجود
25	日期，时日；时期，时间	(阴)	موده
12	母亲	(阴)	مور (مينډې)
15.2	(吃得)饱饱的；富裕的	(形)	مورۍ (مړه، ماړه، مړې)
26.2	鼠，耗子	(阳)	موږک
30	企业；机关；商号	(阴)	مؤسسه
24	找到；发现；遇见	(及) (مومي، و يې موند)	موندل
7	我们	(代)	مونږ
15.2	不能，不要	(小品)	مه
28	善意，好意；好心肠；仁爱	(阴)	مهرباني
21	我的	(代)	مې
18.2	月球，月亮；新月，月牙儿	(阴)	میاشت (میاشتې)
13	广场，场	(阳)	میدان

8	桌子，书桌	(阳)	ميز
29,2	蚂蚁	(阳)	ميږی
11	客人，宾客，来宾	(阳) (ميلمنه،ميلمانه،ميلمنی)	ميلمه
19	野餐	(阴)	ميله
19	野餐		ميله‌کول
15	爱情；爱好；愿望	(阴)	مينه
14	水果	(阴)	ميوه
16	(果树)结果，挂果		ميوه‌نيول

ن

25	不熟识的，不熟悉的，生疏的	(形)	نا‌اشنا
33	天才，有天才的人	(阳)	نابغه
24	病，疾病	(阴)	ناجوړتيا
21	有病的，生病的	(形)	ناجوړه
13	坐着的	(形)	ناست
26	荣誉，名誉，人格；贞节	(阳)	ناموس
23.2	迟的；来得迟的，不及时的	(形)	ناوخت
34	结果，成效，成果；结局，结论	(阴)	نتيجه
11.2	女孩子，姑娘，少女	(阴)	نجلی(نجونې)
30	公的，雄；男人，男子；勇士	(阳)	نر
26.2	软的，柔和的，温和的	(形)	نرم
30	世界	(阴)	نړۍ

19	近的，附近的；亲密的	(形)	نژدې
12	出版的；发行的；广播的	(形)	نشراتی
24	特征，标志；痕迹；靶子，标的	(阴)	نښه
16.2	命运，运气；幸运，福气	(阳)	نصيب
22.3	人，人物	(阳)	نفر
17.2	号，号码(顺序)号码	(阳)	نمبر(يا لمبر)
5	今天，今日	(阳、副)	نن
33.2	展览会，博览会	(阳)	نندارتون
16	这样，如此；那就，那么，于是，所以	(连)	نو
15.2	别的，其他的，另外的	(形)	نور
4	名字，名称	(阳)	نوم
32.2	号，号码，号数	(阴)	نومره
23	上面提到的，上述的；起了名字的；著名的	(形)	نوموړی
25.2	叫做，名叫，名为，被称呼为	(不及) (نومېږي، نومېده)	نومېدل
19	新的，新鲜的	(形)	نوی
19	新年		نوی کال
13	九	(数)	نه(يا نهه)
7	不，不是	(小品)	نه
28	不懈的，不知疲劳的	(形)	نه ستومانه کېدونکی
34	不仅，不只	(连)	نه یوازی
16	树苗，幼树	(阳)	نیالگی
16	栽树，植树		نیالگی کښېنول
19	目的，目标；意图，心愿	(阳)	نیت
19	想，打算；立意，企图		نیت کول

نیکمرغه	(形)	12	幸福的，幸运的
نیکه	(نیکه‌گان یا نیکونه) (阳)	12	祖父，爷爷
نیم	(形)	20	一半的，半
نیول	(نیسي، و یی نیوه) (及)	19	拿，取；抓住，捉

و

وار	(阳)	16	回，次； 次序，轮(班)
وارخطا	(形)	23.2	惶惑不安的；焦急的；惊讶的
واسطه	(阴)	21	工具，手段；原因，理由
د ...په واسطه		21	用...，借助于...
وانبه	(阳，复)	19	(青)草
والیبال	(阳)	30	排球
واوره	(阴)	18	雪，雪花
وتل	(وزي،ووت) (不及)	34.2	走出，出去；离开，离去
وجود	(阳)	21	存在；身体
وجه	(阴)	30	原因，理由，动机；根据；方面
وچ	(形)	18	干的
وخت	(阳)	13	时间，时候，时，工夫
وختی	(副)	19	早；提早，预先；及时
ودانول	(ودان یی کړ) (及)	34	建筑，建造
ور		19.2	指向代词第三人称
ور	(阳)	23.2	门，门户，门口

32.3	破坏的，荒废的；坏的，腐败的		(形)	وران
17	天，日，日子		(阴)	ورځ
20	体育运动，体育锻炼		(阳)	ورزش
19	给(与)，交给	(及) (ورکوی، وریی کړ)		ورکول
30	丢掉，失去；消除，排除；消灭	(及) (ورک یی کړ)		ورکول
22.2	慢，慢慢地；缓慢的		(副、形)	ورو
12	弟兄		(阳) (وروڼه)	ورور
13	以后，后来		(副)	وروسته
21	大腿		(阳) (ورنونه)	ورون
15.2	大米，大米饭	(阴，复) (یا وریژی)		وریجی
31.2	合适的，中用的；值得的，佩的；应得的		(形)	وړ
30	在前面，前面；往前		(副)	وړاندی
32	提交，提请(讨论)；推荐；呈递；发表(意见)		(及)	وړاندی کول
22	光线，光		(阴)	وړانگه
21	拿去，带，带走	(及) (وړي، یو به سی، یویی وړ)		وړل
22	前一次的，上一次的		(形)	وړم
25.2	前天		(阴)	وړمه ورځ
31.2	穗		(阳)	وږی
30	手段，方法；理由；帮助		(阴)	وسیله
22.3	祖国；生长的地方		(阳)	وطن
26	责任，任务，职责		(阴)	وظیفه
13.2	站着的；期待的		(形)	ولاړ

ولسى	(形)	14	人民的；民间的
ولى	(副)	14.2	为什么，为何，何以
ونه	(阴)	16	树，树木
وهل	(及) (ويى واهه)	27.2	打，击，揍；砍，劈
وور	(形) (وړه،واړه،وړې)	26.2	小的，很小的，小小的
وي	(系)	18	(单、复数第三人称)常是，常有，常在
وېدېدل	(不及) (وېدېږي،وېده شو)	20	睡，睡觉
وېش	(阳)	27	分，分配
وېشل	(及) (و يى وېشه)	22.3	分；分配，分派，分给
ويل	(及) (وايى،ويى وايه يا ويى ويل)	19	说，说话；念(书)；唱(歌)
وينه	(阴)	21	血，血液；血统

ه

هاكى	(阴)	30	曲棍球；冰球
هډوكى	(阴)	21	骨头
هر	(代)	13	每，各，每一个
هغه	(代)	9	那，那个
هغه	(代)	12	他
هغه	(代) (间接格 هغې)	11	她
هفته	(阴)	18	星期，周
هلته	(副)	6	那里

11.2	男孩子，小伙子，少年	(阳)	هلک
27.2	(催促)快	(感)	هله
7	也，同样	(副)	هم
15	英勇，勤劳；坚忍不拔	(阳)	همت
24.2	正是这个	(代)	همدا
32.2	就在这里	(副)	همدلته
15	同龄人，同年人	(阳)	همزولی
17	同班同学	(阳)	همصنف
7	是的，对	(小品)	هو
18	空气，气，大气；天气，天候	(阴)	هوا
17	散步，游玩	(阴)	هوا خوري
32.3	航空的，空中的；自由的	(形)	هوایی
32.3	飞机场	(阳)	هوایی میدان
27	鹿	(阴)	هوسی
31	聪明的，伶俐的	(形)	هوښیار
22	什么也(不)，什么也(没有)任何的(也不)	(代) (形)	هیڅ
22	任何东西也(不)		هیڅ شی
15	任何时候也(不)，永远也(不)从来(不)	(副)	هیڅکله
14.2	谁也(不)，谁都(不)；任何人也(不)，什么人也(不)	(代)	هیڅوک
23.2	忘记了的，遗忘的	(形)	هیر
25	忘记；遗忘；置之脑后	(及) (هیر یی کړ)	هیرول

هيواد	(阳)	14	国，国家；祖国

ى

(په)ياد ساتل	(及)	25	记得，记住
يخ	(阳)	18	冰
يخ نيول		18	结冰
يعنى	(连)	33	就是说，即，也就是说
يک شنبه	(阴)	18.2	星期天，星期日，周日
يم	(系)	7	(我) 是
يو	(数)	9	一
يو	(系)	7	(我们) 是
يوازى	(形)	25.2	单独的；孤独的；独自一人的
يو حُاى	(副)	12	一块儿， 一同，一齐，一起
يوڅو	(数)	25	几，几个，一些
يو لاس	(形)	26	团结的，结合的
يوم	(阳)	24	锹，铲子
يو موتى	(形)	26	团结的，一致的
يووالى	(阳)	28	团结；统一，联合
يووړل	(及)	24	见 وړل
يې	(系)	7	(你) 是
ئى(ياست)	(系)	9	(你们) 是